

Beeldkwaliteitsplan Galgeriet 2019

Vastgesteld gemeenteraad
3 oktober

Beeldkwaliteitsplan Galgeriet 2019

Monnickendam

Status: vastgesteld, gemeenteraad
Datum: 3 oktober 2019

Colofon

Dit beeldkwaliteitsplan is onderdeel van de
Beleidsregel stedenbouwkundige kwaliteit Galgeriet.
Het is tot stand gekomen in opdracht van de
gemeente Waterland

Uitgevoerd door:

BGSV | bureau voor stedenbouw en landschap

MULLENERS + MULLENERS
ARCHITECTUUR STEDENBOUW LANDSCHAP

in samenwerking met **Het Kleurbureau**

Datum: 3 oktober 2019

Inhoudsopgave

INLEIDING

DEEL 1. HET GALGERIET

1. De inspiratie 11

2. Stedenbouwkundig plan 15

- De hoofdstructuur in een notendop
- Ontsluiting en parkeren
- Programma
- Bebouwingshoogte en afwisseling
- Hoogte ligging en hellingen/trappen
- Openbaar ruimte
- Groen, spelen en verblijven

3. De haven 27

DEEL 2. DE BEELDKWALITEIT

4. De uitwerking van de bebouwing 33

5. De uitwerking van de parkeergarages 37

6. Duurzaamheid 39

7. Openbaar gebied 41

- Materiaalgebruik en inrichtingsprincipes
- Kades
- Bijzondere plekken
- Groen en spelen
- Straatmeubilair
- Afval- en nutsvoorzieningen
- Overgangen openbaar-privé

8. Architectuur 55

- Architectuurstijl
- Daken
- Gevel
- Detaillering
- Aan- en opbouwen, bijgebouwen, balkons en loggia's
- Materialen
- Kleuren

BIJLAGE A DE PROFIELEN

75

BIJLAGE B ANALYSE: DE BESTAANDE STAD MONNICKENDAM

1. Stedenbouwkundig 89

2. Openbare ruimte 101

3. Bebouwing 107

BIJLAGE C HET KLEURENPLAN 117

Inleiding

Het Galgeriet in Monnickendam zal in de komende tien jaar getransformeerd worden van een bedrijventerrein met haven, naar een levendige stadswijk met woningen, winkels en (recreatieve) voorzieningen. De gemeente Waterland schept daarvoor de voorwaarden middels het opstellen van een nieuw omgevingsplan (bestemmingsplan verdrede reikwijdte). Vooruitlopend op het omgevingsplan is een stedenbouwkundig plan op hoofdlijnen opgesteld dat in de vorm van een stedenbouwkundig programma van eisen door de gemeenteraad is vastgesteld. De uiteindelijke uitvoering van de ontwikkeling en het realiseren van de nieuwbouw zal plaatsvinden door marktpartijen. De gemeente wenst echter een sterke regie te voeren op het toekomstig beeld van het Galgeriet, gezien de strategische ligging tegen de oude en cultuurhistorisch waardevolle binnenstad van Monnickendam en de grote betrokkenheid die er is vanuit de bevolking. De gemeente heeft voorliggend Beleidsregel stedenbouwkundige kwaliteit Galgeriet opgesteld als (kwalitatief) kader voor de ontwikkeling van bouwplannen, de inrichting van het omliggend (openbaar) gebied en de inrichting van de nieuwe haven (land- en waterdeel).

De Beleidsregel stedenbouwkundige kwaliteit Galgeriet is tot stand gekomen op basis van een zorgvuldige analyse van de (beeld)kenmerken van de binnenstad en de overgang naar de haven. Elementen uit de analyse zijn als inspiratie gebruikt voor zowel het stedenbouwkundig plan als de beeldkwaliteit van bebouwing en openbaar gebied. Daarbij heeft een vertaling plaatsgevonden op basis van hedendaagse wensen en eisen, waardoor het beeld en de sfeer weliswaar herkenbaar familie is van het oude Monnickendam, maar de bebouwing en de maatvoering toch modern is en aansluit op de huidige vraag. Er is een beperkt aantal nieuwe ingrediënten toegevoegd die het toekomstige Galgeriet een eigen en herkenbare identiteit geven.

De Beleidsregel stedenbouwkundige kwaliteit Galgeriet is opgesteld in opdracht van de gemeente met betrokkenheid van marktpartijen (BPD Ontwikkeling en Hoorne Vastgoed) en in samenspraak met de bevolking middels stadsdebatten.

Leeswijzer

In het eerste deel van deze Beleidsregel wordt het stedenbouwkundig plan beschreven. Daarbij komt eerst de inspiratie voor de hoofdropzet aan bod en daarna de uitwerking op verschillende thema's. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de vaste delen van het stedenbouwkundig plan en de onderdelen die flexibel zijn en in samenspraak met de ontwikkelende partijen in de uitwerking nog (kunnen) worden uitgewerkt. In diverse themakaarten wordt het plan uitgelegd. In een aparte paragraaf wordt de hoofdropzet van de haven beschreven. In het tweede deel wordt de beeldkwaliteit beschreven, zowel van de bebouwing als van het openbaar gebied. Daarbij worden eerst de (kwalitatieve) randvoorwaarden beschreven voor de uitwerkingen van bouwblokken. Daarna komt het openbaar gebied aan de orde: op basis van de benoemde kwaliteit kunnen in een later stadium de inrichtingsplannen worden opgesteld. Tenslotte wordt de gewenste beeldkwaliteit voor de bebouwing (architectuur, bouwmassa, afwisseling en samenhang) opgeschreven en opgetekend. Onderdeel van deze beleidsregel zijn een tweetal bijlagen. Ten eerste zijn voor praktisch alle onderdelen van de openbare ruimte de profielen uitgetekend, inclusief het beoogde principe voor de materialisering. Deze zijn opgenomen in bijlage A. In bijlage B is een uitgebreid verslag te vinden van de analyse van de kern van Monnickendam. Daarin wordt tevens benoemd welke kenmerken zijn meegenomen als inspiratie voor het Galgeriet.

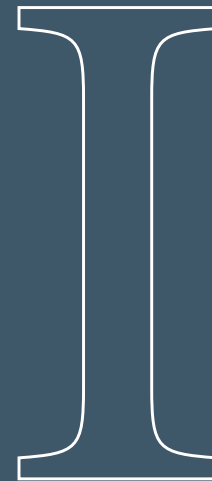
Proces

De Beleidsregel zal samen met het bestemmingsplan door de gemeenteraad worden vastgesteld en heeft daarmee een juridische status. Vooraf wordt het afgestemd met de gehele welstandscommissie, waarbij een memo van het advies bij de vaststelling wordt meegegeven. De toetsing van de bouwplannen (aan deze beleidsregel) zal plaatsvinden door het kwaliteitsteam Galgeriet.

Het kwaliteitsteam Galgeriet functioneert in opdracht van de gemeente en bestaat uit een voorzitter en twee leden voor de gebieden stedenbouw/buitenruimte en architectuur en een afgevaardigde van de welstandscommissie.

Het toetsingsproces bestaat uit drie formele momenten. Het SO(schets ontwerp) bouwplan en het VO (voorlopig ontwerp) bouwplan wordt door het kwaliteitsteam besproken. Daarna wordt er verslag gedaan bij het college en (via de afgevaardigde) bij de welstandscommissie. Daarnaast zijn tussentijdse afstemmingsmomenten met (een deel van) het kwaliteitsteam mogelijk. Voor een goede beoordeling en afstemming is het noodzakelijk dat bouwplannen per blok worden ingediend. Wanneer binnen een blok de uitwerking door verschillende architecten plaatsvindt moeten deze gelijktijdig indienen. Met een positief advies van het DO (definitief ontwerp) bouwplan kan de omgevingsvergunning worden aangevraagd. De openbare omgeving zal per fase worden uitgewerkt in VO en DO inrichtingsplannen. Zij worden zowel door het kwaliteitsteam als door de afdeling openbare werken van de gemeente Waterland getoetst.

HET GALGERIET

1 De inspiratie

Het Galgeriet wordt een volwaardig onderdeel van de (binnenstad) van Monnickendam. Herkenbaar van een recentere datum, maar in sfeer en karakter typisch Monnickendams. Voor het stedenbouwkundig plan is inspiratie gevonden in een aantal thema's (in bijlage 1 komen deze thema's uitgebreid aan bod bij de analyse van de bestaande stad). Deze thema's vormen de basis waarop het plan is gebaseerd.

Het stratenpatroon

Voor het Galgeriet nemen we de ontsluitingsstructuur van lange lijnen met doorgaand autoverkeer en haaks daarop korte verbindende straten en stegen, als inspiratie. De doorgaande rooilijn die een lichte kromming in de straat herkenbaar maakt, zetten we in het Galgeriet in om eenheid en continuïteit te creëren.

De maatvoering van het openbaar gebied: de verhouding tussen breedte van de openbare ruimte en de hoogte van de bebouwing

Om een straatbeeld te krijgen met eenzelfde intimiteit als in de binnenstad streven we in het Galgeriet naar een verhouding van 1:1: waarbij de breedte van het profiel ongeveer gelijk is aan de hoogte van de bebouwing.

De afwisseling in bebouwing die straatwanden vormt

In het Galgeriet moet je zowel op straatniveau als op een afstand de pandenstad kunnen ervaren. In de pandenstad bepalen individuele gebouwen (panden) het beeld en staan kleine eenvoudige huisjes, grote samengestelde panden en nurkse gebouwen naast elkaar. In verschillende panden kunnen ook verschillende woningtypen (appartementen) worden gerealiseerd. Het herkenbaar en voelbaar maken van de menselijke maat bij alle typen bebouwing in de straatwand is een belangrijke voorwaarde. De variatie in rooilijn tussen de straatwanden en de stegen vormt een inspiratiebron, net als de gevelstoepen met het karakteristieke konkelbankje.

De stad en de haven

De stad kent een beslotenheid, met een nadruk op stenigheid, die contrasteert met de openheid en transparantie van de masten in de haven. In het Galgeriet, wordt dit vertaald naar verticaliteit in bebouwing, lichtheid en openheid in gevelindeling, materiaalgebruik aan de zijde van de haven en de nadruk op baksteen met ornamenten en vensters aan de stadszijde.

De positionering van groen en parkeren in de stedelijke structuur

Het contrast tussen de smalle stenige straten en de ruimere profielen met watergangen, talud/ kade en grote bomen is herkenbaar Monnickendams. In het Galgriet sluiten we hierop aan door vooral aan de waterzijden beplanting toe te passen. Parkeren moet niet dominant worden in het beeld. Daarom is het streven om net als in de binnenstad zoveel mogelijk slechts aan één zijde van de straat parkeren te realiseren. Aan de randen van de buurt, waar de ruimte groot is, kunnen parkeerconcentraties gemaakt worden. Om voldoende contact met het water te behouden is het de wens minder dan in de bestaande stad aan de kade te parkeren.

Het gemengde programma in beeld en gebruik

In het Galgeriet wordt dezelfde levendigheid nagestreefd als in de binnenstad. Deze ontstaat door de variatie in gevels en in de overgangszone openbaar-privé, maar vooral ook door het naast elkaar voorkomen van wonen en ander functies. Hiervoor moet in het Galgeriet voldoende ruimte worden gereserveerd.

De binnenstad

De Gouwzee

Naast bovengenoemde thema's zijn in het stedenbouwkundig plan een aantal aspecten toegevoegd die voortkomen uit actuele vragen en ambities. Zo is de parkeerdruk zodanig hoog dat dit niet op een goede manier op maaiveld is in te passen, als je vast wilt houden aan een (binnen)stedelijke sfeer. In het stedenbouwkundig plan moeten daarom een groot aantal parkeergarages worden ingepast. Duurzaamheid is een actueel thema die maatregelen vraagt op het gebied van klimaatadaptie en energievoorziening die een claim leggen op het stedenbouwkundig plan. In de regio is de druk op de woningmarkt groot, het plan zal een hoge dichtheid moeten hebben waarbij een aanzienlijk appartementen programma kan worden ingepast. Het Galgeriet ligt buiten de waterkering waardoor maatregelen genomen moeten worden ten behoeve van de waterveiligheid. Dit heeft invloed op de maaiveldhoogte in het gebied, op verschillen tussen vloerpeil en maaiveld en op te realiseren woningtypen.

De havenfuncties die op het land plaatsvinden worden verplaatst naar het Hemmeland. Voor de nieuwe inrichting van dit terrein wordt de bestaande stad niet als inspiratie gekozen. Hier wordt juist aangesloten op het groene en landschappelijke karakter van het Hemmeland. Het realiseren van een aantrekkelijk toekomstbestendig, en dus ook klimaatadaptief, haventerrein heeft daar prioriteit.

Kaart
Stedenbouwkundig
plan

2 Stedenbouwkundig plan

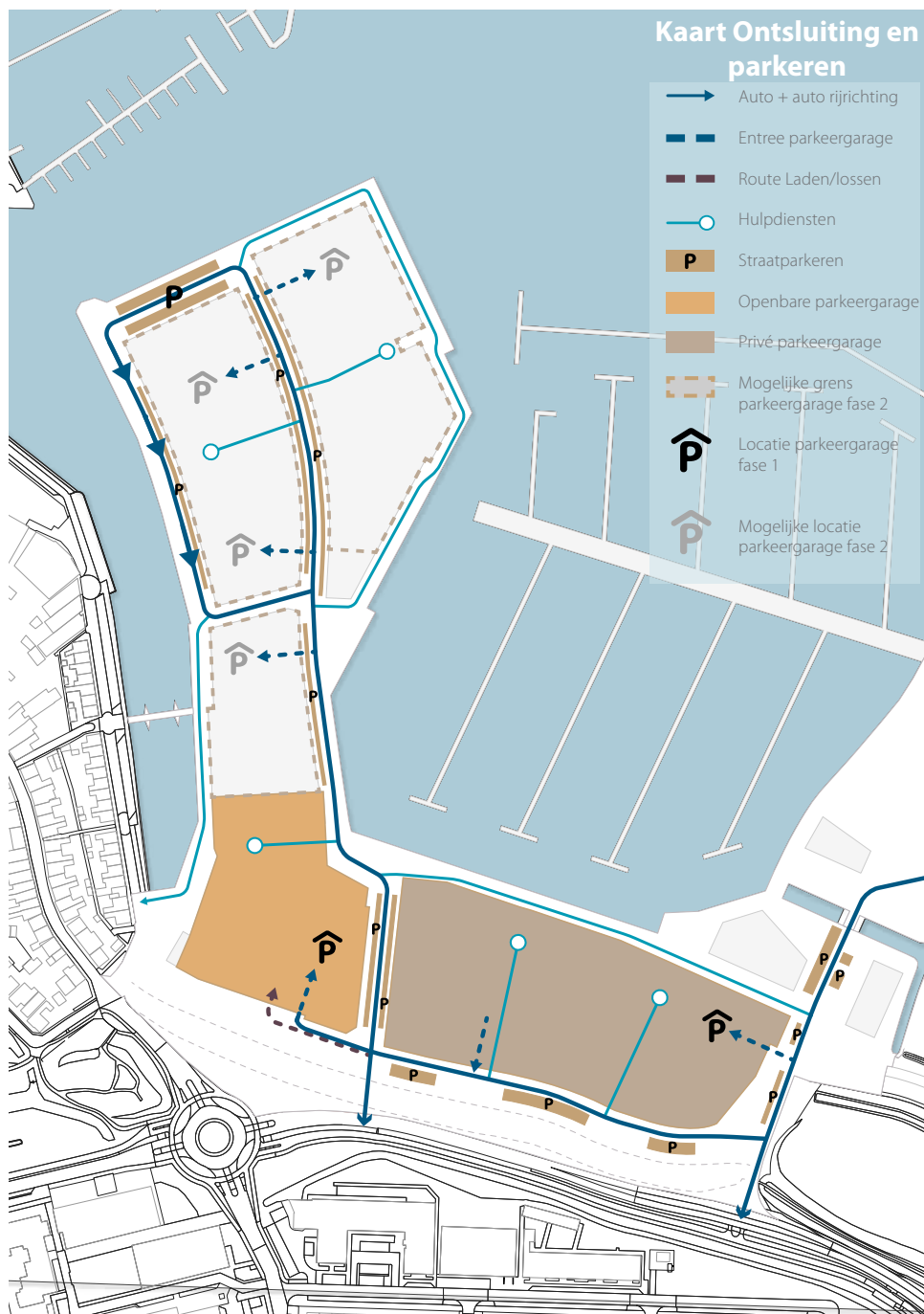
De hoofdstructuur in een notendop (plankaart)

Het Galgeriet ligt ingeklemd tussen de oude binnenstad, de Waterlandse Zeedijk en de haven. Net als de in binnenstad wordt het Galgeriet een plek waar de ruimte zit aan de randen en het binnenin smal en stenig is. Bebouwing wordt georganiseerd in gesloten bouwblokken met (ruime of groene) binnenhoven. De hoofdstructuur is eenvoudig te lezen: er is sprake van één doorgaande route (straat) door het hele gebied, die soms langs de rand en soms binnendoor gaat. Daaromheen liggen 5 bouwvelden die doorsneden worden door verschillende smallere, ondergeschikte, stegen. De positie van de stegen is indicatief en kan onder invloed van de uitwerking nog verschuiven of veranderen. Naast de 5 bouwvelden is er ruimte voor een bijzonder gebouw in de oksel tussen het Galgeriet en het Hemmeland. Dit gebouw vormt een blikvanger aan het Monnickendammergat. Binnen de bouwvelden wordt vormgegeven aan het Galgeriet als pandenstad, met een afwisseling in korrel die van een afstand zichtbaar is. Maar ook met aandacht voor de menselijke maat, met variatie en detail rond de voordeur op straatniveau. Binnen de bouwvelden moet een belangrijk deel van de parkeeropgave worden opgelost.

De buitencontouren van de bouwvelden liggen vast en daarmee ligt ook

de maatvoering van het openbaar gebied vast. Door het realiseren van parkeergarages speelt in het Galgeriet (ten opzichte van de binnenstad) de auto een minder dominante rol in het openbaar gebied en is er meer ruimte voor ontmoeting en verblijf en meer contact met het water. Op de overgang van de nieuwe naar de bestaande stad wordt een plein toegevoegd en er wordt een fijne (flaneer)route gecreëerd tussen de oude stad, via de nieuwe stad, naar de haven op het Hemmeland. Een extra aandachtspunt en ontwerpogave vormt het oplossen van hoogteverschillen in de bebouwing, in het openbaar gebied en tussen openbaar gebied en water. Door de buitendijkse ligging moeten woonfuncties op een waterveilige hoogte gesitueerd worden: 2,3 meter boven NAP, waardoor het hoogteverschil met het water enorm is. De oplossingen die hiervoor gevonden zijn vormen extra ingrediënten (t.o.v. de uit de oude stad afkomstige ingrediënten) waarmee we het Galgeriet zijn identiteit geven.

Hierna wordt in een set met themakaarten het stedenbouwkundig plan toegelicht.

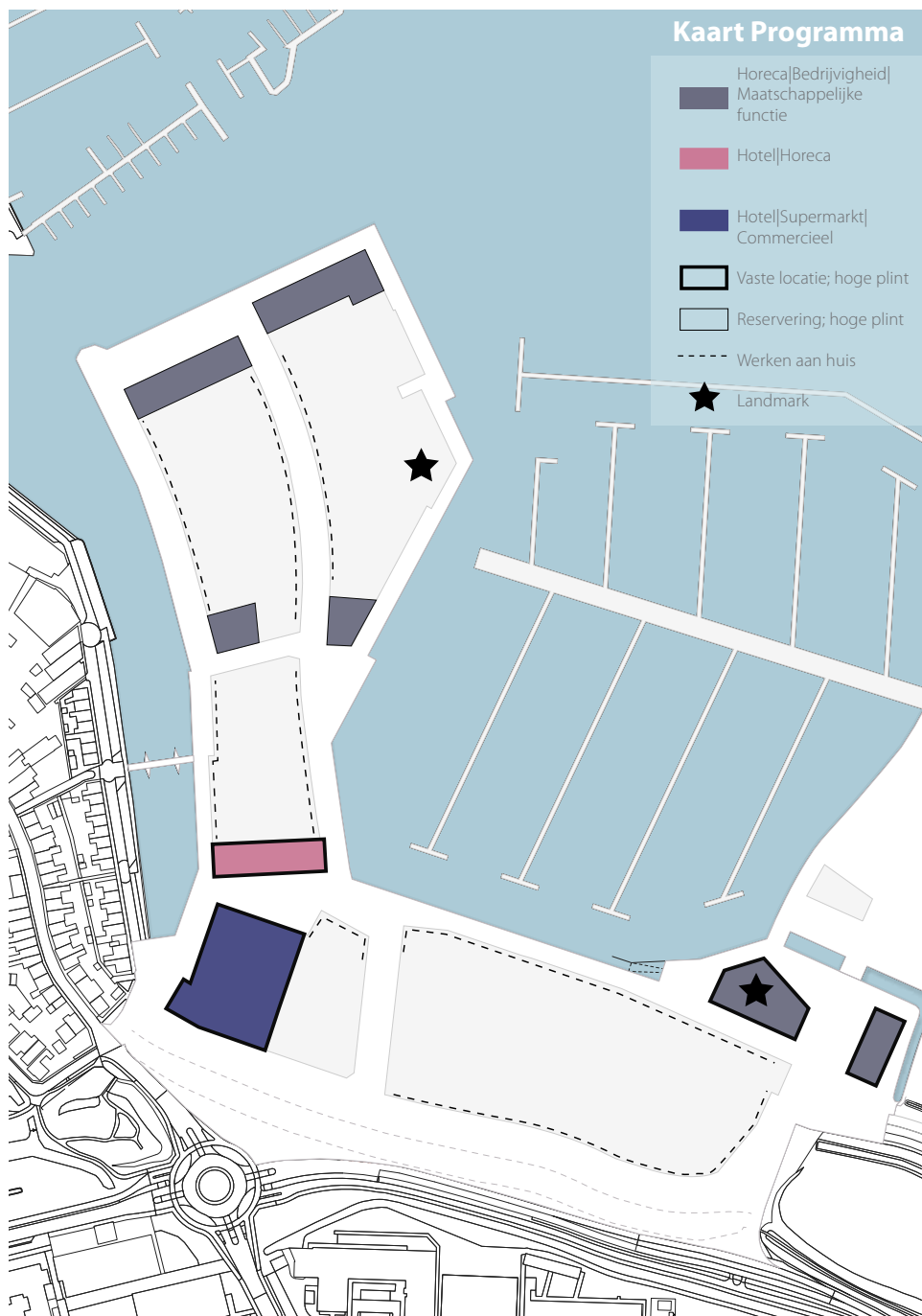

Ontsluitingsstructuur en parkeren

De ontsluitingsstructuur bestaat uit één route voor het autoverkeer en een dwarsroute langs de dijk. Vanaf deze routes zijn alle parkeervoorzieningen (straat en garages) bereikbaar. Alle kades zijn toegankelijk voor nood en hulpdiensten, voor de verhuishagen en voor incidenteel laden en lossen (pakjes bezorgen, boodschappen uitladen). Het zijn doorlopende routes waarin hellingen zijn opgenomen. De stegen zijn toegankelijk voor nooddiensten maar zijn doodlopend door de aanwezigheid van trappen. Zij zijn nadrukkelijk vormgegeven als verblijfsruimten. Voor de voetganger bestaat een fijnmazig netwerk van straten, stegen, paden, trappen en vlonders. De ontsluiting ter hoogte van de supermarkt op de provincialeweg is verkeerskundig ingewikkeld. Er zullen maatregelen genomen moeten worden aan de bestaande weg om hier de Waterlandse Zeedijk te kunnen kruisen. Dit wordt bij voorkeur een volwaardige kruising en slechts als blijkt dat dit verkeers technisch niet mogelijk is wordt een halve aansluiting gerealiseerd met een rechtsaf rechts-in constructie. Tussen de dijk en het bouwblok met de supermarkt wordt het laden en lossen en de inrit naar een openbare parkeergarage onder dit blok ingepast. Laden en lossen voor de overige functies in het gebied vindt vanaf de straat plaats. Voor het gebied dat met de auto toegankelijk is gaat een 30 km/h regime gelden. De maatvoering van de rijbaan, de snelheid remmende maatregelen en de inrichting worden daarop afgestemd. Naast de hoofdroute vormt de route voor hulpdiensten richting het Prooyen en Zuideinde, een 2e ontsluiting in geval van calamiteiten.

Voor het gebied geldt de in de beleidsregels parkeren vastgestelde parkeernorm. Voor de proefverkaveling is rekening gehouden met een gemiddelde norm van 1,7. Uitgangspunt is dat parkeren in het beeld van de buitenruimte niet dominant is. Door bewoners allemaal in garages te laten parkeren kan een groot deel van het openbaar gebied autovrij worden ingericht. Om voldoende levendigheid in het openbaar gebied te krijgen is het wenselijk dat bewoners niet binnendoor hun woning bereiken, maar via de straat (het openbaar gebied) bij hun voordeur komen. Dit stelt eisen aan de vormgeving en indeling van de parkeergarages (zie hoofdstuk beeldkwaliteit: parkeergarages). Onder het blok waarin de supermarkt wordt gerealiseerd, het plein en de Bierderij, komt een openbare parkeergarage die minimaal plek biedt aan de bezoekers van deze drie functies (volgens de door de gemeente Waterland gehanteerde parkeernormen), aan bezoekers van woningen en bezoekers van de binnenstad. In de garage worden minimaal 200 parkeerplekken gerealiseerd. Voor bezoekers moeten minimaal 0,3 parkeerplekken per woning openbaar beschikbaar zijn. Dit kunnen parkeerplekken op straat zijn of in openbare parkeergarages. In de proefverkaveling zijn 190 pp in het openbaar gebied ingetekend. Dit is tevens het maximale aantal parkeerplaatsen dat op straat gerealiseerd kan worden. Bij 600 woningen is dat voldoende voor het bezoekersparkeren. De parkeervraag van het overige, niet-woonprogramma moet in de openbare garage onder de supermarkt worden opgelost. Bij verdichting van het programma zal dit deel groter worden en zal ook gekeken moeten worden naar mogelijkheden andere parkeergarages openbaar te maken. De maximaal aanvaardbare loopafstand voor bezoekers is 150 meter. Het parkeren op het terrein van de haven en het Hemmeland kan niet worden meegerekend voor het woongebied. Deze kunnen wel een overlooplocatie vormen op piekmomenten voor bezoekers van de binnenstad.

Programma

Voor het Galgeriet is een proefverkaveling gemaakt. In de proefverkaveling is ruimte voor circa 600 woningen waarvan 70% appartementen en 30% grondgebonden woningen. In de proefverkaveling zijn woningen met verschillend oppervlak en verschillende beukmaat ingetekend. In de uitwerking kan het programma toenemen met maximaal 100 woningen tot 700 woningen. Voorwaarde is dat dit aantal past binnen de maximale bouwhoogten, de afspraken die met de gemeente zijn gemaakt over differentiatie en dat het parkeren opgelost is. Appartementen worden bij voorkeur gerealiseerd op plekken waar vanuit het beeld een (hoogte)accent gewenst is, of als nurks gebouw tussen de meer kleinschalige panden (zie paragraaf hoogte en bouwmassa). Op andere plekken moeten appartementen zich voegen in het beeld zoals dat verderop in de beleidsregel is beschreven.

Het Galgriet moet een levendig stuk stad worden. Daarom is er op verschillende plekken in de nieuwe buurt ruimte voor ander programma dan wonen: ca. 5000m² voor bedrijvigheid en horeca, een supermarkt, een hotel en maatschappelijke functies. Voor een deel van deze programma's zijn al plekken aangewezen, deels moet hiervoor ruimte gecreëerd worden als toekomstige reservering. In de uitwerking van bouwplannen moet hierop worden geanticipeerd door op verschillende plekken de verdiepingshoogte op de begane grond hoog genoeg te maken voor niet-woonfuncties. Op verschillende strategische plekken zijn minimaal de volgende functies ingepast: een hotel, een supermarkt, horecagelegenheden en een aan de jachthaven gerelateerde bedrijvigheid. De plek van de supermarkt is zo gekozen dat hij gemakkelijk met de auto te bereiken is maar tevens op loopafstand ligt van de oude stad en daarmee de bestaande detailhandel kan versterken. Aangrenzend aan de supermarkt en horecavoorzieningen ligt een plein als ontmoetingsplaats en verblijfsplek met ruimte voor terrassen. Het laden en lossen rondom de supermarkt bevindt zich aan de zijde van de Waterlandse Zeedijk. Daardoor ontstaan zo min mogelijk conflicten met voetgangers en fietsers. Wel moet extra aandacht worden besteed aan het voorkomen van (geluids)overlast bij rondom gelegen woningen.

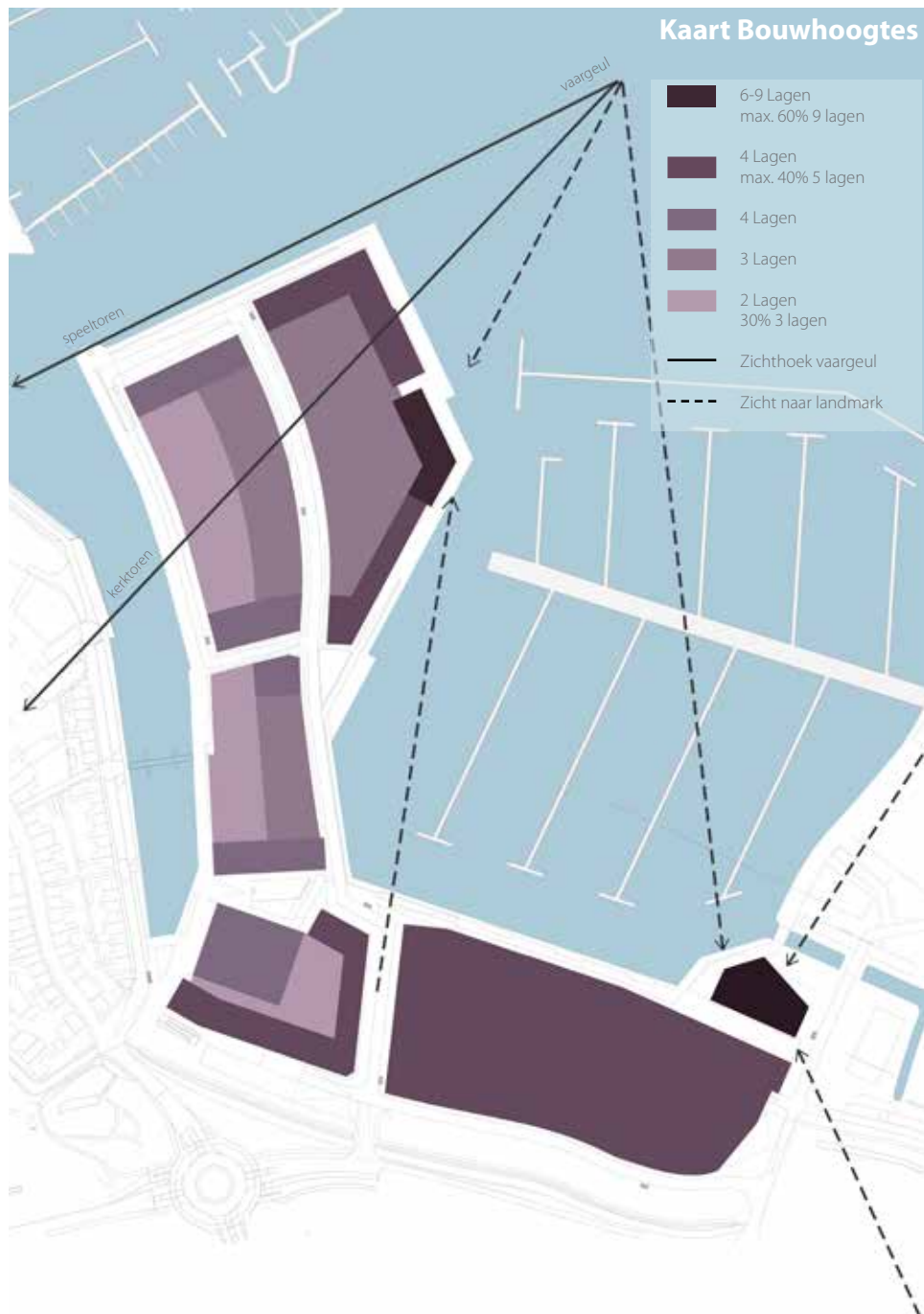
Naast de reeds aangewezen plekken zijn op de kaart de verschillende locaties aangegeven waar in de plint rekening moet worden gehouden met (transformatie naar) een andere functie. Overal langs de randen van de bouwvelden moet het mogelijk zijn een beroep aan huis of kleine werkplaats te beginnen.

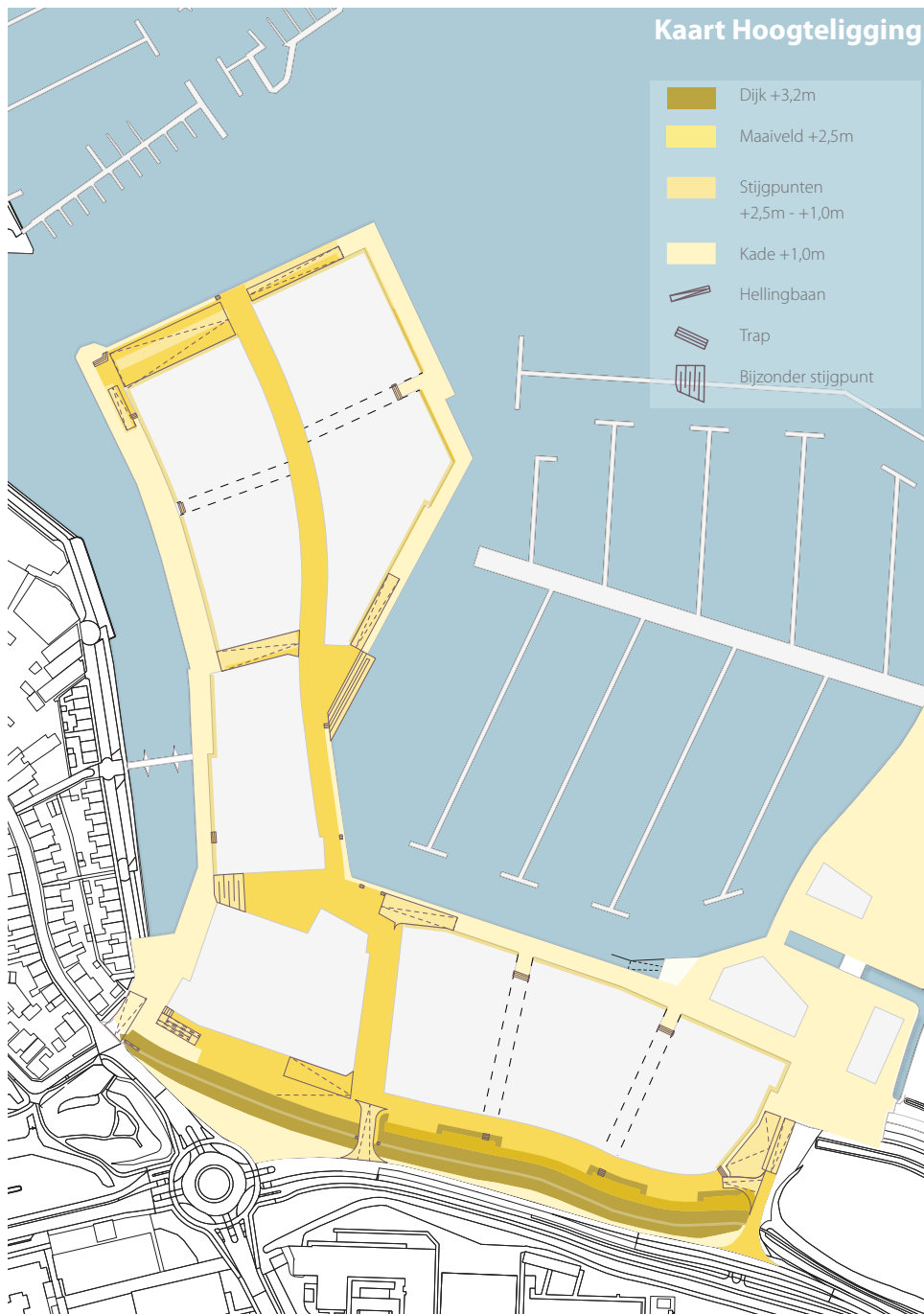
Bouwhoogtes

De hoogte van de nieuwe bebouwing moet passen binnen de maat en schaal van Monnickendam en in balans zijn met de afmetingen van het openbaar gebied, met de omliggende ruimte en moet de menselijke maat niet uit het oog verliezen. Dit betekent dat er een maximale hoogte wordt vastgesteld, afhankelijk van de plek binnen het Galgeriet. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het stadsgezicht van Monnickendam gezien vanaf de vaargeul, waarbij over de nieuwbouw op de kop van het Galgeriet heen, de Grote kerk nog lange tijd zichtbaar blijft. De maximale hoogte in de zichthoek vanuit de vaargeul is daarom beperkt tot 4 maximaal 5 lagen. De bebouwing aan de zijde van Het Prooyen is lager en kleinschaliger dan aan de zijde van de haven. De bebouwing aan de havenkom refereert aan de hoogte en verticaliteit van zeilen en de masten, met smalle maar hogere bebouwing. In het deel tussen de haven en de Waterlandse Zeedijk vormt de bouwmassa een overgang tussen de grote blokken aan de overzijde van de Bernardlaan / de N518 en de kleinere bouwmassa's van de (binnen)stad. De aangegeven hoogte betreft de (maximale) goothoogte. Een kap met een beperkt gebruiksoppervlak telt niet mee in de hoogte. Net als in de binnenstad wordt een afwisseling nagestreefd in bouwmassa's/ korrel en dus ook in hoogte tussen verschillende panden. Daarom wordt ook een bandbreedte meegegeven in de bouwhoogte. De definitieve hoogte en bouwmassa wordt bepaald in de bouwplan uitwerking, volgens de in het hoofdstuk beeldkwaliteit meegegeven uitgangspunten voor de korrel.

Het Galgeriet wordt een woonwijk die aansluit bij de bestaande stad maar daar ook een nieuw hoofdstuk aan toevoegt. Het stadsilhouet wordt niet verstoord maar aangevuld. De nieuwe wijk voegt een aantal hoogteaccenten toe die de bakens en oriëntatiepunten worden van de nieuwe stad. Zij staan strategisch gelegen op zichtbare plekken, waar ze omgeven worden door open ruimte en schaduw beperkt overlast oplevert voor de omgeving. Om zich als bakens te kunnen onderscheiden is een accent minimaal twee keer zo hoog als de omliggende laagbouw (max 9 lagen) en zeker 3 keer hoger dan de breedte van de korrel (verticale bouwmassa). Het eerste baken ligt in de zichtlijn van de hoofdontsluitingsroute. Dit hoogteaccent

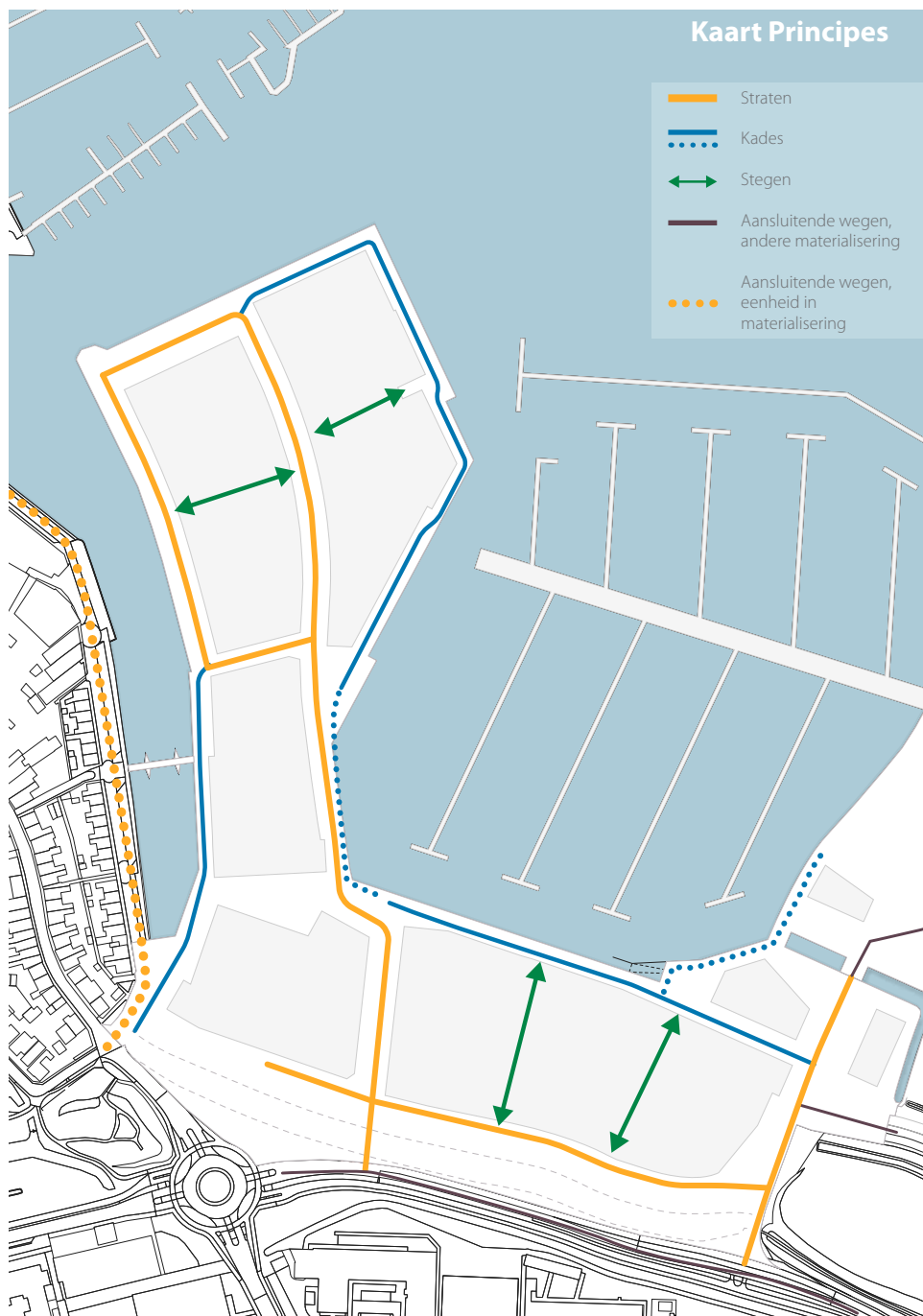
is achter de masten van alle boten markant zichtbaar wanneer je de wijk binnenrijdt. Het accent maakt onderdeel uit van de bebouwingswand aan de haven. Komend vanaf de vaargeul ligt dit accent juist afzijdig waardoor het zicht op de oude stad minimaal wordt verstoord. Een tweede (hoogte)accent ligt in de oksel van het Galgeriet en de haven. Dit accent wordt een nieuw herkenbaar baken voor de stad zowel vanaf het water, de haven als vanaf de Waterlandse Zeedijk, zonder te concurreren met de bestaande bakens (zoals beide kerktorens). De nieuwbouw vormt het visitekaartje van het Galgeriet.

Hoogteligging en hellingen/trappen

Ten behoeve van een waterveilige situatie moeten alle woonvertrekken op +2,3 NAP liggen. Het openbaar gebied kan (deels) lager liggen. Om alle bouwblokken een waterveilige ontsluiting te geven en het via inritten instromen van water in parkeergarages te voorkomen, is ervoor gekozen de hoofdontsluiting helemaal op +2,3 NAP aan te leggen. De kades zijn zoveel mogelijk laag gehouden ten behoeve van het contact met en zicht op het water. Rondom het Galgeriet zijn de routes voor voetgangers altijd laag langs het water.

Niet alle woningen sluiten met het vloerpeil van het woonvertrek gelijkvloers aan op het maaiveld. Aan de zijde van de lage kades moet een hoogteverschil van circa 1,3 meter worden opgelost in of voor de woning. Hiervoor zijn verschillende oplossingen mogelijk die bij de uitwerking van de bouwplannen moeten worden uitgewerkt. Daarbij moet rekening worden gehouden met de randvoorwaarden die hiervoor worden meegegeven in het hoofdstuk Beeldkwaliteit bij overgang openbaar-privé. Ondanks zijn hoogteverschillen is het gebied toegankelijk voor hulpdiensten en voor mindervaliden. Hellingen zijn daarom bij voorkeur 3% en maximaal 4%. In het Galgeriet worden een aantal hoogteverschillen opgelost met trappen. Bij het centraal gelegen plein is een trap met een hellingbaan gecombineerd. Routes via trappen zijn niet toegankelijk voor mindervaliden, maar er zijn altijd alternatieve routes aanwezig. De plekken en de vorm van de trappen in de stegen zijn afhankelijk van de uiteindelijke uitwerking van het bouwblok (inclusief parkeergarage).

Openbare ruimte

In het Galgeriet komen een groot aantal verschillende openbare ruimten voor: straten, stegen, kades, een plein en kleine verblijfsplekken. Zij verschillen in breedtemaat, in indeling en in gebruik. Ook verschilt de manier waarop wordt omgegaan met de overgang openbaar/ privé en de rooilijn. Deze laatste twee aspecten vertonen nauwe samenhang met de uitwerking van de bouwplannen en de uitgangspunten daarvoor worden toegelicht in het hoofdstuk beeldkwaliteit. De openbare ruimte wordt hoofdzakelijk ingericht met gebakken klinkers (in een roodbruine tint) die in verschillende verbanden gestraat kunnen worden. Daarnaast worden verschillende materialen uit de binnenstad gebruikt om verbijzonderingen te maken in het openbaar gebied, namelijk de gele klinker en keien. Tenslotte worden (verzonken) trottoirbanden toegepast in de straten. In bijlage 1 zijn alle profielen opgetekend inclusief de daarbij behorende materialen. De maatvoering van het openbaar gebied is gebaseerd op de CROW, maar gezocht is tevens naar een maatvoering waarbij de verhoudingen in het openbaar gebied ca. 1:1 is (breedte openbare ruimte/hoogte van de bebouwing)

De verkeersruimte in het openbaar gebied bestaat uit drie basistypen die geïnspireerd zijn op de profielen uit de binnenstad. De kenmerken van deze drie worden, als aanvulling op de profielen, hieronder kort samengevat. De pleinen en plekken worden per fase uitgewerkt aansluitend op de naastliggende bouwplannen. De beoogde sfeer en uitstraling van de plekken wordt beschreven in het hoofdstuk beeldkwaliteit.

De straten

- Hebben een 5,5m (twee richtingen) of minimaal 3,5m (één richting) brede rijbaan en vallen onder een 30 km/h regime. Bij voorkeur bestaat de rijbaan uit 4,5 meter rijloper met aan beide zijden een overrijdbare zone (goot) van 0,5 meter zodat de straat smaller oogt en de snelheid remt.
- Straten hebben vooral een stroomfunctie.

- Er is sprake van een duidelijke zonering tussen rijbaan, parkeerstroken en loopzones, met een verzonken band tussen rijbaan en parkeren, waardoor de straat smaller oogt en het gebogen verloop wordt geaccentueerd.
- De straat is toegankelijk voor mindervaliden en voor de vuilniswagen.
- Parkeren vindt plaats langs de straat; aan één of twee zijden als langsparkeren; geen parkeren aan waterzijde; langs de dijk als haaksparkeren. De band zorgt voor continuïteit ondanks de variatie in de parkeeroplossing.
- In straten staan geen bomen. Uitzondering is de entreestraat ter hoogte van de supermarkt.
- Straten worden gekenmerkt door een aaneengesloten rooilijn met voorkanten en entrees.
- De bebouwing heeft overal een stoepenzone. Daar waar omwille van de gewenste verhouding tussen straatbreedte en -hoogte (1:1) de afstand tussen de gevels te groot wordt bij het toepassen van een stoepenzone op uitgeefbaar terrein is gekozen voor de suggestie van een privéstoep door het toepassen van een andere type bestrating met verschillende verbanden in de zone voor de gevel.

De kades

- Hebben een verblijfsfunctie zonder autoverkeer en zijn onderdeel van het netwerk van routes.
- Een subtiele aanduiding van een rijbaan van 3,5 meter (voor hulpdiensten en bestemmingsverkeer) en loopzones, middels bestratingspatroon/ molgoten.
- De kades zijn toegankelijk voor mindervaliden en hulpdiensten.
- Langs de kades staan bomen, zowel in de verharding als in de grasstrook en beplantingsvakken.

- Aan de kades zijn een aantal bijzondere plekken gekoppeld (plein, speelplekken, waterhelling). Zie hoofdstuk beeldkwaliteit.
- Een aaneengesloten rooilijn, voorkanten en entrees mogelijk met een commercieel of bijzonder programma.
- Aan de kades hebben alle woningen een stoepenzone, al dan niet met trappen.
- Aan een beperkt aantal kades zijn voorzieningen voor het aanleggen van boten aanwezig. Zie hoofdstuk beeldkwaliteit.

De stegen

- Zijn wisselend in breedte minimaal 5 (mits plaatselijk) en 12 meter breed (nader uitwerken in samenhang met bouwplannen) en zijn verblijfsgebieden.
- Eén bestrating van gevel tot gevel.
- Alleen toegankelijk voor langzaam verkeer, zowel entrees als tuilmuren en poorten.
- Wisselende rooilijn, voorkanten en tuilmuren, met stoepenzone voor de woningen.

De ontmoetingsplekken

- Zijn verbijzonderingen van een straat of kade: waar het profiel anders is of de ruimte plaatselijk vergroot is.
- De verschillende plekken worden in het hoofdstuk beeldkwaliteit verder toegelicht en beschreven

Groen, spelen en verblijven

Het Galgeriet wordt een met name stenige wijk, die echter omgeven wordt door water en groen (Hemmeland en Waterlandse Zeedijk). Het groen dat gerealiseerd wordt bestaat voornamelijk uit bomen in verschillende soorten en maten. De bomen staan in een smalle groenstrook of in plantvakken met vaste beplanting en zitranden. Zij bevinden zich hoofdzakelijk langs de randen (de kades) van het Galgeriet. Bomen zijn belangrijk om een prettig verblijfsklimaat te maken en ter plekke hittestress tegen te gaan. In de overgangszone openbaar-privé is ruimte voor bewoners om gevel tuintjes te realiseren.

De Waterlandse Zeedijk vormt een (cultuurhistorisch) waardevol groen element aan de rand van het Galgeriet. Hier kunnen geen bomen op geplant worden, maar het grote aaneengesloten groen speelt wel een rol in de beleving en in het infiltreren van water. De zone tussen de dijk en de straat van het woongebied wordt deels opgehoogd. Zo blijft het dikelement herkenbaar maar is het tussengebied tevens bruikbaar als speelruimte. Dit deel van de Waterlandse Zeedijk maakt geen deel uit van het cultuurhistorisch monument. De nabijheid van het Hemmeland maakt dat, ondanks het stenig karakter, voor iedere bewoner groen binnen handbereik ligt.

In elk bouwblok is er naast individuele tuinen/terrassen plek voor een gemeenschappelijke tuin. Hier worden speelvoorzieningen voor de jongste kinderen gerealiseerd. Hier liggen zij verkeersveilig, op afstand van het water en voor alle woningen binnen een straal van 100 meter. De speelplekken liggen daarbij op collectief terrein maar moeten overdag openbaar toegankelijk zijn. Het ontwerp en de inrichting van de speelplekken en de groene binnentuinen zijn onderdeel van de bouwplan ontwikkeling en kan ook samen met (toekomstige) bewoners plaatsvinden. De speelplek moet geschikt zijn voor 0-6 jaar en is minimaal 150m² groot. Voor de jeugd van 6 tot 12 worden op twee plekken ingerichte speelplekken voorzien.

Een kleine bij de trappartij aan de havenkom en een grote onderaan de Waterlandse zeedijk. Daarmee zijn vanaf alle woningen speelplekken binnen een straal van 300 meter bereikbaar. Naast de ingerichte speelplekken zijn er op verschillende plekken speelaanleidingen aanwezig.

Op de rand van land en water, rondom trappen en de waterhelling en op het plein voor de supermarkt. Voor de jeugd vanaf 12 jaar worden geen voorzieningen aangeboden. Zij hebben op het Hemmeland voldoende ruimte om te sporten en te hangen.

3 De haven

Hoofdstructuur

De (nieuwe) haven bestaat uit een waterdeel met een nieuwe steigerstructuur en een landdeel met verschillende functies (bebouwing), verhardingsvlakken en groen. Vanuit het woongebied loopt een brede wandelzone langs het hoogteaccent naar het noorden waar het aansluit op de padenstructuur van het Hemmeland. De route is niet openbaar maar wel toegankelijk. Alle bebouwing van de haven die een publieke functie hebben worden aan deze route gesitueerd. Het havenkantoor met voorzieningen komt centraal op het terrein en is zo gepositioneerd en ontworpen, dat het reeds zichtbaar is vanaf de plek waar men het Hemmeland op rijdt. Een sloot vormt de natuurlijke grens van het haventerrein aan de zuid- en oostzijde en een zachte overgang naar het Hemmeland. Verscholen tussen beplanting is een veld voor het stallen van bokken en een onderhoudsloods. Voor het geheel is een indicatieve inrichting getekend.

Ontsluiting en parkeren

De ontsluitingsstructuur bestaat uit één hoofdroute voor de auto waarlangs verschillende parkeerterreinen liggen. Aan het einde bevindt zich een keerlus. De zuidelijke grens van het haventerrein wordt gemarkeerd door een sloot met een dam waar de hoofdroute overheen gaat. Op het terrein van de haven bevinden zich een aantal parkeerplaatsen voordat de slagboom de entree van het haventerrein markeert. Langs de ontsluitingsweg bevinden zich een drietal grote terreinen waar in de zomer geparkeerd kan worden en die in de winter gebruikt zullen worden als stalling voor boten. In de indicatieve inrichting gaat het om 400 parkeerplaatsen en ca. 10.000m² verharding (een verdubbeling van het huidige oppervlak). Bij het centrale havengebouw zijn minimaal 25 parkeerplaatsen zomer en winter beschikbaar. Langs de oever loopt van noord naar zuid een route voor voetgangers. Aan de zuidzijde sluit deze via een brug aan op het woongebied, aan de noordzijde via een (afsluitbaar) hek op het padennetwerk van het Hemmeland. De route wisselt in breedte maar sluit in materiaal en uitstraling aan op het woongebied. Op het terrein van de haven wordt rekening gehouden met fietsparkeren; hiertoe worden voldoende voorzieningen ingepast.

De steigers

Voor de steigers wordt een nieuwe structuur ontworpen. Deze is afgestemd op de meest gangbare maten van hedendaagse boten en jachten en zal ruimte bieden aan circa 800 ligplaatsen. De steigerstructuur wordt ontworpen met een brede en centraal gelegen steiger waardoor loopafstanden van de aanlegplaatsen naar het hoofdgebouw nergens onaanvaardbaar groot worden. Deze steiger is in noodgevallen ook bereikbaar voor hulpdiensten. Op de kop van de steiger wordt een trekpont worden gerealiseerd richting het woongebied. Aan deze zijde blijft er minimaal 30 meter vrije ruimte over tussen kade van het woongebied en de steigers. Het op de kaart aangegeven steigerplan is indicatief.

Groen, spelen en duurzaamheid

Ondanks de grote hoeveelheid verharding moet het haventerrein een groene uitstraling krijgen, in aansluiting op het Hemmeland. Het groene karakter zit hem vooral in de toepassing van hagen, het groene karakter van de randen en enkele strategisch geplaatste bomen en boomgroepen. Rondom de velden waar botenstalling plaatsvindt, is het slechts beperkt mogelijk bomen toe te passen gezien het risico op schade. Aan de oever, de havenkom, wordt de beschoeiing en een deel van de grasberm behouden. Daar waar het wenselijk is bootjes aan te leggen, rondom de steiger en de botenlift, is evenwel een harde overgang (kade) wenselijk. Centraal op het terrein, naast het havengebouw is ruimte voor een speelplek. Aan de noordzijde is het mogelijk een strandje te maken. Ondanks het grote oppervlak voor parkeren moet in de inrichting aandacht zijn voor klimaatbestendigheid en het infiltreren en langzaam afvoeren van water. Zoveel mogelijk verharding moet waterdoorlatend zijn: elementenverharding (hergebruik van betonstraatsteen uit het Galgeriet) of graskeien. Dit is mogelijk bij de noordelijke parkeerterreinen die niet gebruikt zullen worden voor het opslaan van boten.

Sfeerbeelden haven

Programma

In de nieuwe haven is ruimte voor verschillende functies. Voor het havenkantoor en sanitair is in de indicatieve verkaveling volume opgenomen. De loods waar onderhoudswerkzaamheden kunnen plaatsvinden krijgt een plek aan de rand, verscholen in het groen. Vanaf de loods is er ruimte voor een kraanbaan met aan het einde een botenlift. Op twee andere plekken is volume gereserveerd voor met de haven samenhangende functies (zeilmakerij, watersport, verblijfsrecreatie etc.). Op het terrein kunnen drie woningen worden gerealiseerd, direct aansluitend op de aangegeven bouwlocaties, waarvan maximaal één drijvend in het water. Op twee plekken aan de wandelroute wordt in de inrichting van de buitenruimte rekening gehouden met een (al dan niet tijdelijke) horecavoorziening. Tenslotte krijgt de vuurtoren een nieuwe plek aan de oever.

Bouwhoogte, bouwmassa en uitstraling

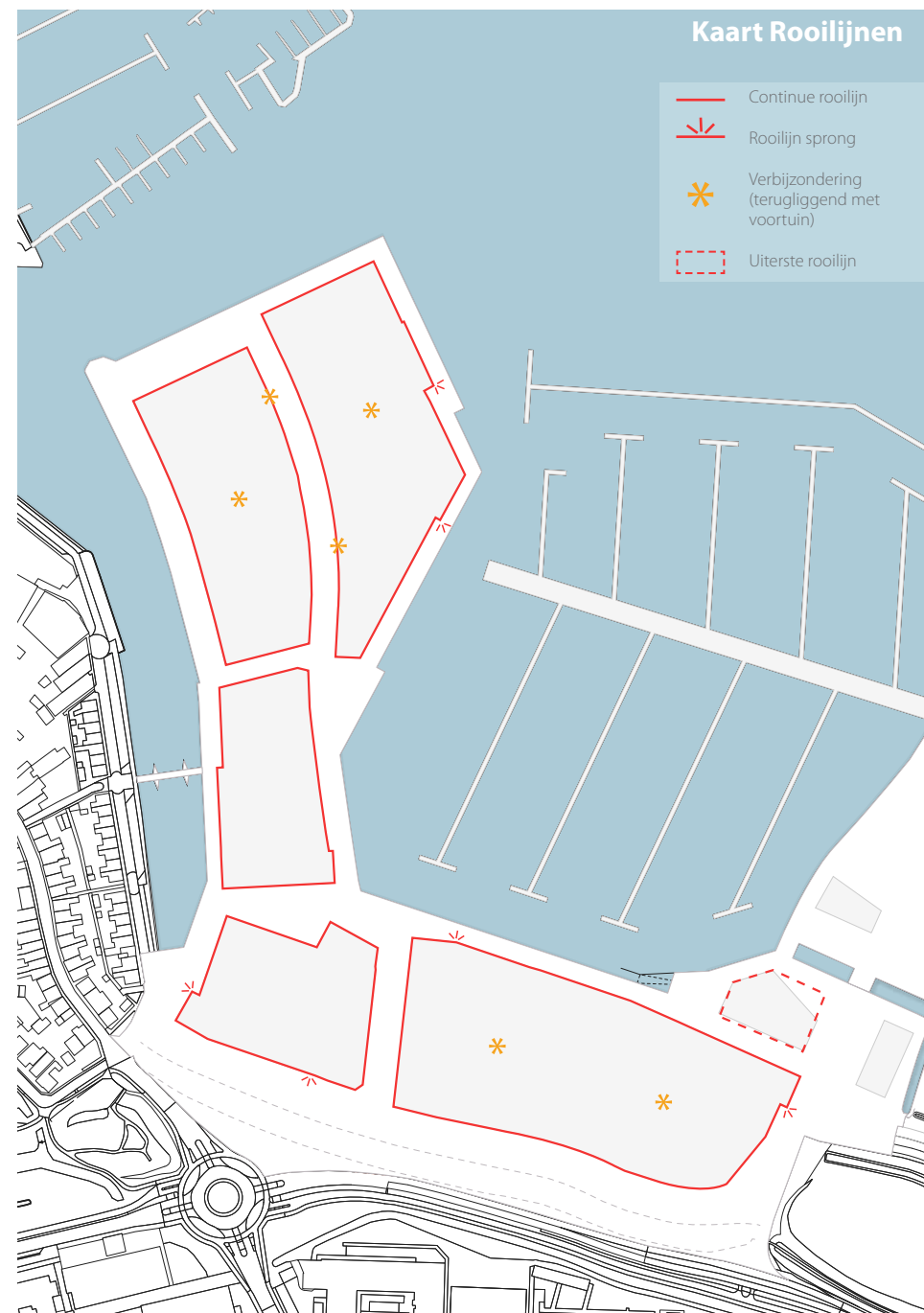
De bebouwing is hoofdzakelijk twee lagen hoog al dan niet met een kap. De bebouwing is in uitstraling één architectonische familie met een moderne transparante en luchtige uitstraling.

Sfeerbeelden bebouwing haven

DE BEELDKWALITEIT

4 De uitwerking van de bebouwing

Rooilijnen

In de proefverkaveling is een mogelijke programmatische uitwerking van de bouwblokken weergegeven. De daadwerkelijke uitwerking vindt plaats door marktpartijen en architecten. De rooilijn rondom de bouwblokken liggen op hoofdlijnen vast. Aaneengesloten bebouwing ligt in dezelfde rooilijn. Bij een gebogen wegverloop volgt de rooilijn hoofdzakelijk de gebogen loop. Als uitzondering kan af en toe een kleine rooilijn sprong (maximaal 20 cm) tussen woningen voorkomen. In de straatgevel van de hoofdontsluiting moet op twee plekken de gevel zodanig terug liggen dat er een voortuin ontstaat. De uitzonderingen geven even lucht in de straat en benadrukken daarmee juist de continuïteit van de rooilijn.

Regel:

Bebouwing volgt op kaart aangegeven (gebogen) rooilijnen. Enkele kleine rooilijnsprongen (0,2m) zijn toegestaan. Rooilijnen in stegen hebben sprongen.

Stegen en achterpaden

De positie van bebouwing en rooilijnen in de steeg en de positie van de steeg zelf is indicatief. Ook kunnen meer stegen worden toegevoegd. De stegen onderscheiden zich van de straatwanden, hebben een informeler en 'rommeliger' beeld met een afwisseling van verschillende soorten bouwmassa's en tuilmuren. Bij de uitwerking moeten de stegen aan de volgende eisen en kenmerken voldoen:

- Een steeg is een kleinschalige en informele ruimte met een inrichting van gevel tot gevel die uitnodigt tot verblijf.
- De gemiddelde hoogte van de bebouwing is bij voorkeur meer dan de breedte van de steeg, waardoor het karakter wel besloten en intiem is.
- In ieder geval is de toegang van de steeg smal, zij heeft een intiem karakter.
- In de steeg is er sprake van rooilijn sprongen van minimaal 50 cm en bij voorkeur 1-2 meter. Woningen verschillen in oriëntatie en in beukmaat.
- De trap hoort bij het intieme karakter van de steeg. Onderaan de trap moet

voldoende plek zijn om enkele fietsen neer te zetten.

- In de stegen wordt op een subtiële manier de privéstoeep gemarkeerd, zonder afbreuk te doen aan de eenheid in inrichting van gevel tot gevel.

Naast de stegen bestaat er in elk bouwblok een netwerk van informele paden (achterpaden) en plekken. Deze raken soms aan het openbaar gebied, waardoor spannende zichten en inkijkjes ontstaan. De plekken zijn de overgangszones tussen gebouwen en de collectieve ruimte waaraan ook een enkele entree gelegen kan zijn of plaats kan bieden aan bijvoorbeeld een fietsenrek.

Regel:

- *Een steeg is een besloten verblijfsruimte.*
- *De toegang is relatief smal en aan de kade is de steeg toegankelijk met een trap*
- *De ligging, maatvoering in stegen zijn nader te bepalen in de uitwerking.*

Binnenzijde bouwblok

Aan de binnenzijde van het bouwblok wordt een collectieve binnentuin ontworpen die een omsloten en intiem karakter heeft. In de binnentuin moet een speelvoorziening (0-6 jaar) worden gerealiseerd van minimaal 150 m². Het binnenterrein moet een prettig karakter krijgen (ook als hij op een parkeergarage gelegen is) met een groene invulling waar ook ruimte is voor bomen van minimaal 3e grootte. Het binnenterrein kan met poorten worden afgesloten.

Regel:

- *Binnenzijden van het bouwblok zijn groen ingericht met ruimte voor kleine bomen.*
- *Binnen elk bouwblok is er ruimte voor een speelplek van 150 m² voor kinderen van 0-6 jaar.*

Grote korrel

Korrel van 2-3 beukmaten

Korrel van 1 beukmaat

Grotere korrels

voorbeeld gesloten hoeken

Hoeken van bouwblokken

Er worden rondom gesloten bouwblokken gerealiseerd waarbij de hoeken worden ontworpen en gesloten met bebouwing en meeontworpen hoge tuilmuren. Met bebouwing gesloten bouwblokken heeft de voorkeur. Het sluiten van hoeken door middel van tuilmuren is toegestaan op ten hoogste twee hoeken van één bouwblok. Hierbij mag de opening op een hoogte van 2,5 m (hoogte tuinmuur) boven maaiveld een maximale breedte van 6 m hebben. Aan twee zijden van de straat mogen geen 'open' hoeken (gesloten met erfafscheidingen, geen gebouwen) tegenover elkaar voorkomen. Aan de stegen mogen ook begroeide hekwerken en lage muren worden toegepast.

Regel:

- *Bouwblokhoeken moeten gesloten zijn.*
- *Op maximaal 2 hoeken per bouwblok is sluiten met tuilmuren toegestaan. Lengte tuinmuur max. 6m.*
- *Met tuinmuur gesloten hoeken mogen niet tegenover elkaar aan weersijden van een straat voorkomen.*

Het programma

In een bouwblok komen verschillende woning typologieën voor en wordt ruimte geboden voor verschillende programma's. Verschillende typologieën ontstaan door te variëren in beukmaat, in het aantal bouwlagen, de kap maar ook door de indeling van de woning. Binnen een bouwblok komen altijd zowel woningen voor met een woonfunctie aan de straat als woningen met een keuken of werkruimte aan de straat. Ook bij appartementen moeten er voldoende entrees op maaiveld aan de straat liggen om transformatie naar werkruimten mogelijk te maken. Alle woningen op de eerste laag hebben entrees op maaiveld.

Voor andere programma's dan wonen kan direct bij de ontwikkeling een specifieke functie worden ingepast of wordt er flexibiliteit geboden om in de

toekomst te verkleuren. Om dit laatste mogelijk te maken moet met het volgende rekening gehouden worden:

- Verhogen van de verdiepingshoogte op de begane grond tot minimaal 3,50m. In ieder geval daar waar andere functies gedacht zijn.
- Minimaal 10% van de grondgebonden woningen met deze verdiepingshoogte op begane grond uitwerken.
- In ieder geval een hoge begane grond op de in het stedenbouwkundig plan aangegeven plekken (zie pagina 19) en bij voorkeur aan kades en op hoeken.

Regel:

- *Woningen en appartementen hebben variatie in plattegronden op begane grond. Aan straatzijde varieert het gebruik van de woning (woonkamer, keuken, werkruimte etc.).*
- *Ter bevordering van variatie in gebruik van begane grond wordt ten minste 10 % van de grondgebonden woningen gebouwd met een verdiepingshoogte van 3,5m.*

De korrelgrootte

In de uitwerking van de bouwblokken wordt vormgegeven aan de pandenstad, met zijn lieflijke bebouwing, de koopmanshuizen en de nurkse gebouwen. Binnen een bouwblok zijn meerdere panden te onderscheiden die verschillen in hoogte, breedte en uitstraling. Een pand hoeft in dat geval niet hetzelfde te zijn als één woning of één beukmaat, maar vormt een herkenbare eenheid die zich onderscheidt van de naastgelegen eenheid. We spreken in dit geval over de korrel van de bebouwing. Een blok is opgebouwd uit gelijke korrels die steeds even groot zijn (bijv. één woning) of uit verschillende korrels (naast een grondgebonden woning ook een korrel van 2-3 beuken of een loods of appartementengebouw) naast elkaar. Een verschil in korrelgrootte en de afwisseling tussen grote en kleine korrels komt in het Galgeriet in alle bouwblokken voor, maar er is wel een duidelijk

verschil tussen bijvoorbeeld de korrelverdeling langs de kade aan de zijde van de oude stad en die van de kade langs de haven. Een indicatie van de gewenste afwisseling in korrels is weergegeven in de korrelkaart en wordt verderop in deze paragraaf uitgewerkt.

Binnen één bebouwingskorrel is er sprake van:

- Eén kap (één hoofdrichting, één hoofdvorm)
- Een eenduidige massaopbouw
- Minimaal één hoofdentree aan straatzijde
- Eén duidelijke gevelindeling
- Eén gelijke verdiepingshoogte
- Samenhang in kleur/ materiaal
- Eén architectuurstijl

De beeldkwaliteitseisen van deze elementen komen verder in dit document aan de orde.

Regel:

- *Naast elkaar voorkomende korrels verschillen minimaal op 2 van de hierboven genoemde kenmerken.*
- *Binnen een blok komen minimaal 4 verschillende kenmerken voor.*

De nieuwe bebouwing moet goed aan sluiten op maat, schaal en sfeer van de bestaande stad: zowel het historisch centrum als de nieuwere wijken ten zuiden van de Zeedijk en de grote maat van de havenkom met zijn woud aan masten. In antwoord daarop willen we een nieuw stadssilhouet creëren met kleinschalige bebouwing, nurkse blokken en de landmarks als nieuwe bakens. De maximale hoogte van de bebouwing is vastgelegd in het bestemmingsplan en komt voort uit het gewenste nieuwe stadssilhouet. Ook de grootte van de gewenste korrel is afgestemd op de ligging binnen het plan.

Op pagina 34 is op tekening weergegeven wat op welke plek de gewenste korrel is.

- De kade direct grenzend aan de bestaande stad (zijde van Het Prooyen) is de hoogte afgestemd op de gemiddelde hoogte van circa 8 meter (2 lagen) met de in de stad regelmatig voorkomende grotere hoogte van 12 meter (3 lagen of twee hoge lagen en een kap). De afwisseling is groot en de korrel is klein: individuele panden (met een verhouding van 1:1,5 maximaal 1:2) bepalen het beeld. Incidentele nurkse gebouwen aan deze zijde zijn maximaal de hoogte van de loodsen van o.a. Hakvoort (12-16 meter, ofwel maximaal 4 bouwlagen) en liggen met hun kopse gevel aan de binnenhaven.
- Kleine korrel verschillen onderling in beukmaat.
- Een uitzondering op deze algemene korrelgrootte is het voorzieningenblok met de supermarkt. Dit blok onderscheidt zich van de woonblokken doordat het uit enkel grotere korrels is samengesteld. Iedere korrel is apart herkenbaar met minimaal één entree aan de straat.
- De kade aan de zijde van de haven, daar waar de bebouwing minder het zicht ontnemt op de oude stad, kan de hoogte groter worden en wordt ook de korrel groter. Tegelijkertijd kan aansluitend op de verticaliteit van de boten en masten in de haven de bebouwing ook meer verticaal worden (tot maximaal 1:4).
- In het zuidelijk deel, aan de Waterlandse Zeedijk, wordt een enkele kleine korrel afgewisseld met een grote korrel en grotere hoogte van de nurkse gebouwen. Het (hoogte)accent in de oksel met de haven heeft een afwijkende hoogte en verhouding.
- Het landmark aan de haven in een bijzonder volume, een samengesteld volume, of een met terrassen aflopend volume.

5 De uitwerking van de parkeergarages

Voor alle bewoners moet het parkeren opgelost worden in parkeergarages. Daarbij wordt het voor iedere woning verplicht minimaal één parkeerplek in de garage te kopen. Dit kan in verschillende kleine garages per blok, maar ook geconcentreerd in enkele grote garages, mogelijk in meerdere lagen. Bij concentratie van parkeergarages moet wel een evenwichtige verdeling binnen de wijk ontstaan. Loopafstanden voor bewoners mogen niet groter worden dan ca. 200 meter. Ondanks dat er veel gebouwd parkeren gerealiseerd wordt is het creëren van levendigheid op straat en het uitlokken van veel voetgangersbewegingen in het openbaar gebied wenselijk. Daarom worden de uitgangen van parkeergarages zo gesitueerd dat bewoners alleen bij uitzondering binnendoor hun woning bereiken. De meeste bewoners lopen buitenlangs naar de voordeur. Bereikbaarheid en toegankelijkheid verdienen daarbij de aandacht. Uitgangspunt bij de uitwerking van de parkeergarages is:

Dat er altijd (meerdere, minimaal 3) uitgangen moeten zijn naar zowel het lagergelegen openbaar gebied (kades) als naar het hogergelegen gebied (steeg of straat).

- De uitgangen moeten herkenbaar zijn, maar wel opgenomen in de bebouwingsstructuur.
- Maximaal een derde van de gebruikers van de garage mag rechtstreeks vanuit de garage zijn woning bereiken.
- Ook voor fietsers moet de garage op een prettige manier en op een logische plek in en uit te fietsen zijn middels een hellingbaan. Deze is niet gecombineerd met de auto-inrit.
- Onaantrekkelijke plinten doordat halfverdiepte parkeergarages in de rooilijn liggen zijn onwenselijk. Bij grondgebonden woningen is dat niet toegestaan. Bij appartementen kan het voorkomen dat de garage plaatselijk raakt aan het openbaar gebied. Daar moet de plint echter gesloten en hoogwaardig worden vormgegeven.

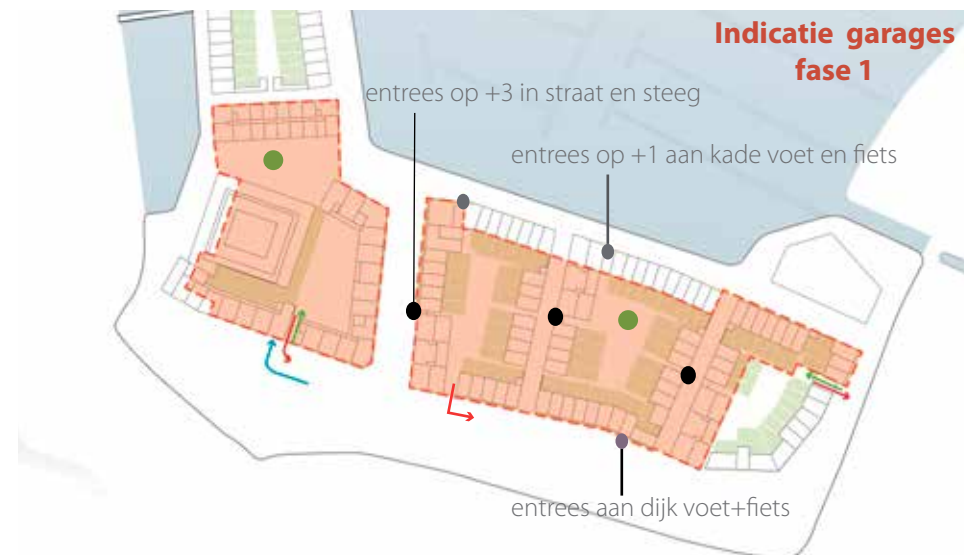
Om goed gebruik van de parkeergarages te garanderen worden aan de vormgeving hoge eisen gesteld qua comfort en uitstraling. Parkeergarages moeten veilig aanvoelen en prettig zijn in gebruik, daarom worden de volgende eisen meegegeven:

- Ruim opgezette rijbanen en parkeervakken. Voor openbaar gebruik minimaal 2,5x5,5 meter. Bij privéplekken minimaal 2,30x5,5.
- Entree met comfortabele niet te steile helling; afhankelijk van de lengte (diepteligging) max 14% bij half verdiept en max 9% bij geheel verdiept.
- Overzichtelijke indeling, een heldere routing en duidelijke compartimentering. Doodlopende delen moeten worden voorkomen. Bij grote garages (>100 pp) moet vooraf onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn voor het eventueel later splitsen of opdelen van de garage in de toekomst.
- Aparte uitgangen voor voetgangers/fietsers met lift die uitkomen in het openbaar gebied, niet alleen in gebouwen.
- In de garage moet ruimte worden gereserveerd voor voor bergingen en fietsenstallingen. Daarnaast moet rekening gehouden worden met een gezamenlijk fietsenhok voor grote fietsen; bakfietsen en kratjesfietsen en mogelijke deelfietsen.
- Een vrije hoogte van minimaal van 2,30m en bij voorkeur 2,50, zodat deze onder de woningen ook te gebruiken is als souterrain. Plaatselijk is als gevolg van leidinggoten een vrije hoogte van 2,10 toegestaan, mits verlichting en kleurgebruik zorgen voor een prettige ruimtelijke uitstraling.
- Goede verlichting is essentieel. Dit moet waar mogelijk (ter hoogte van binnentuinen) worden aangevuld met daglicht.
- Het kleur gebruik moet bijdragen aan een prettige en veilige uitstraling.
- Een goed beheer systeem met een betrokken beheerder die overlast voorkomt en voor afstemming zorgt.
- Lichtplan, kleurgebruik en de indeling/routing vormen een onderdeel van het ontwerp en moeten door het kwaliteitsteam worden goedgekeurd.

Voor de technische realisatie worden de volgende uitgangspunten meegegeven:

- In de parkeergarages moet ruimte worden opgenomen voor de riolering van bovengelegen woningen en voor elektra en TEO. Hiervoor moeten tracés worden aangewezen in de parkeergarages.
- Omdat dit effect op de hoogte kan hebben moeten de tracés zoveel mogelijk langs de kant lopen.
- De riolering heeft vanuit de parkeergarage één gezamenlijk aansluitpunt in de straatkant. Vuilwater aan straatkant en hemelwater mogelijk aan waterkant, deze zal naar haven stromen.
- Op de garages worden privétuinen en collectieve tuinen en speelplekken ingericht. De in bouwplannen voorgestelde dekking en opbouwhoogte moet aantoonbaar voldoende zijn voor vaste planten en verschillende soorten heesters en hagen. Dit geldt zowel voor de privé 'tuinen', de erfgronden als voor de gezamenlijke binnenhoven. Plaatselijk moeten (in bakken) ook kleine bomen mogelijk gemaakt worden. Op het plein bij de voorzieningen en bij de grotere binnenhoven moeten in de garage maatregelen genomen worden zodat er tenminste één grote boom kan groeien. Dit kan goed gecombineerd worden met een lichtopening in de garage.
- In de garages moeten voorzieningen worden opgenomen voor elektrisch laden van auto's en fietsen. Minimaal in de vorm van algemene openbare laadpalen (minimaal 4 laadpalen per parkeergarage, makkelijk uit te breiden tot 8 laadpalen). Laadvoorzieningen moeten worden aangelegd in de vorm van tracés, zodat voor alle parkeerplaatsen laadmogelijkheden kunnen worden aangeboden.
- In de garages moet rekening worden gehouden met enkele plekken voor deelauto's (uitgangspunt 1 per 30 gebruikers).
- Bij iedere ondergrondse parkeergarage moet nabij de in-/uitgang een laad- en losplek worden aangelegd. Zowel voor de verhuishagens, hulpdiensten als voor de vele pakketdiensten. Maatvoering circa 20 x 2,50 meter
- Aandacht voor brandveiligheid.

Uitgangspunten voor de parkeergarages die te maken hebben met de realisatie en het beheer staan ook opgeschreven in een aparte parkeernotitie.

Referentiebeelden inrit en inrichting

Referentiebeelden dek en entree

6 Duurzaamheid

Voor het Galgeriet geldt een hoge ambitie op het gebied van duurzaamheid.

Onder het thema duurzaamheid vallen een grote hoeveelheid thema's waaronder:

- Energieopwekking en –gebruik
- Circulair bouwen
- Afvalinzameling
- Hemelwaterafvoer
- Duurzame mobiliteit
- Hittestress

In de beleidsregel duurzaamheid wordt beschreven welke voorwaarden en doelstellingen gelden voor het Galgeriet. Voor de ruimtelijke uitwerking van het Galgeriet en het beoogde ruimtelijk beeld kan daar het volgende aan worden toegevoegd:

- Het Galgeriet wordt een duurzame wijk waar maatregelen op een onopvallende en vanzelfsprekende manier worden ingepast. Het Galgeriet wil zich niet profileren met de zichtbaarheid van maatregelen of een zichtbaar duurzame uitstraling.
- Het Galgeriet wordt een relatief stenige buurt die omgeven wordt door water en groen. Om op bouwblokniveau hittestress tegen te gaan moet

extra aandacht worden besteed aan het creëren van groene daken op de parkeergarages en plantvakken in het openbaar gebied.

- Voor de hele wijk wordt in een collectief warmtenet voorzien (op basis van een TEO). De voorzieningen hiervoor worden zoveel mogelijk uit het zicht ingepast in het openbaar gebied en/of moeten in de bouwplannen worden geïntegreerd.
- Het stimuleren van sociale cohesie, betrokkenheid en eigenaarschap is een onderdeel van sociale duurzaamheid. De gemeenschappelijke parkeervoorzieningen en daarop te realiseren collectieve tuinen leveren hier een bijdrage aan. De stedenbouwkundige opzet van de wijk is zo gekozen dat ontmoetingen tussen bewoners worden gesimuleerd; zowel op straat als bij de voorzieningen en de binnenterreinen.
- Door het openbaar gebied maximaal in te richten voor prettig verblijf en veilige voet- en fietsroutes aan te bieden, wordt bewegen gestimuleerd. Trappen en water worden ingezet als speelaanleiding. Voor fietsen worden voldoende stallingsmogelijkheden gerealiseerd ook in het openbaar gebied. Zo draagt het Galgeriet ook bij aan een gezonde leefstijl.

Referentiebeelden
inrichtingsprincipes;

- molgoot
- verschillende verbanden
- verzonken band

Referentiebeelden materialisatie

*kade met natuursteen of
hoogwaardig beton*

*trottoir
gebakken klinker
halfsteens verband*

*rijbaan
gebakken klinker
keperverband*

*keien
verbijzondering*

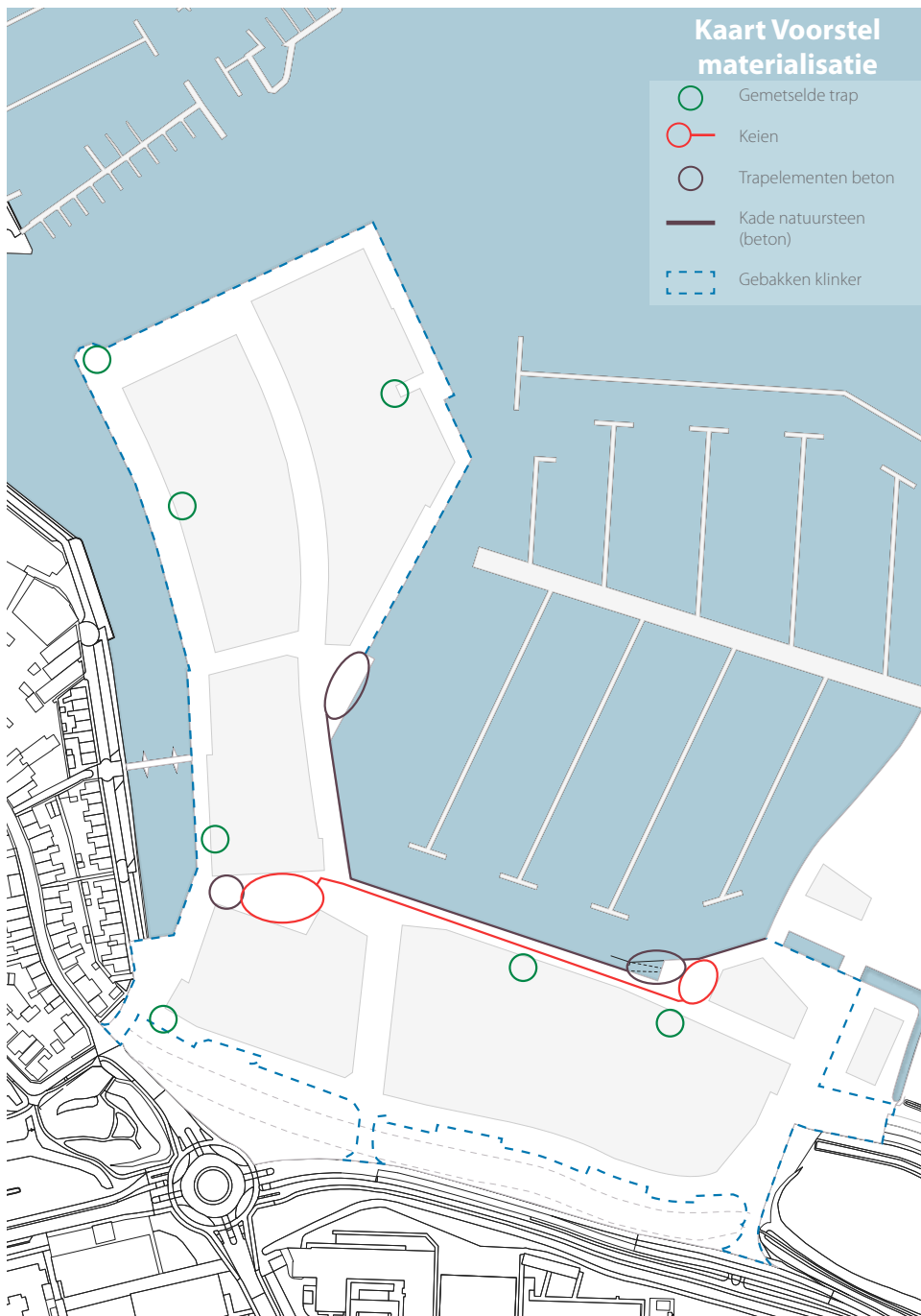
*elleboog
gele klinkers*

grastegel

Referentiebeelden trappartijen;
beton en gemetseld

7 Openbaar gebied

Onderdeel van het stedenbouwkundig plan is het schetsontwerp voor de buitenruimte. Deze wordt uitgewerkt tot een VO inrichtingsplan en vervolgens per fase in een DO inrichtingsplan. De maatvoering van het openbaar gebied ligt vast en is opgetekend in het Stedenbouwkundig Matenplan en in de verschillende in de bijlage opgenomen profielen. Voor de materialisering en de uitwerking van het VO/DO inrichtingsplan worden in deze paragraaf de uitgangspunten en ambities beschreven. Om de nieuwe inrichting goed te laten aansluiten op zijn omgeving wordt ook de aansluiting bij Het Prooyen meegenomen en de entree van het Hemmeland inclusief de route naar de haven.

Materiaalgebruik en inrichtingsprincipes

In materialisatie wordt aangesloten op het kleuren- en materialenpalet van de binnenstad. Daarbij is gekozen voor het toepassen van hoofdzakelijk één materiaal voor de bestrating; een gebakken klinker in een roodbruine kleur. Met behulp van bestratingsverbanden worden rijbanen, loopzones en bijzondere plekken aangeduid. Op bijzondere plekken kunnen afwijkende materialen worden toegepast. Op de kaart hiernaast is dat indicatief aangegeven.

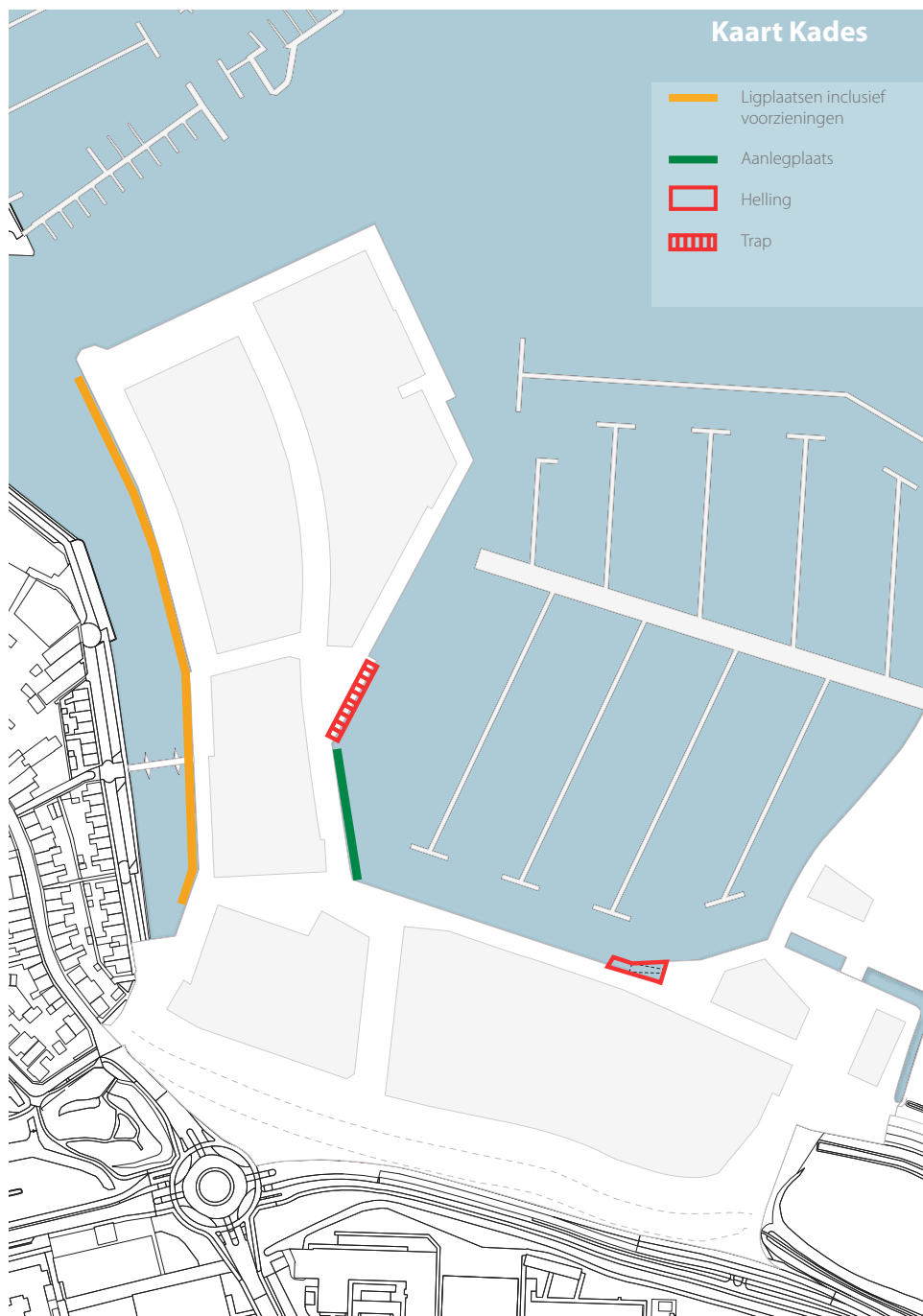
- Gebakken klinker (roodbruin) voor rijbaan, parkeren en loopzones
- Voor de rijbaan: dikformaat keperverband. Parkeren: dikformaat elleboog. En voor loopzones: waalformaat halfsteensverband
- Langs de trottoirband molgoten met kolken of een lijngoot.
- Trappen in voetgangersroutes (bij stegen) gemetseld in dezelfde klinker

- Bij autovrije zones enkele streklagen tussen 'rijloper' en loopzones
- Kades gemetseld, met uitzondering van de kade aan de zuidzijde: de flaneerroute tussen stad en haven: afgedekt met een natuurstenen rand of van hoogwaardig beton.
- Bijzondere trappen en trappartijen opbouwen uit trapelementen (hoogwaardig beton)
- Natuurstenen kei (terrasafbakening) op het plein bij de voorzieningen en op de flaneerroute. Suggestiezone privéstoept met gele gebakken klinker

Uitgangspunt is het zoveel mogelijk toepassen van doorlatende/ waterpasserende bestrating. Via molgoten kan water bovengronds afstromen naar het open water. Op parkeergarages (in de stegen) worden bij voorkeur lijngoten toegepast.

Referentiebeelden kade

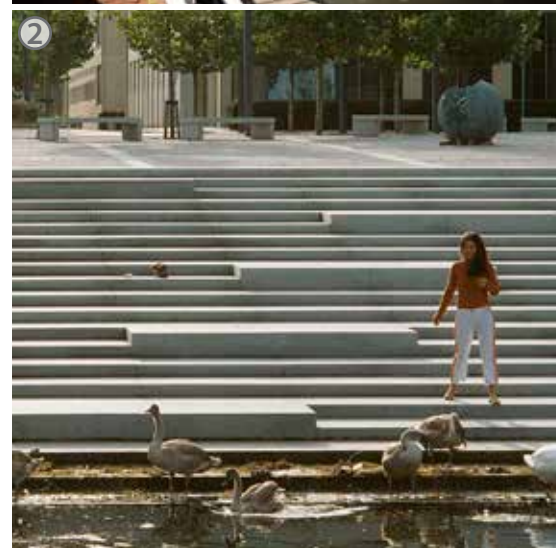
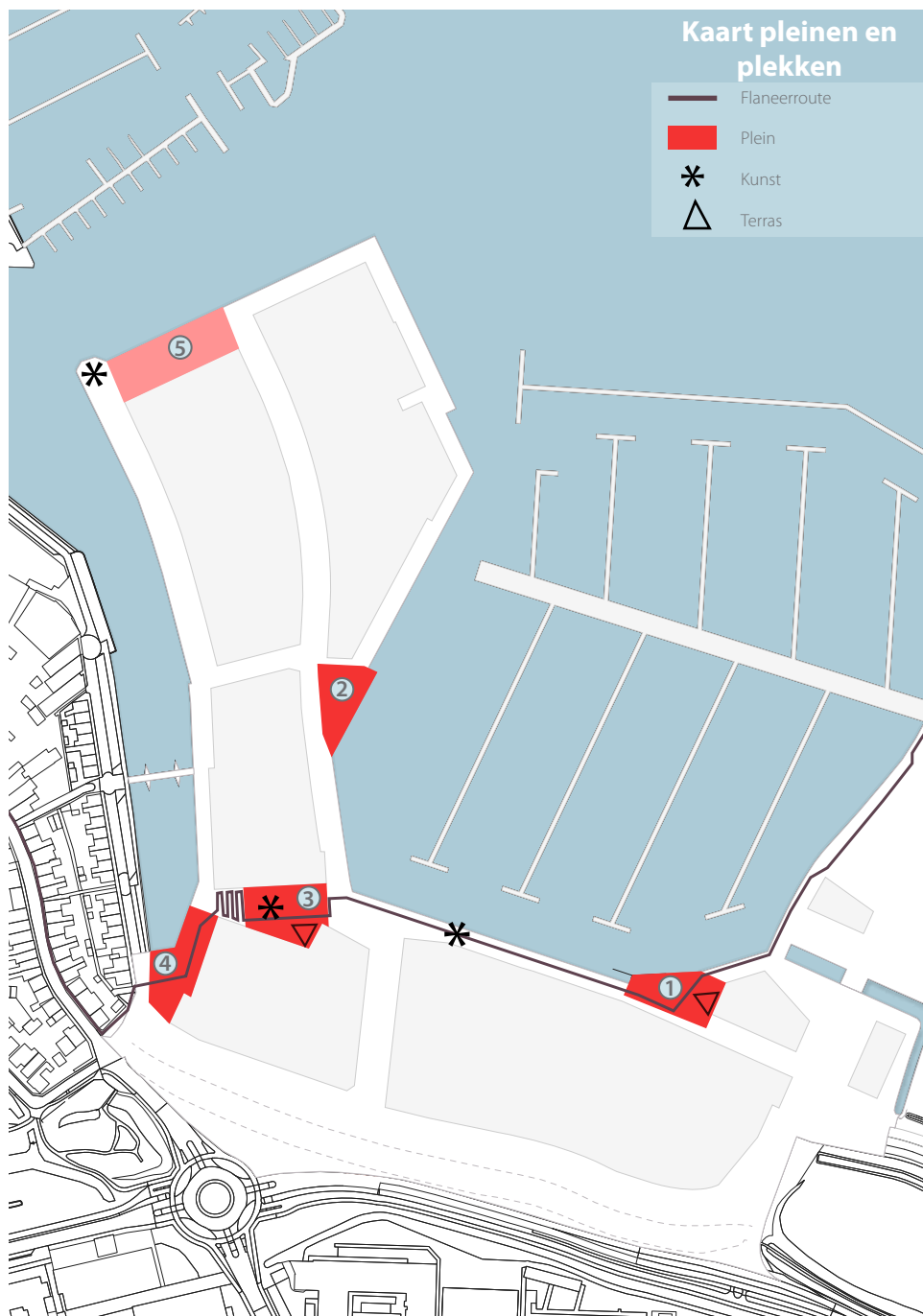

Kades

Rondom het Galgeriet zijn harde kades gelegen. Over het algemeen is het hoogteverschil tussen de straat en het water ongeveer 1 meter. Daar waar de ontsluiting hoger ligt (2,3 meter boven het water) ligt er altijd een smalle, lage kade voorlangs. Tussen de hoge en de lage kade komen smalle trappen langs de (gemetselde) keerwand die beide niveaus met elkaar verbinden.

- Langs heel de kade tegenover Het Prooyen is het mogelijk om aan te leggen aan de kade. Hier komen bolders om de 10 meter en per 60 meter een walstream en waterkast. Ook moet rekening gehouden worden met een 'betaalautomaat' op de kade.
- Op de kop komen enkele bolders maar geen voorzieningen voor aanlegplaatsen
- In de oksel van de haven ter hoogte van het plein kunnen kleine bootjes tijdelijk aanleggen en hier komen aanlegvoorzieningen om de 5 meter.
- Langs alle kades komen om de 60 meter reddingstrappen.

Referentiebeelden bijzondere plekken

Pleinen en plekken

In het openbaar gebied zijn er naast de straten, stegen en kades een aantal bijzondere plekken en routes. Hier ligt de nadruk op verblijf, ontmoeten en flaneren.

- Er is een hoofdroute vanuit de (nieuwe) jachthaven over het nieuwe plein in Galgeriet naar de historische binnenstad (de flaneer route). Deze route krijgt een ander soort bestrating zodat de route leesbaar en herkenbaar gemaakt wordt. Voorstel: keien. Langs de route bevinden zich plantvakken met hoge zitranden en/of kunst in ieder vak staat een boomgroep.
- In de oostelijke oksel van deze kade en de landmark (appartementen toren) komt een helling het water in. De helling is geschikt om te spelen, als zwemhelling en om kleine bootjes te water te laten. Hier kan je niet met een trailer komen; daarvoor moet de botenhelling op het terrein van de haven gebruikt worden. Voor het appartementengebouw is ruimte een terras.
- Waar de hoofdonthoening van het Galgeriet aan de havenzijde langs de kade loopt, is er sprake van een hoge en een lage kade. Aan de lage kade kunnen boten kort aanleggen (stop en shop). Op de kop ligt een driehoekige ruimte met een trappartij en een speelplek. De trappen vormen een tribune naar het water en daagt uit tot ontmoeting en verblijf.
- Het plein is een ontmoetingsplek waaraan verschillende programma's gelegen zijn, onder anderen horeca (de Bierderij). Op het plein is ruimte voor terrassen. De locatie hiervoor wordt gemarkeerd door het toepassen van verschillende bestratingsmaterialen bijvoorbeeld een keien strook. De terrassen liggen op afstand van de gevel, midden op het plein. Naast het verharde deel is een plantvak aanwezig met daarop één solitaire boom als blikvanger. Aan de zijde van Het Prooyen wordt het hoogteverschil met een bijzondere trap en een helling opgelost.

- Aan Het Prooyen voor de supermarkt ligt een tweede verblijfsruimte. Dit plein ligt op het lage maaiveld. Hier staan een paar grote bomen in de volle grond. Op het plein komt een waterelement dat tevens dient als speelaanleiding. Op het plein moeten op een goede manier afval containers, winkelwagentjes en fietsen worden ingepast. De waterzijde en looproutes moeten hiervan vrij gehouden worden. Tegen de dijk aan is er een trap en een hellingbaan die de verbinding vormt met de laad- en loszone en de waterlandse Zeedijk.
- Op de kop van het Galgeriet aan de zijde van Het Prooyen komt een parkeerpleintje met bomen. Deze plek wordt aangewezen als locatie voor tijdelijke evenementen waarbij voor korte perioden een parkeerverbod geldt. Op deze plek wordt een marktkast ingepast ten behoeve van de stroomvoorziening bij evenementen. Op de lage kade, op de uiterste punt, is plaats gereserveerd voor een kunstwerk.

Sfeerbeelden groen in openbare gebied

Sfeerbeelden groen op collectieve terreinen

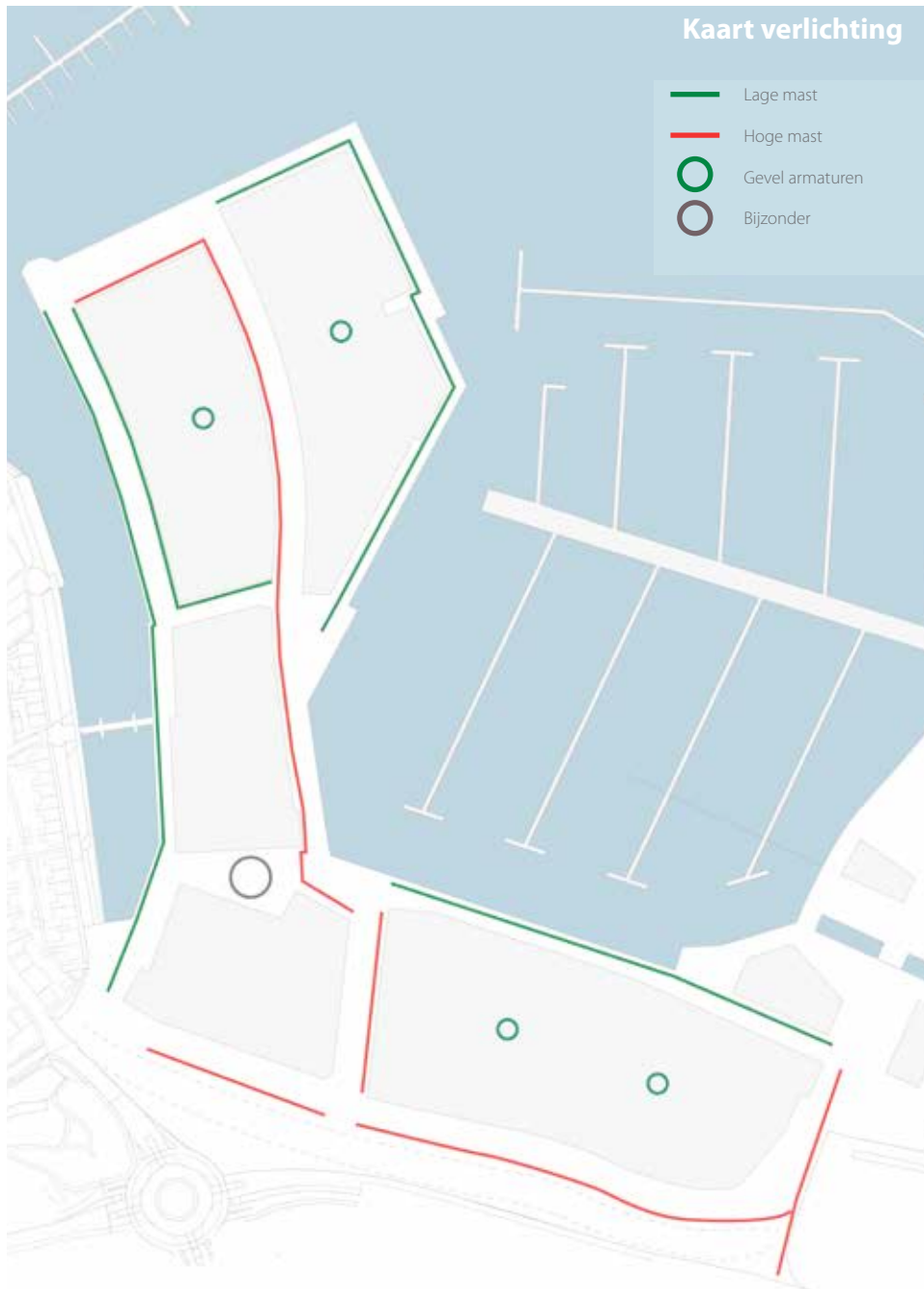

Groen en spelen

In het Galgeriet komen verschillende soorten groen voor: bomen, bermen en plantvakken.

- Bomen komen voor in verschillende typen, grootte en kroonvorm, afhankelijk van de plek, de bezonning en de aanliggende bebouwing. Grote bomen staan in een berm of plantvak van tenminste 10m². Kleinere bomen (2e orde) staan in plantvakken van tenminste 2x2. In het plan worden minimaal 75 nieuwe bomen aangeplant, waarvan minimaal 30% bij aanplant een stam omtrek heeft van 18 centimeter.
- De Waterlandse Zeedijk en daaraan gekoppelde bermen bestaan uit gras. Bermen en plantvakken zijn ingevuld met vaste planten. Op plekken die uitnodigen tot flaneren en verblijf wordt de beplanting in bakken met zitranden vormgeven.

De in deel 1 van dit hoofdstuk genoemde speelplekken moeten worden ingericht met toestellen. Op de binnenterreinen gebeurt dit bij voorkeur in overleg met de toekomstige bewoners. De aangewezen speelplekken in het openbaar gebied worden aan de Waterlandse Zeedijk groen omzoomd bijvoorbeeld door hagen. De tweede speelplek wordt door gebouwde elementen, banden of een hekje van de rijbaan en de kade gescheiden. Op beide plekken komen toestellen met een natuurlijke uitstraling (hout aan de zijde van de dijk) en terughoudend in kleur. Op verschillende plekken bevinden zich speelaanleidingen, hier komen geen speeltoestellen.

Straatmeubilair

Het straatmeubilair en de verlichting wordt zo gekozen dat het weliswaar familie is van het meubilair van de binnenstad, maar desalniettemin een eigen moderne/hedendaagse en herkenbare uitstraling heeft.

Zitelementen vallen veelal samen met randen om plantvakken, met muurtjes en trappen en bestaan uit betonelementen met houten zittingen. Vrijstaande banken sluiten aan bij dit beeld. Kade, trappen en zitelementen vormen één architectonische familie.

Straatverlichting bestaat uit hoge en lage masten en uit gevelarmaturen. Deze laatste worden toegepast in de stegen. Zij hebben een eenvoudige (ronde) kap in een grijze kleur. Masten staan bij voorkeur aan één zijde van de straat. Hoog bij de hoofdontsluitingsroutes en laag bij de wandelroutes. Op bijgevoegde kaart is het principe van de verlichting weergegeven. In een later stadium zal een verlichtingsplan moeten worden gemaakt.

Referentiebeelden verlichting

Aan de zijde van Het Prooyen komen bolders op de kade (staal, grijs), aan de havenzijde, in de oksel kiezen we voor aanlegringen in de kademuur vanwege de beperkte maat van de kade. Aan alle kades komen reddingstrappen.

Op verschillende plekken in het openbaar gebied moeten elektrische laadpalen worden aangeboden. Minimaal 2 palen (voor 4 auto's) aan de zuidzijde/fase 1 (voor 4 auto's) en 2 aan de noordzijde/fase 3/4. Ook moeten in het openbaar gebied een aantal parkeerplaatsen voor gehandicapten worden opgenomen; totaal 6-8 stuks. Deze moeten worden gesitueerd bij openbare gebouwen, bij supermarkt/horeca en andere winkels. Tenslotte moet er rekening gehouden worden met deelauto's op straat. Uitgangspunt is 1 deelauto per bouwblok en 4 geconcentreerd bij de uitgang van de wijk. Laadpalen zijn onopvallend van vorm en kleur (antraciet) en zo geplaatst dat zij niet in zichtassen of op prominente plekken staan.

Bij alle trappen, aan het begin/einde van de steeg worden fietsnietjes voorgesteld. Daarnaast komen er voorzieningen voor fietsparkeren bij de supermarkt en op het plein en bij het hoogteaccent bij de haven.

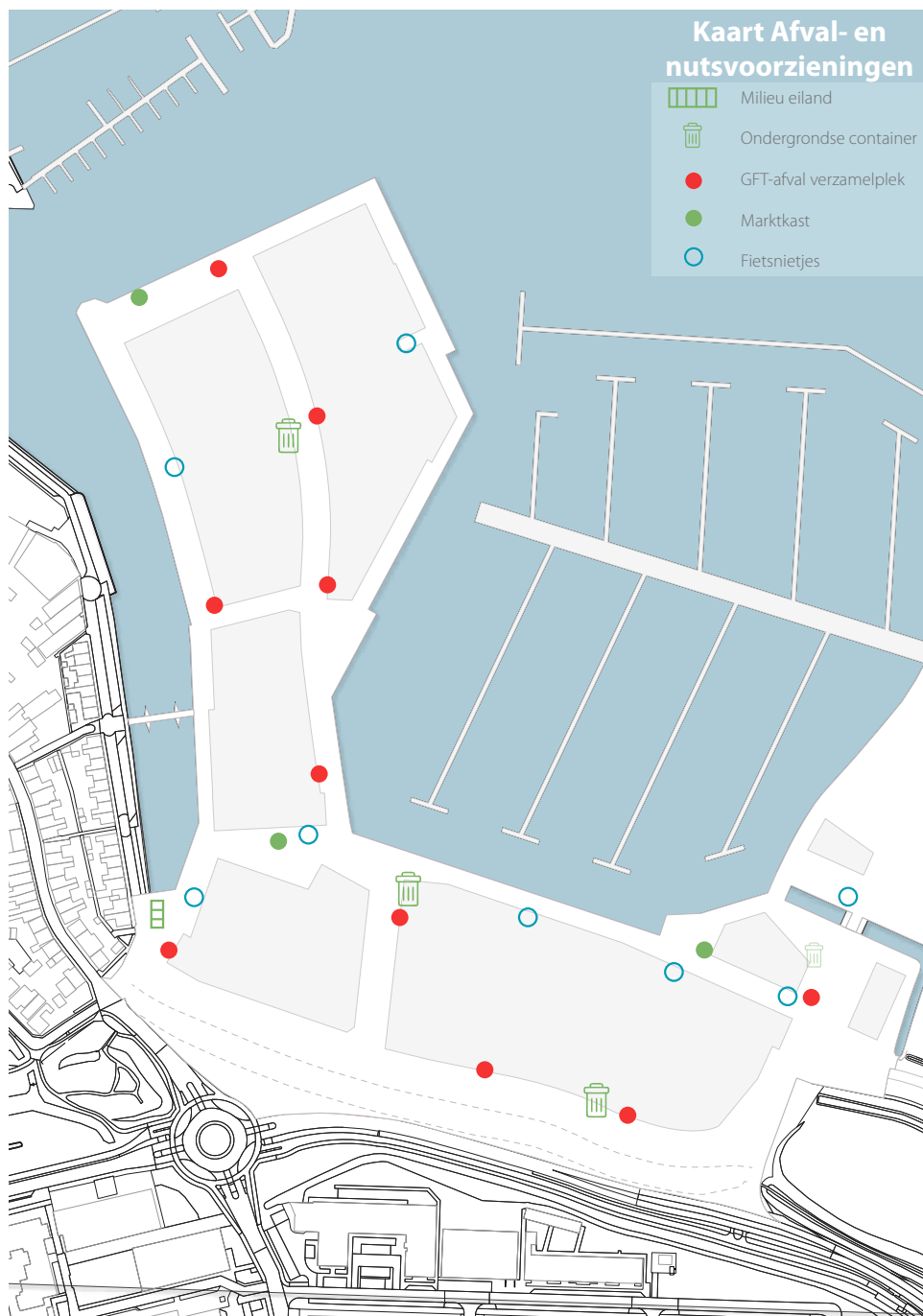
Referentiebeelden laadpalen elektrische auto's

Referentiebeeld zitelementen

Referentiebeeld aanlegvoorzieningen

Afval- en nutsvoorzieningen

De voor de nutsvoorzieningen en het warmtenet benodigde voorzieningen worden weggewerkt in kades, tuilmuren en in de bebouwing. De nutspartijen zullen tijdig voorkeurslocaties aangeven die vervolgens in de bouwplannen moeten worden ingepast. De voorzieningen moeten altijd aan één zijde via het openbaar gebied of mandelig terrein bereikbaar zijn.

Huisvuilinzameling vindt ondergronds plaats. Eén eenheid per 90 huishoudens bij gewone ondergrondse containers. Voor Galgeriet wordt gekozen voor perscontainers waardoor er minder locaties nodig zijn (minimaal 3). Per locatie twee ondergrondse containers, grijs en PMD. Per blok gft inzamelen met een bovengrondse container. En een locatie voor een milieu-eiland met glas, papier en textiel bij de supermarkt. Locaties voor de drie containers en het milieu-eiland staan hiernaast op tekening aangegeven. Bij het landmark moet ruimte worden gereserveerd voor een eventuele vierde container. Voor een locatie met 2 containers is een plek van 2,5 x 5,0 meter nodig. Daarnaast 10x een plaats voor een gft-container. Naast deze containers moet ook per blok een locatie voor grofvuil worden aangewezen. Per blok moet hiervoor één parkeerplaats worden aangewezen. Binnen het plan moeten mogelijkheden worden geboden voor initiatieven voor compost. Locaties hiervoor kunnen langs de dijk.

Het milieu-eiland bij de supermarkt kan mogelijk worden uitgebreid met rest en PMD als de locatie van de containers van het Prooyen hiernaartoe wordt verplaatst. Op het plein bij de supermarkt, het (parkeer)plein aan de noordzijde en bij het landmark op de kop van de haven moeten marktkasten worden ingepast.

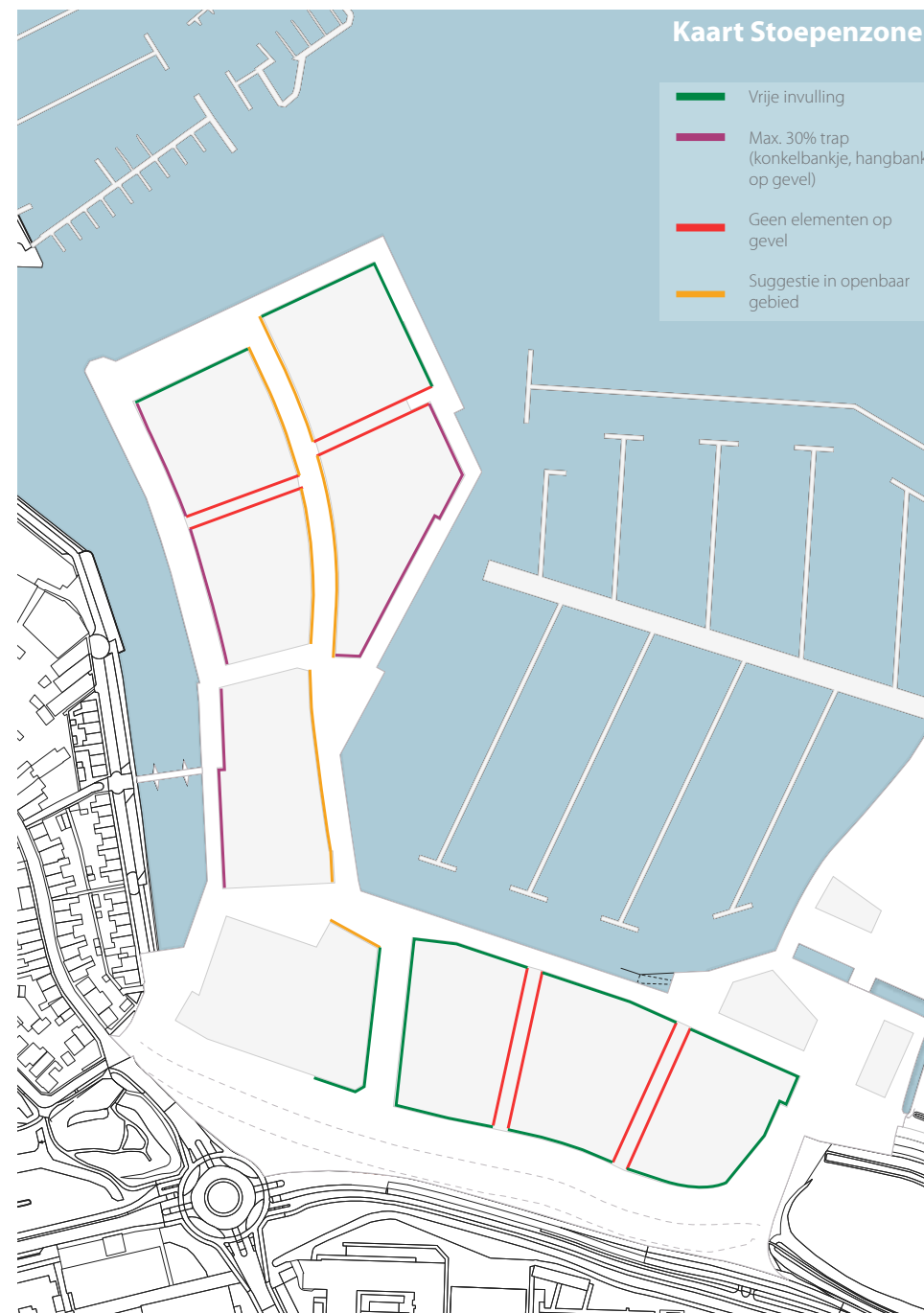
Referentiebeeld
inpassen nutsvoorzieningen

Referentiebeelden (konkel) bankje

Referentiebeelden overgang openbaar-privé met hoogte verschil

Overgangen openbaar-privé

Privé-/gevelstoepen

Bij alle woningen is er sprake van een overgangszone tussen openbaar en privé. Niet op alle plekken zijn de condities echter hetzelfde. Dit heeft te maken met het gebruik van het aanliggend openbaar gebied, de maatvoering daarvan, de oriëntatie van de zone op de zon en een al dan niet aanwezig zijn van een hoogteverschil tussen woonverdieping en maaiveld. De overgangszone hoort in principe bij het uitgeefbaar gebied en maakt dus onderdeel uit van de bouwplan ontwikkeling. Voor de verschillende typen locaties worden de volgende uitgangspunten meegegeven:

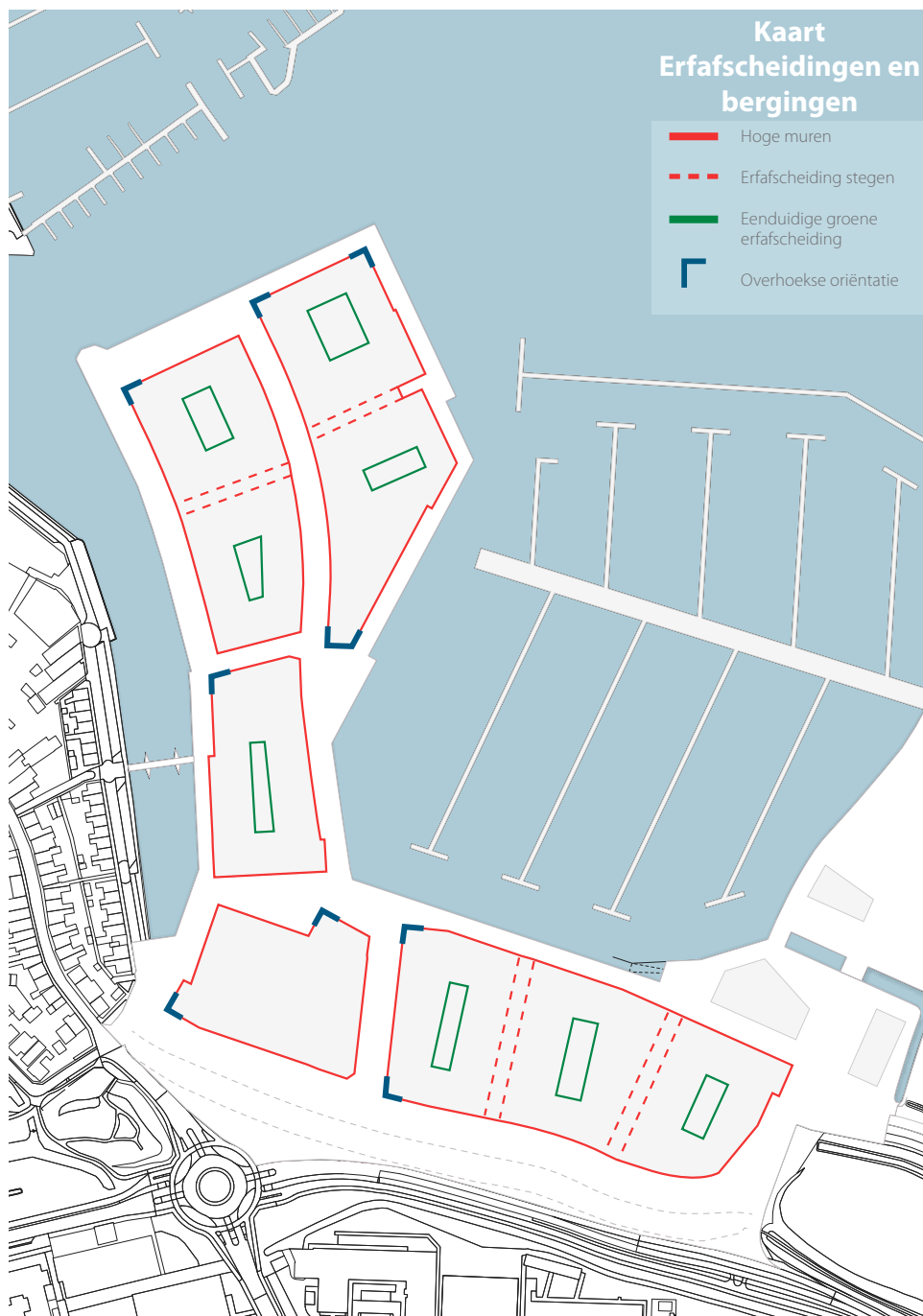
- Aan de centrale ontsluitingsstraat wordt geen privéstoeep gerealiseerd maar in het openbaar gebied middels een andere bestrating een privézone gesuggereerd. Hier is de verblijfskwaliteit van de zone beperkt vanwege het verkeer en is het met het oog op de stedelijkheid van de ruimte (breedte straat en hoogte bebouwing) onwenselijk om de gevels verder uit elkaar te positioneren.
- Aan de kade tegenover Het Prooyen vormt een zone van 1,20 meter met een individueel te bepalen bestrating de overgang. Tussen de individuele woningen zijn hekjes mogelijk en een typisch Monnickendams konkelbankje wenselijk. Uitgezonderd de plekken waar voor de entree een trap is toegepast.
- Aan de kade tegenover de havenkom (langs de flaneerroute) een zone van 1,20 meter met een individueel te bepalen bestrating. Tussen de individuele woningen hekjes, het typisch Monnickendams bankje of een trap. Een klein hoogteverschil met een rollaag is toegestaan mits voor de hele lengte van een blok toegepast.
- Aan de noordelijke en oostelijke kade van de landtong een zone van 1,20 meter met een individueel te bepalen bestrating. Tussen de individuele woningen hekjes of het typisch Monnickendams bankje of een trap. Bij appartementen kan ook een deel op de erfgrans gebouwd (maximaal 50%) kan ook gekozen worden voor een collectieve oplossing, of een opgetilde zone (op niveau van de woonfunctie).
- In de stegen en op het parkeerdek wordt de privéstoeep gemarkeerd in de bestrating, maar zijn elementen haaks op de gevel en hoogteverschillen niet gewenst.

Referentiebeelden
overgang openbaar-privé

Referentiebeelden achtererven rondom binnentuin

Erfafscheiding, berging en overhoeks oriëntatie

De binnenhoven moeten prettige en sociaal veilige gebieden worden. De manier waarop de erfafscheiding van het achtererf (tuin/dek) wordt vormgegeven is daarvoor bepalend. Bij de uitwerking van de bouwblokken moet rekening gehouden met de volgende kwaliteitseisen:

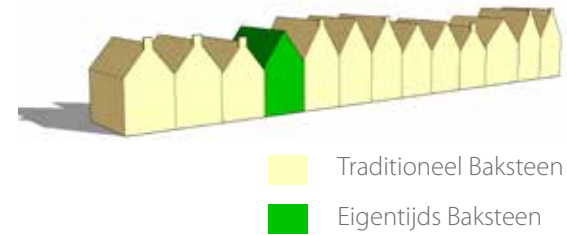
- Per blok wordt aan de achterzijde een uniform beeld nagestreefd
- Voor de grondgebonden woningen wordt een fietsenberging samen met een erfafscheiding en poort mee ontworpen en opgeleverd.
- In de erfafscheiding zit groen verwerkt, middels een haag (bij aanleg voldoende hoog: minimaal 1,20 meter), een begroeide pergola (geplant bij oplevering) of plantenbakken.
- Bij een achtertuin op de parkeergarage moeten de daarvoor benodigde voorzieningen worden aangelegd; in bakken of integraal..

Hoeken van bouwblokken aan het openbaar gebied zijn gebouwd. Zie ook pagina 35 (*uitwerking van de bouwblokken*). Woningen hebben altijd een oriëntatie en gevelopeningen naar beide zijden. Bij een aantal hoeken is met name de overhoekse oriëntatie van belang.

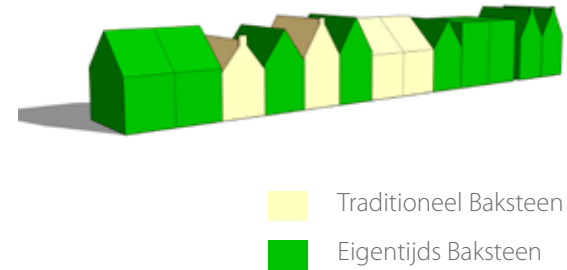
Aan de stegen zijn ook lage tuilmuren in combinatie met groen toegestaan. Hier is juist een afwisseling tussen grote en kleine bouwmassa en tussen steen en groen aantrekkelijk.

Architectuurstijlverhouding gebied 1

Architectuurstijlverhouding gebied 2

8 Architectuur

Architectuurstijl

Galgeriet moet in zijn bebouwing goed aansluiten op maat, schaal en sfeer van de bestaande stad: zowel het historisch centrum als de nieuwere wijken ten zuiden van de Zeedijk en de grote maat van de Gouwzee en de havenkom met zijn woud aan masten. De architectuur van de bebouwing in Galgeriet zal in te delen zijn in drie stijlen: Traditioneel Baksteen – Eigentijds Baksteen – IJle havenstijl. Het plangebied bestaat uit drie zones waarbij in elke zone één stijl het meest voorkomt. Langs de haven is een zone waar twee stijlen elkaar overlappen, de betekenis van dit samengaan van stijlen wordt verder uitgelegd in deze paragraaf. In de themakaart en toelichtende straatgevels op de pagina hiernaast is te zien welke variatie in stijlverhouding in welk plandeel gewenst is.

Traditioneel baksteen

Aan de zijde van het oude centrum is de stijl Traditioneel Baksteen de meest voorkomende stijl. Grondgebonden woningen, kleinschalige appartementengebouwen en functies zoals een supermarkt kunnen in deze stijl worden gebouwd. Deze architectuurstijl refereert sterk aan de archetypische woningen en koopmanshuizen in het centrum van Monnickendam. Verhouding, vorm, kleur, materiaal en detaillering zijn aan deze oude voorbeelden ontleend. In de bijlage zijn een aantal van deze archetypische woningen geanalyseerd en in woord en beeld omschreven. Deze analyse vormt het uitgangspunt van de vormgeving van Traditioneel Baksteen. Het is echter niet de opzet om historische woningen en koopmanshuizen exact na te bouwen. Huidige eisen aan wonen (denk aan levensstandaard, ruimtegebruik, CO2 uitstootvermindering) vragen andere oplossingen dan een eeuw geleden. Het doel van deze stijl is een brug te slaan naar de historische architectuur, zowel in vorm, verdiepingshoogtes, maat en schaal, als in detaillering, materiaal en kleur in een vertaling die past binnen de huidige bouwnormen.

Eigentijds Baksteen

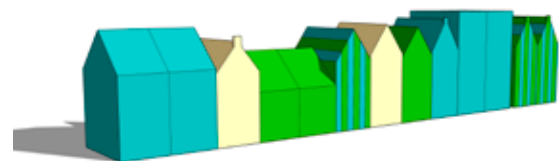
Een stijl die familie is van de eerstgenoemde stijl, Traditioneel Baksteen, is Eigentijds Baksteen. Deze architectuurstijl speelt met de vormgevingsprincipes achter de archetypische woningen van Monnickendam. Er wordt gezocht naar het waarom achter de vormgevingsprincipes van deze woningen en in het ontwerp van de nieuwe gebouwen op speelse wijze een eigentijds antwoord gegeven op deze behoefte. Een voorbeeld daarvan is de klassieke kroonlijst van een woning met een schilddak. In het gevelontwerp van een traditionele koopmanswoning krijgt deze kroonlijst een ingewikkelde versiering mee. Doel van deze versiering is niet het versieren zelf, maar het verstrooien van licht in de donkere, schaduwrijke vlakken onder de goot. Dit verstrooien van licht kan op verschillende manieren, ook met eigentijdse materialen, detailleringen en ornamenten.

De stijl Eigentijds Baksteen speelt dus met historische vormgevingsprincipes en interpreteert ze op een eigentijdse wijze. Dat betekent onlosmakelijk dat Eigentijds Baksteen geen contrast zoekt. Er is altijd een basis in het ontwerp van de gebouwen (denk aan kleur, materiaal, vorm) dat sterke overeenkomsten heeft met de gebouwen in Traditioneel Baksteen. Eigentijds Baksteen is een (humoristische) variatie op Traditioneel Baksteen, zonder te contrasteren, zonder spot.

Architectuurstijlverhouding gebied 3

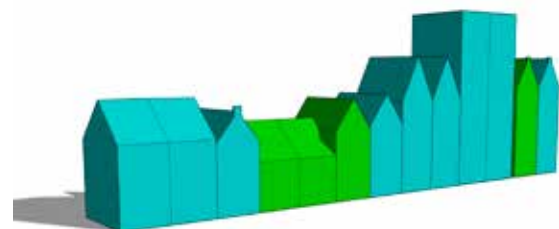

- Traditioneel Baksteen
- Eigentijds Baksteen
- IJl Baksteen
- IJle Havenstijl

IJl Baksteen

Architectuurstijlverhouding gebied 4

- Traditioneel Baksteen
- Eigentijds Baksteen
- IJle Havenstijl

IJle Havenstijl

IJle Havenstijl

Er is meer in Monnickendam dan een mooi historisch centrum. Daarom moet Galgeriet, als het wil passen bij Monnickendam ook meer zijn dan een spel met historie. De Gouwzee en de jachthaven vormen het beeld van de stad net zo zeer als het Noordeinde en de Kerkstraat dat doen. Er is een derde architectuurstijl nodig die mogelijkheid biedt om in te spelen op de sfeer van de jachthaven. Wanneer er gekeken wordt naar de beeldkenmerken van de jachthaven zijn er drie aspecten tekenend: de spiegelende wijsheid van het water, de eindeloze verticaliteit van het mastenwoud en de ijle kleuren: zachtgrijs, lichtblauw en mistig wit. Deze architectuurstijl kent veel vrijheden, er zijn geen voorgeschreven vormprincipes of materialen. Er zijn drie kenmerken waaraan ontwerpen in deze stijl moeten voldoen: Rijzige Verticaliteit, IJle Kleuren en Ranke Detaillering.

IJl Baksteen

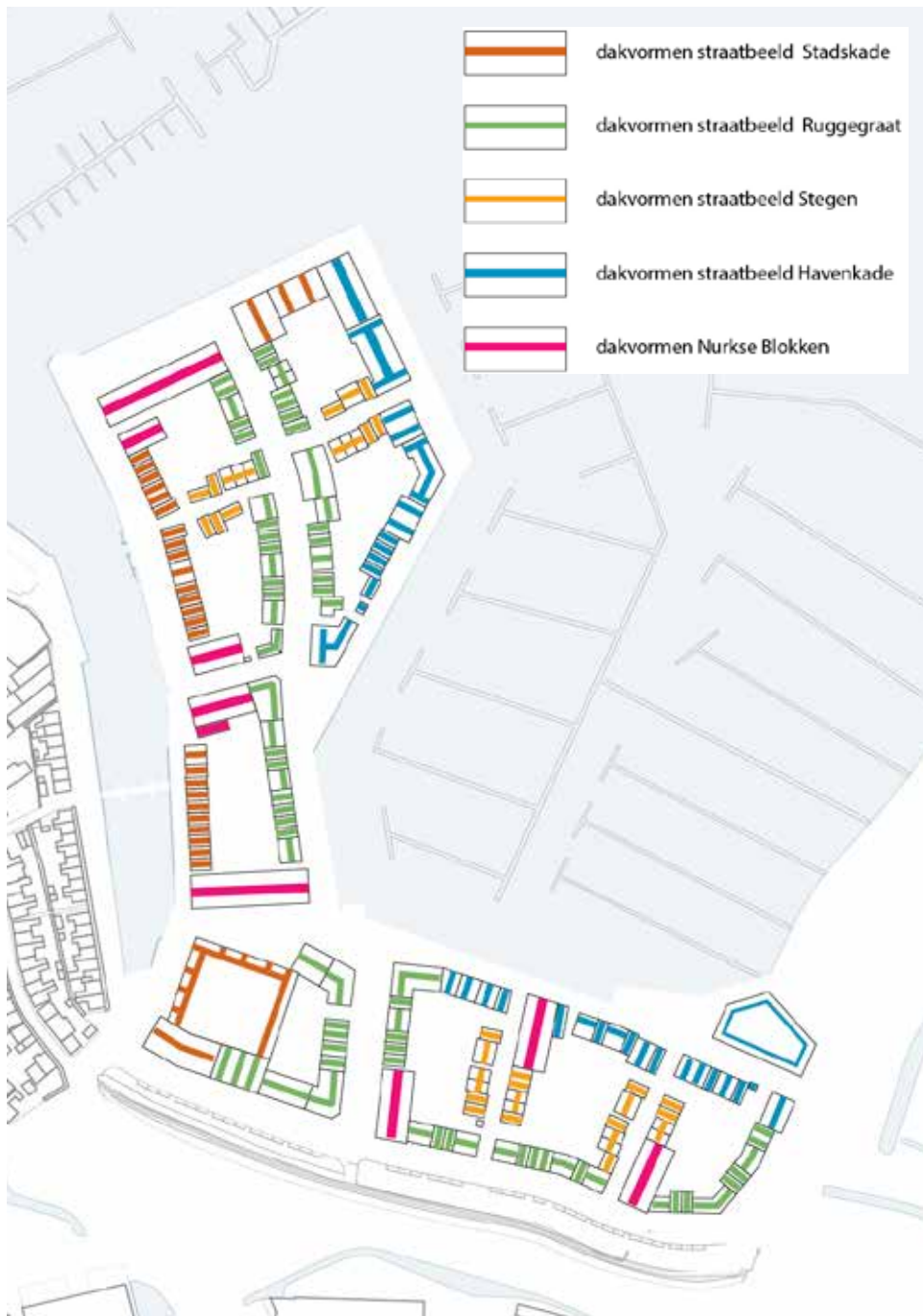
Waar de ruggengraat van het plan de haven ontmoet, mengen de twee bovengenoemde stijlen zich. Hier krijgt Eigentijds Baksteen meer verticale elementen en ijlere kleuren en worden de contrasten met de IJle Havenstijl afgezwakt. Een schematische weergave van de gewenste verhouding in stijlen (en menging van stijl in één gevelontwerp) is te zien in de getekende straatgevelwand behorend bij het plandeel waar deze stijl voorkomt.

Regel:

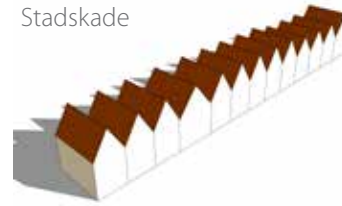
- *Gekozen architectuurstijl past in omschreven stijlgebieden en is onder te brengen in één van de hoofdstijlen.*
- *Gebouwontwerpen houden rekening met ontwerpen van belendende gebouwen; er is géén sterk contrast.*

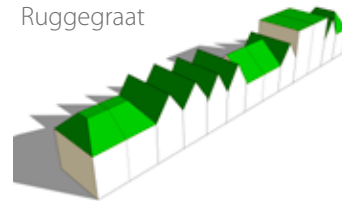
Referentiebeelden architectuurstijlen

Gewenst beeld daken
Stadskade

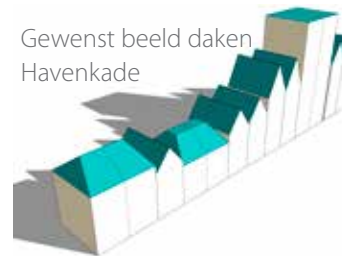
Gewenst beeld daken
Ruggegraat

Gewenst beeld daken
Stegen

Gewenst beeld daken
Havenkade

Gewenst beeld daken
Nurkse Blokken

Steil zadeldak

Schilddak

Plat dak

Plauw zadeldak

Mansardedak

Daken

In het hele bebouwingsplan mogen er vier dakvormen worden toegepast. De eerste drie zijn gebaseerd op in het centrum voorkomende daken. Dit zijn daken met een zadeldak, een schildkap of een mansarde kap. De nadruk ligt hierbij op de steile zadeldak, waarbij de hoek altijd groter dan 48 graden is. De schilkap en de mansardekap komen in ongeveer 20% van de gevallen voor. Een dakvorm die niet veel voorkomt in het centrum van Monnickendam is het platte dak. Echter, wanneer men door de Noordeinde loopt, of door de Kerkstraat, zijn hier een beperkt aantal panden die niet met een kopgevel aan de straat staan, maar met een langsgewel. Bij deze panden is niet langer de kapvorm van invloed op de sfeer in de straat, maar de detaillering en de kleur van de gootlijst. De kap erachter is in veel gevallen niet te zien, of van dermate ondergeschikt belang dat een plat dak hier niet misplaatst zou zijn. Om deze reden is het toegestaan een beperkt aantal van de gebouwen in Galgeriet uit te voeren met een plat dak.

In Galgeriet is, net als in het centrum van Monnickendam de kapvorm en kaprichting gerelateerd aan de ligging ten opzichte van het water. In de themakaart op de pagina hiernaast is een gewenst beeld weergegeven van de richting en de verhouding van de kapvormen. De ontwerpen voor de gebouwen volgen het idee van dit beeld.

De kap heeft een duidelijke hoofdrichting en hoofdvorm. Samengestelde daken zijn toegestaan, mits de hoofdrichting het beeld volgt dat geschetst is in de themakaart 'Daken'.

Dakkappen, dakloggia's en balkons zijn in maat en schaal altijd ondergeschikt aan de kap. Het ontwerp van deze elementen maakt onderdeel uit van het ontwerp van het gebouw. Nok verhogingen zijn niet toegestaan. Alle voor kopers optionele elementen op of in het dak maken onderdeel uit van het ontwerp van het gebouw. Dakdoorbraken en uitlaten voor installaties worden uit het zicht van de straten en kades gebracht.

PV-panelen worden onderdeel van de omgeving van het dak. In de daken dicht bij de stad (zone Stadskade) worden de panelen gecombineerd met rode pannen. Wanneer deze combinatie wordt toegepast, worden PV-panelen daar toegepast waar ze vanaf de straat niet zichtbaar zijn.

Regel:

- *Toegepaste kapvormen zijn: zadel-, schild- en mansardekap. Ook platte daken zijn in beperkte mate toegestaan.*
- *De vier dakvormen worden afgewisseld, passend binnen het geschetst beeld in de themakaart 'Daken'.*
- *Uitlaten en soortgelijke onderbreken het dakoppervlak buiten het zicht vanaf de straten en kades.*
- *Dakkappen, dakloggia's en balkons zijn ondergeschikt aan de kap en worden uitgewerkt in de stijl van het gebouw.*
- *PV-panelen worden onderdeel van het dakontwerp.*

Geen dakdoorlaten aan straatzijde Dakkappen zijn ondergeschikt aan dak

PV-panelen zijn onderdeel van het totale dakontwerp

- ① Onderbrekers van het ritme: loodsen
- ② Ritme gevelvormen zoals bijv. Oude Zijds Burgwal
- ③ Ritme gevelvormen zoals Stegen
- ④ Ritme gevelvormen zoals bijv. Noordeinde
- ⑤ Ritme gevelvormen spelend met verticalisme masten in de jachthaven

Gevel

De gevelvorm en indeling hangt voor een groot deel af van de architectuurstijl waarin het gebouw is vormgegeven. En deze stijl hangt weer af van de locatie van het gebouw in het plangebied, zoals onder de kop Architectuurstijl is omschreven. Voor de stijl Traditioneel Baksteen en Eigentijds Baksteen geldt dat de gevelvorm en -indeling refereert aan de archetypische huizen van Monnickendam, waarbij in de stijl Eigentijds Baksteen net wat meer vrijheden geoorloofd zijn dan in Traditioneel Baksteen. Voor gebouwen in de IJle Havenstijl is er veel meer vrijheid, mits de vormgeving van de gevel voldoet aan de twee vormkenmerken: Rijzige Verticaliteit en IJle Detaillering.

Gevelvorm

De meest voorkomende gevelvorm in Monnickendam is de tuitgevel. Voor het stijlgebied Traditioneel Baksteen is dit dan ook de meest voorkomende gevel. Gevelvormen die het beeld in dit plangebied wat meer incidentele variatie kunnen geven zijn: klok-, punt- en trapgevel.

Voor het stijlgebied waar Eigentijds Baksteen veel voorkomt is de lijstgevel een gevel die aan de ruggegraat en de stegen het gewenste gevarieerde straatbeeld van horizontale en verticale gevels geeft. Het gewenste straatbeeld is weergegeven in de kaart 'Ritme in de straat'. Bij het ontwerpen van de straatgevelwand worden deze straatbeelden nagestreefd.

Voor alle gevels geldt dat variatie niet alleen door gevelvorm gekenmerkt wordt, maar ook door de breedte van toegepaste beukmaten (bijv. 5.4 of 5.7 of 7.8 meter). In een pandenstad zoals Galgeriet is het noodzakelijk dat er verschillende beukmaten worden toegepast. Dit geldt ook voor individuele panden op een verdiepte parkeergarage.

Straatgevelwand heeft verspringingen in gevelopeningen

Gevelopeningen zijn verticaal van karakter

Gevelopeningen zijn verticaal van karakter

Gevelindeling

De raam- en deuropening van alle gebouwen in Galgeriet worden gekenmerkt door een verticaal karakter. De verhoudingen van gevelopeningen voldoen daar bij aan de gulden snede. De gevelopeningen van een totale straatgevelwand ondersteunen de gedachte van de pandenstructuur; d.w.z. dat er variatie is in de panden aangaande de hoogte ten opzichte van maaiveld of vloer tot de gevelopeningen. In geen geval mag er een 'raster' over de raam en deuropeningen in totale straatwand te onderscheiden zijn (alle ramen beginnen op dezelfde hoogte). Er moeten kleine variaties op deze hoogte te onderscheiden zijn.

Ventilatie-openingen voor o.a. spouwventilatie moeten verdekt worden opgenomen in de gevel.

Reclame-uitingen

Reclame-uitingen in en aan de gevel moeten ondergeschikt zijn aan de vormgeving van de gevel en passen binnen de ontwerpstyl. Slechts 50 % van de ramen op de begane grond van een pand mogen worden afgeplakt t.b.v. commerciële functies. Borden mogen niet verder dan 1,0m uit de gevel steken en in maat en schaal ondergeschikt zijn aan de vormgeving van het pand.

Regel:

- *De verhouding in voorkomende gevelvormen (tuit-, klok-, punt-, lijst en trapgevels) volgt de intentie van kaart 'Ritme in de straat'.*
- *Er zijn minimaal twee beukmaatgroottes van éénbeuks panden in de straatgevelwand.*
- *Alle gevelopening zijn verticaal van karakter.*
- *In de straatgevelwand zijn variaties in afmeting en plaats van gevelopeningen herkenbaar.*
- *Ventilatieopeningen: roosters verdekt in gevel.*

DETAILLERING DAKRAND

Detailering in metselwerk
Ingetogen detailering

DETAILLERING RAAM

Zichtbare negge, maar ondiep
Breed kozijnhout, smal raamhout
Raamverdeling: smalle roedes
Waterslag: materiaal van kozijn of muur.

Lijstgevel met kroonlijst

Zichtbare negge, maar ondiep
Breed kozijnhout, smal raamhout
Raamverdeling: smalle roedes
Waterslag: massieve lekdorpel
Rijker profiel dan vertikaal huis

Sobere, strakke detailering dakrand.
Voorkeur voor verholen goot

Negge aanwezig, maat vrij
Smal kozijn'hout', smal raam'hout'
Raamverdeling aanwezig, vrij
Waterslag:vrij

Dakranddetails: spel met licht in allerlei facetten

Detaillering

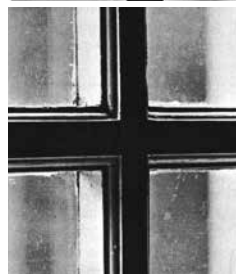
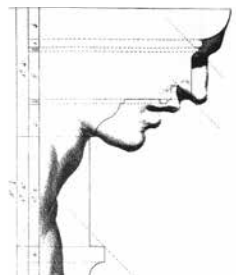
De reliëfwerking van de gevels is van groot belang, want meestal worden gevels in perspectief ervaren, vanaf de straat, van opzij. Daarom moeten er verschillende negges worden toegepast, waarbij gespeeld wordt met de kozijnmaten en eventuele omlijstingen. Met name de diepte van de ligging van het kozijn is belang. Geïnspireerd door voorbeelden van de archetypische panden moeten de kozijnen, het raamhout en de ramen dan ook op diverse wijze worden vormgegeven. Dit ondersteunt de eerder gestelde regel dat er geen raster zichtbaar mag zijn over de totale straatgevelwand. De detaillering van gebouwen ondersteunt de pandenstructuur van Galgeriet.

Van belang is ook dat de detaillering van alle "overgangen", zoals van voorzijde kozijn naar glasvlak, van kozijn naar muurvlak en van dakrand naar gevel de architectuur verrijkt, interessanter maakt. De negges van kozijnen, roedes en muuropeningen worden zodanig behandeld dat er een spel met licht ontstaat, waarbij de schaduwwerking in de gevel en de wisselwerking met oplichtende vlakken een rijk en boeiend beeld opleveren. De schaduw wordt hierdoor verlevendigd. Dat wil niet zeggen dat de detaillering altijd rijk versierd is. In navolging van de archetypische vissershuisjes in Monnickendam is er aandacht voor de overgangen maar met een soberheid die past bij deze beroepsgroep. Het grootste gedeelte van de gebouwen van Galgeriet kent deze sobere, maar zorgvuldige detaillering (Verticaal huis). Een aantal panden is rijker gedetailleerd en heeft ornamenten, zoals de archetypische koopmanswoningen (horizontaal pand). De detaillering van deze panden dient als referentie voor de detaillering van een beperkter aantal van de gebouwen van Galgeriet.

Daarnaast zijn er panden waarbij de detaillering niet verwijst naar historie, maar speelt met de sfeer, richting en kleur van de haven en de Gouwzee (Havenpand)

Regel:

- *Er is variatie in de detaillering van kozijnen, dakranden en andere overgangen, ook in de diepte van kozijnen en negges.*
- *In detaillering van overgangen wordt gespeeld met licht.*

Detaillering overgangen:
spelen met licht

Detaillering kozijnen en deuren: variatie in neggediepte
noodzakelijk

Aan- en opbouwen, bijgebouwen, balkons en loggia's

Voor alle aan- en opbouwen, bijgebouwen, balkons en loggia's geldt dat het betreffende element ondergeschikt moet zijn aan het hoofdgebouw. Deze hiërarchie geldt voor maat en schaal, maar ook voor materiaalgebruik en detaillering. De detaillering van deze elementen moet rank zijn.

Balkons mogen niet verder dan 1,5m buiten de gevel geplaatst worden. Dit geldt ook voor erkers.

Regel:

- *Alle aan- op en bijgebouwen, loggia's en balkons zijn ondergeschikt aan het hoofdgebouw.*
- *Balkons en erkers mogen niet verder dan 1,5 m buiten de gevel geplaatst worden.*

Balkons mogen 1,5 m buiten de gevellijn vallen

Nee: balkons mogen niet geheel buiten de gevellijn vallen

Raam- en deur-'hout'

De detailleringen de gevelopeningen van Traditioneel Baksteen zijn van hout, of een zeer goed gelijkend aluminium of kunststoffen alternatief. De kleuren hiervan worden verder besproken onder het kopje Kleuren in deze paragraaf.

Voor Eigentijds Baksteen geldt dat de detailleringen van gevelopeningen met meer vrijheid gematerialiseerd mogen worden. Wel geldt dat er geen contrasterende of opvallende materialen gebruikt mogen worden. Kozijnen mogen ranker gedetailleerd worden, er mogen grotere verschillen zijn in de detaillering van verschillende panden. Ook de kleuren van deze elementen worden verder besproken onder het kopje Kleuren in deze paragraaf.

In de IJle Havenstijl wordt het aangemoedigd de detailleringen in andere materialen dan hout te maken. Materialen zoals aluminium en staal, waarbij de smalle afmetingen het voorgeschreven stijlkenmerk Ranke Detailleringen ondersteunen. De gekozen materialen mogen het ontwerp niet dicht of lomp maken. De kleuren van deze elementen zijn erg belangrijk en tekenend in deze stijl. De kleuren worden verder besproken onder het kopje Kleuren in deze paragraaf.

Entree-ornamentering

De 'finishing touches' van de gevel verdienen aandacht. Onder deze elementen vallen verlichting, brievenbus, hang- en sluitwerk, deurbel en huisnummering. Er is samenhang in de vormgeving van elk van deze elementen van één gebouw. Daarbij past de vormgeving van deze ornamentering binnen de architectuurstijl van het gebouw. Er is verschil in de vormgeving van ornamentering tussen het ene en het andere pand. Herhaling van gelijke ornamentering mag niet opvallend zijn.

Referentiebeelden kozijnen en entreeornamentering

Materialen

Daken

Vanuit de lucht gezien, vanaf onze navigatieapp is te zien hoe kenmerkend het materiaal en de kleur van de dakbedekking is voor de binnenstad van Monnickendam. Genuanceerd, gesmoorde rode dakpannen (hol en ovh) zijn typerend voor Monnickendam. Dit materiaal is voorgeschreven voor de architectuurstijl Traditioneel Baksteen.

In relatie tot de toepassing van PV-panelen is het voor de beide andere stijlen, Eigentijds Baksteen en IJle Havenstijl toegestaan een andere, kwalitatief hoogwaardige dakbedekking te kiezen. Voor Eigentijds Baksteen moet worden gekozen voor een keramische dakbedekking die goed te combineren is met PV-panelen.

Bij de IJle Havenstijl wordt het aangemoedigd te kiezen voor andere materialen. Materialen zoals felsdaken, zink, lei en soortgelijke dakbedekkingen passen uitstekend in deze stijl.

Gevel

De namen van de architectuurstijlen laten al veel los over de gewenste materialen: De twee stijlen Traditioneel Baksteen en Eigentijds Baksteen worden gekenmerkt door het gebruik van baksteen. De kleuren en texturen van dit materiaal sluit aan op het kleurgebruik van de binnenstad en liggen met name in het bruinrode palet. Een aantal lichtere tinten vormen daarop enkele beperkte uitzonderingen. Deze lichtere tinten mogen eventueel toegepast worden als minerale gevelverf.

De IJle Havenstijl heeft als gevelmaterialen een groter palet dan de twee eerdergenoemde stijlen. In deze stijl valt te denken aan metselwerk, glas, staal, hout, zink, beton et cetera, zolang de materiaalkeuze past bij de drie stijlkenmerken Rijzige Verticaliteit, IJle Kleuren en Ranke Detaillering.

Kleuren

Voor Galgeriet is een kleurenplan opgesteld. Dit kleurenplan geeft aanwijzingen voor de omgang met kleur in Galgeriet en is vertaald in een kleurenwaaier die dient als een ijkpunt voor de betrokken ontwerpers. De kleuren waaier is opgesteld op basis van de conclusie uit het kleuronderzoek:

Het kleurbeeld van Monnickendam is samengesteld uit een sober algemeen kleurbeeld van vergrijsde baksteen, met daarin een levendig specifiek kleurbeeld van witte lijnen dat versterkt wordt door een veelvormige gevelbeëindiging. En de parel van Monnickendam ligt op straat, in de vorm van kleurrijke patronen.

Het plan Galgeriet bestaat uit drie onderdelen: 'Binnenhaven', 'Buitenhaven' en 'Aan de Dijk'. De Binnenhaven is gericht op de oude binnenstad, de Buitenhaven op water en natuur, en Aan de Dijk vormt de verbinding van Binnen- en Buitenhaven.

Het kleurbeeld van de bebouwing aan de Binnenhaven sluit aan op de historische binnenstad qua aardseheid: de baksteen is donker met hier en daar een lichtere steen. De kleur van de baksteen is roodbruin, paarsbruin of oranje, maar de kleuren zijn terughoudend en slechts licht genuanceerd. Ter wille van een aardse, historische kwaliteit is de textuur vrij grof.

De basis van de verfkleuren is klassiek Hollands: donkergroen en gebroken wit. Hieraan zijn twee extra donkere kleuren toegevoegd die, op onopvallende wijze, het kleurbeeld verlevendigen. Om dezelfde reden is er enige variatie aangebracht in de witten, maar de verschillen zijn ook hier bescheiden.

De daken van lagere gebouwen zijn oranje, die van hogere gebouwen antraciet.

De variatie in kleur gaat gelijk op met de variatie in vorm; beide zijn nodig om aansluiting te maken met de bestaande bouw, maar de variatie is terughoudend en schaalverschillen worden zorgvuldig ingebed.

Doel is om in de Binnenhaven een aangename, vanzelfsprekende historische kwaliteit te realiseren.

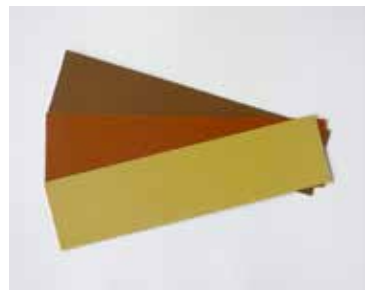
Binnenhaven
en Dijk

Buitenhaven
en Dijk

Bestrating

Het palet voor de Binnenhaven. Vlnr zes baksteenkleuren (oranje, paars en bruin), drie donkere verfkleuren (groen, blauw en bruin), drie lichte verfkleuren (gebroken wit) en twee kleuren dakpan (oranje en antraciet).

Het kleurbeeld van de bebouwing aan de Buitenhaven is afgestemd op licht, lucht en water: de kleuren zijn er licht en ijl. Dit deel van het kleurenplan vormt een toevoeging aan Monnickendam van een geheel nieuwe kwaliteit. Wat kleur betreft zijn Binnen- en Buitenhaven tegengesteld aan elkaar.

Om te voorkomen dat het plan daardoor 'uit elkaar valt' wordt extra aandacht besteed aan verbindende kleurpatronen. Het palet van de Buitenhaven bestaat uit vier lichtere (links) en vier donkerder kleuren (rechts). De vier lichtere zijn bedoeld als gevelkleur, de donkerder zijn bedoeld als contrastkleur. De lichtere zijn de gebroken witten van de Binnenhaven, en omwille van de kleurverbinding kunnen ook donkere kleuren uit het palet van de Binnenhaven als contrastkleur gebruikt worden in de Buitenhaven. Daarnaast is de kleurverdeling niet absoluut: in de Binnenhaven worden enkele lichte panden opgenomen, en in de Buitenhaven enkele donkere, in een verhouding van zo'n 80%-20%. En tot slot: niet alleen de kleuren kunnen bijdragen aan de verbinding, ook de vorm kan dat doen. Zo kan bijvoorbeeld een ontwerp herhaald worden, in de Binnenhaven in een donkere versie en in de Buitenhaven in een lichte versie.

Het plandeel Aan de Dijk is de verbindende schakel. Dit deel heeft geen eigen kleurpalet, hier wordt vrijelijk gebruik gemaakt van de kleuren van beide andere plandelen. Vanwege de schakelfunctie worden de kleurontwerpen voor dit deel consequent afgestemd op de kleurontwerpen van de andere twee delen. Zo borgt Aan de Dijk het kleurenplan als geheel.

De bestrating tenslotte vervult niet alleen eerder genoemde rol van verbindend element; hij is door de bijzondere straat- en stoeppatronen een kleurrijke slagader die als een donor kan fungeren voor het gehele plangebied. Op een aantal plekken wordt daartoe de fantasierijke bestrating van de oude binnenstad aangebracht in het plangebied.

Binnenhaven

gevel baksteen

1 en 2. oranje C5.33.23 en C5.33.31

3 en 4. paars A5.15.27 en A5.10.37

5 en 6. bruin B2.10.25 en B1.08.37

verfkleuren Binnenhaven (donker)

7,8,9. L2.18.16, R2.22.18, C9.06.21

dakpannen

10. oranje D6.49.39

11. antraciet E3.06.25

verfkleuren Binnenhaven (licht)

12,13,14,15. F6.03.87, BN.00.86, G0.03.86, RN.01.85

Buitenhaven

gevelkleuren

12,13,14,15. F6.03.87, BN.00.86, G0.03.86, RN.01.85

contrastkleuren

16. F4.06.78

17. D6.05.65

18. F0.11.61

19. J2.04.59

straatstenen

20. geel F2.29.61

21. oranje D2.40.30

22. bruin D6.20.30

kern van het kleurenplan

Kern van het kleurenplan is het maken van verbinding. Verbinding van de oude stad met het nieuwe stadsdeel, en verbinding van Binnenhaven en Buitenhaven. Om deze complexe opgave te realiseren is kleurregie noodzakelijk: van begin af aan worden alle betrokken partijen betrokken bij de implementatie van het kleurenplan. Zo wordt de basis gelegd voor 'tolerante verbinding', voor een kader waarbinnen meerdere oplossingen mogelijk zijn die samen een geheel vormen dat meer is dan de som der delen.

De complete waaier voor het plan Galgeriet, met de bijbehorende onderdelen en ACC-codes. Links de aardse zwaarte van de Binnenhaven, rechts de ijle lichtheid van de Buitenhaven, met drie donkerder tinten als brug tussen het lichte en donkere kleurbeeld. De laatste drie stalen zijn voor de warme aardse kleuren van de bestrating in het gehele gebied. Doel van de waaier is het realiseren van een vanzelfsprekende, onopvallende eenheid in verscheidenheid

Regel

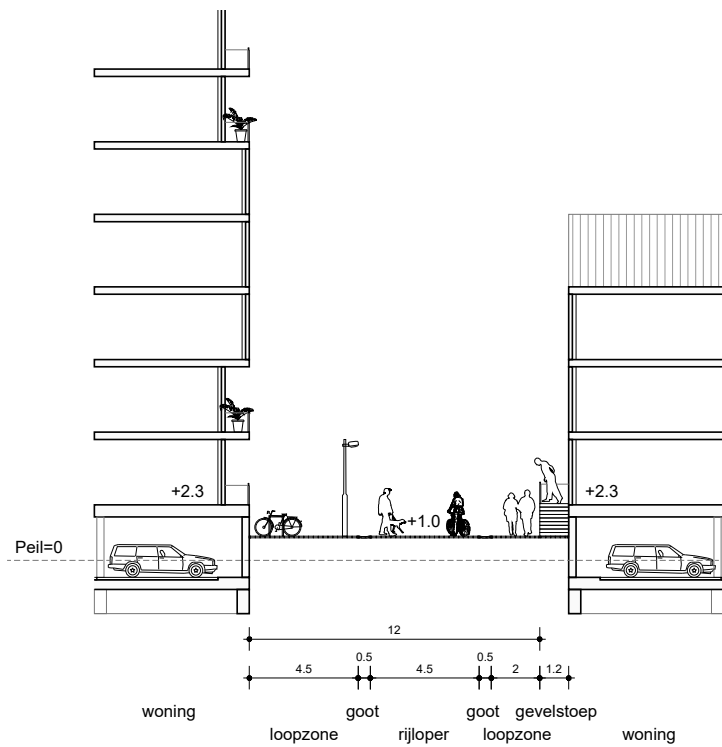
- *Het kleurbeeld van de bebouwing aan de Binnenhaven sluit aan op de oude binnenstad qua aardseheid: de baksteen is donker met hier en daar een lichtere steen.*
- *Er is variatie in kleur van de baksteen, maar de kleuren zijn terughoudend.*
- *Er is variatie in de witte lijnen van het specifieke kleurbeeld, maar de verschillen zijn ook hier bescheiden.*
- *De variatie in kleur gaat gelijk op met de variatie in vorm; beide zijn nodig om aansluiting te maken met de bestaande bouw, maar de variatie is terughoudend en schaalverschillen worden zorgvuldig ingebed.*
- *Het kleurbeeld van de bebouwing aan de Buitenhaven is afgestemd op licht, lucht en water: de kleuren zijn er licht en ijl, met een enkel donkerder accent.*
- *Het kleurbeeld van de bebouwing aan de dijk vormt de verbinding tussen Binnenhaven en Buitenhaven, en verenigt beide kleurbeelden.*
- *De bestrating in de oude binnenstad is een kleurrijke slagader die als een donor fungeert voor het plangebied; de bestrating van het plangebied wordt op kunstzinnige wijze afgestemd op die van de oude binnenstad.*
- *Op basis van deze hoofdlijnen wordt een kleurenplan opgesteld waarin de kleuren exacter worden omschreven en gedefinieerd; vervolgens worden ze samengevoegd in een kleurenwaaier die dient als een ijkpunt voor de betrokken ontwerpers.*

**BIJLAGE
DE PROFIELEN**

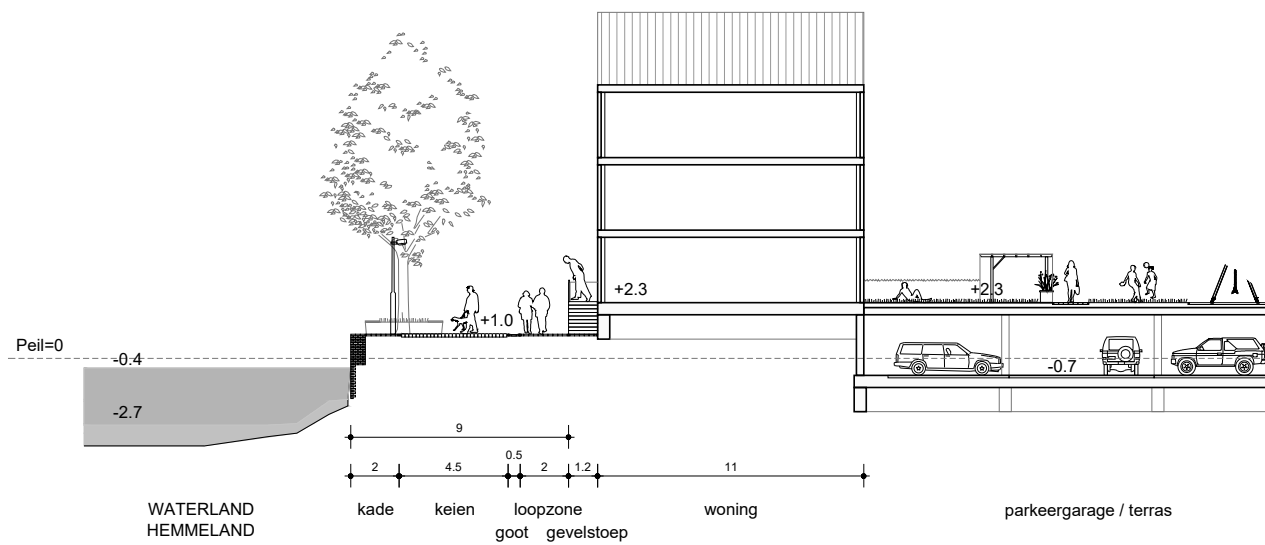

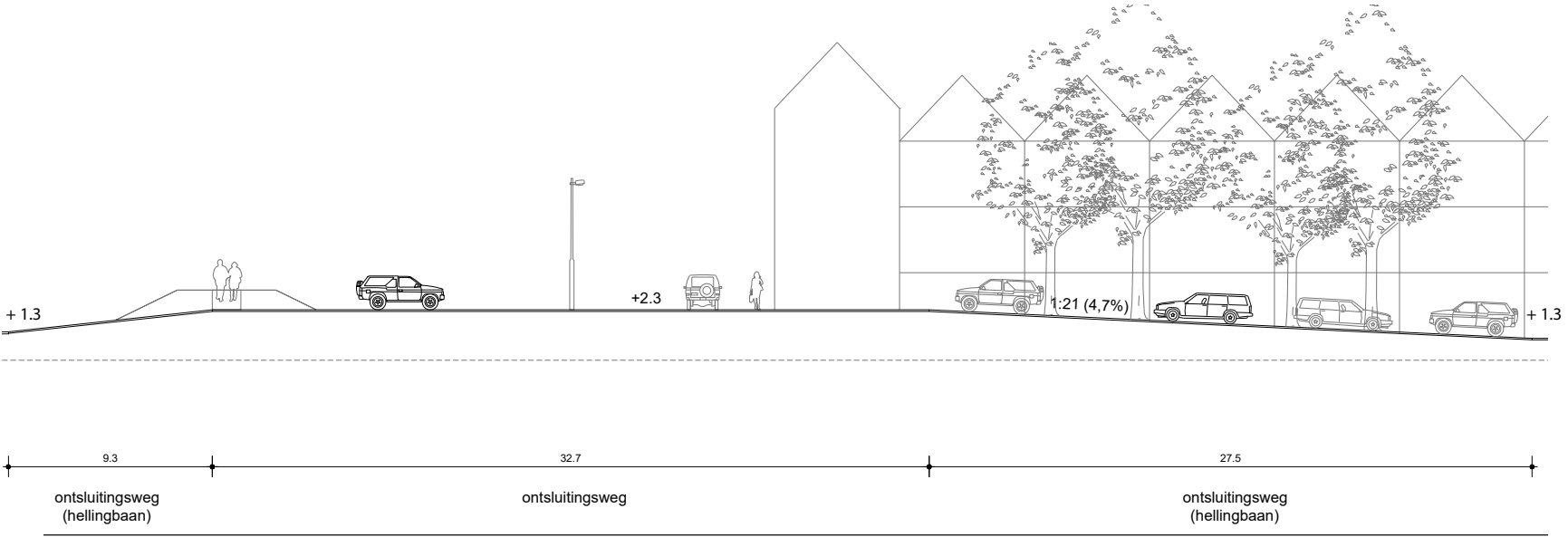
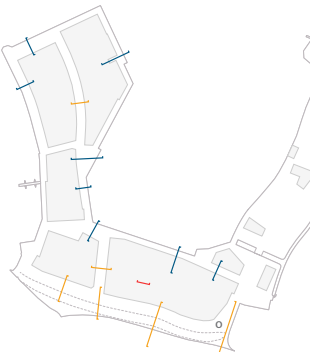
KADES Type A

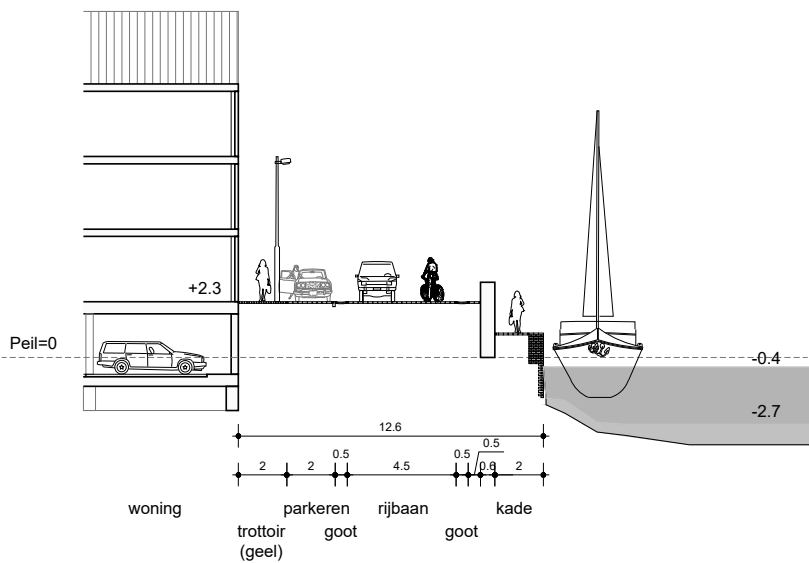
KADES type B

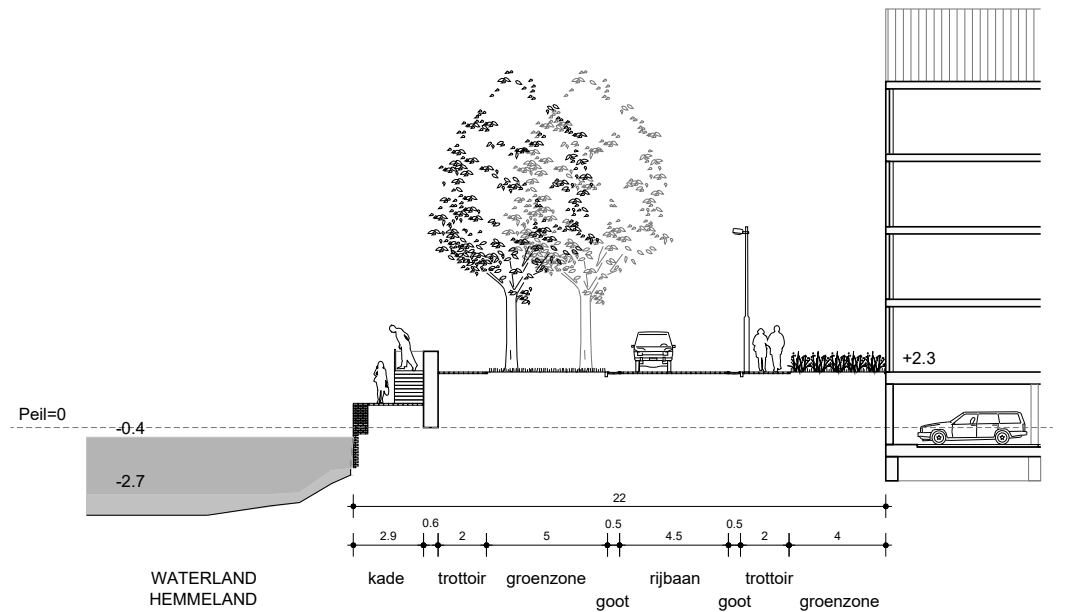
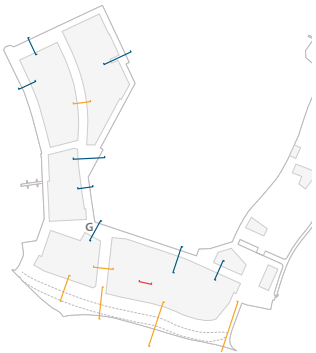
STRATEN type O

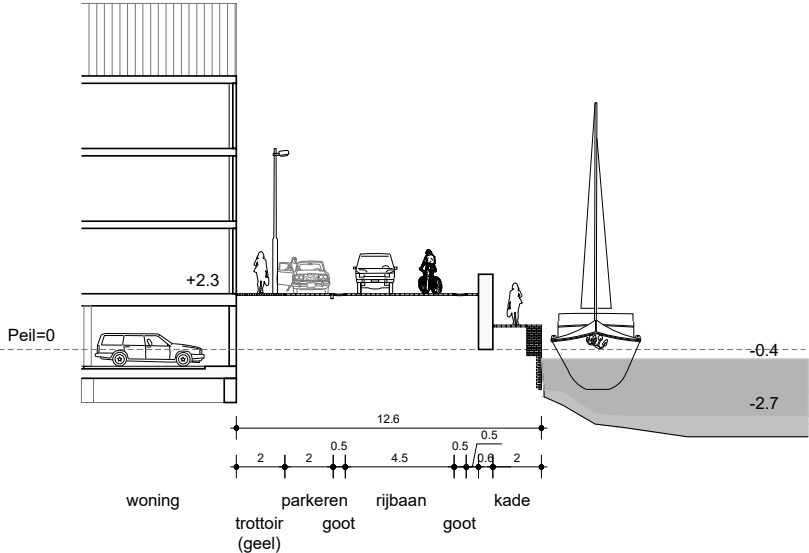
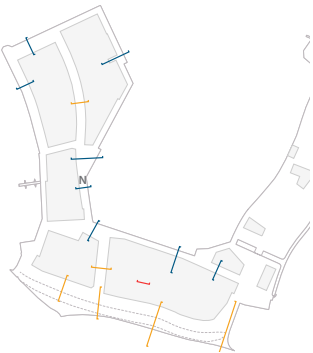
KADES type N

KADES type G

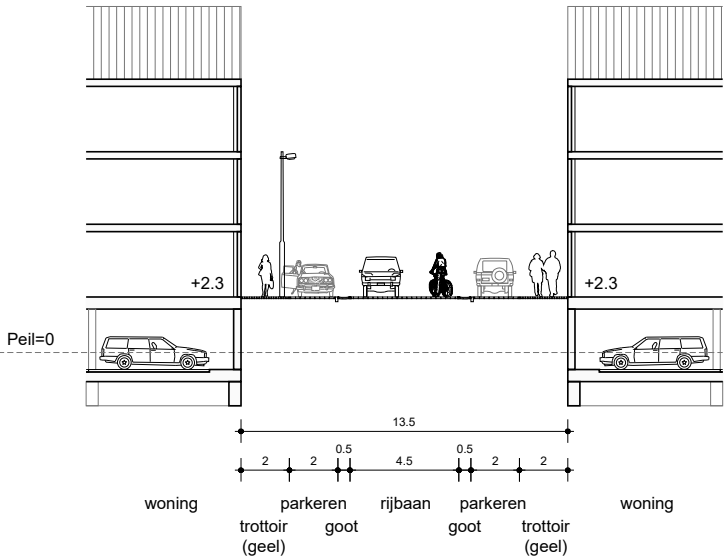
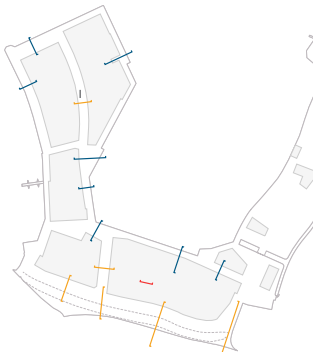
KADES type N

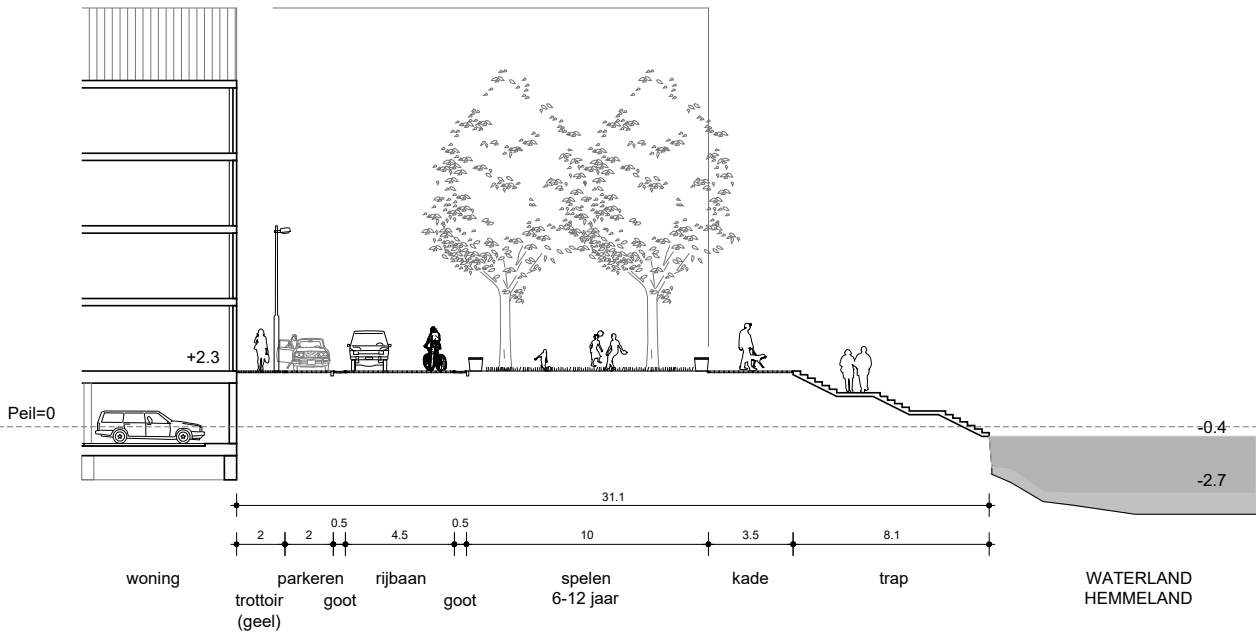
KADES type M

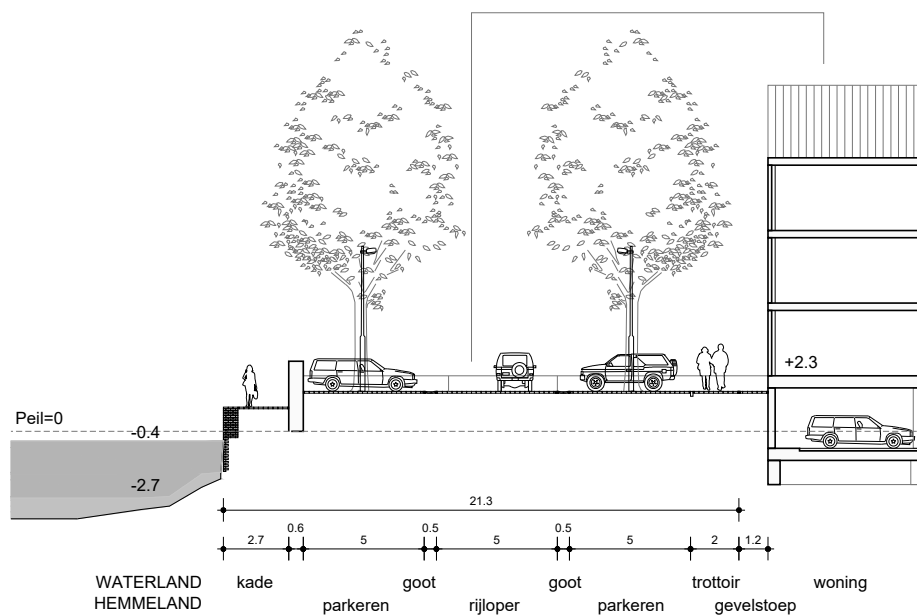
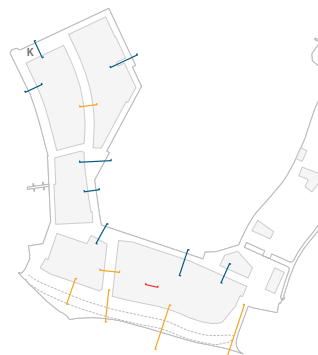
STRATEN type I

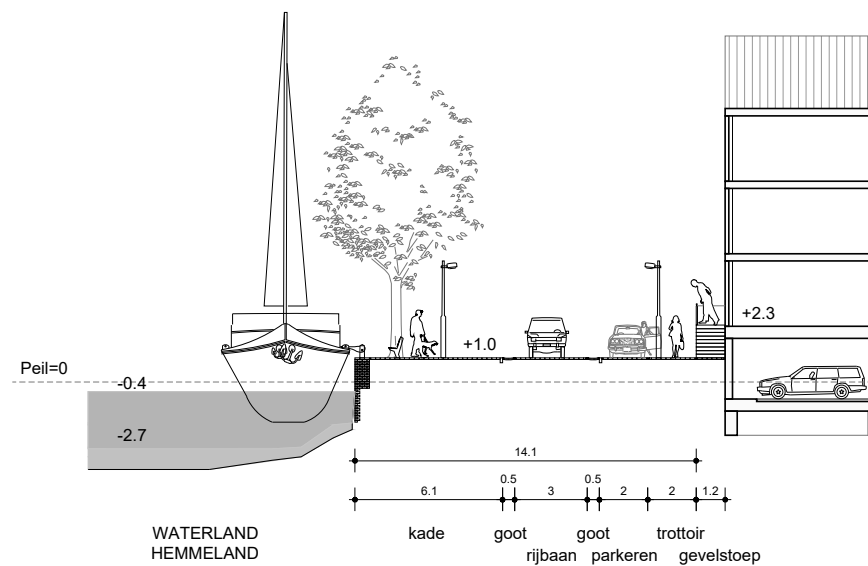
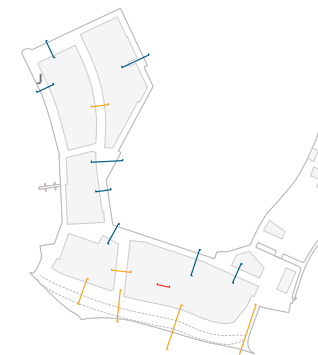
KADES type H

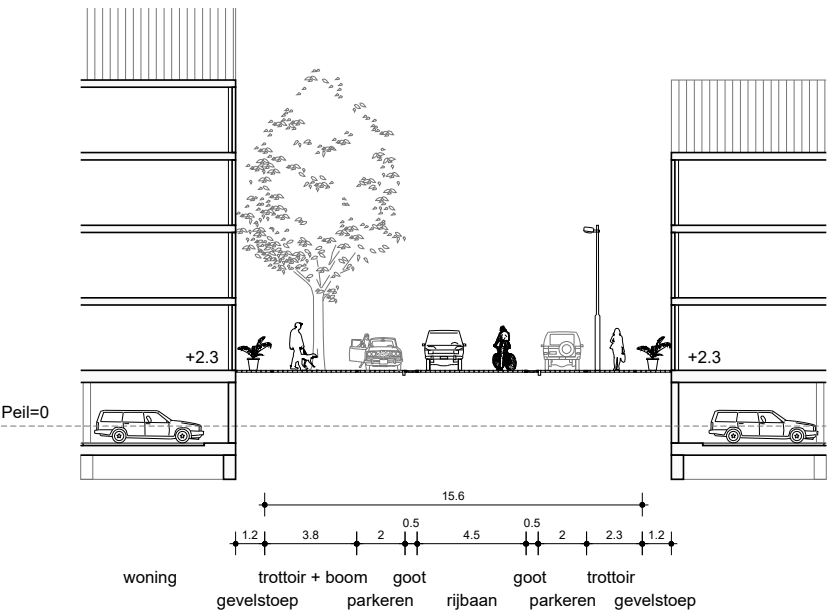
KADES type K

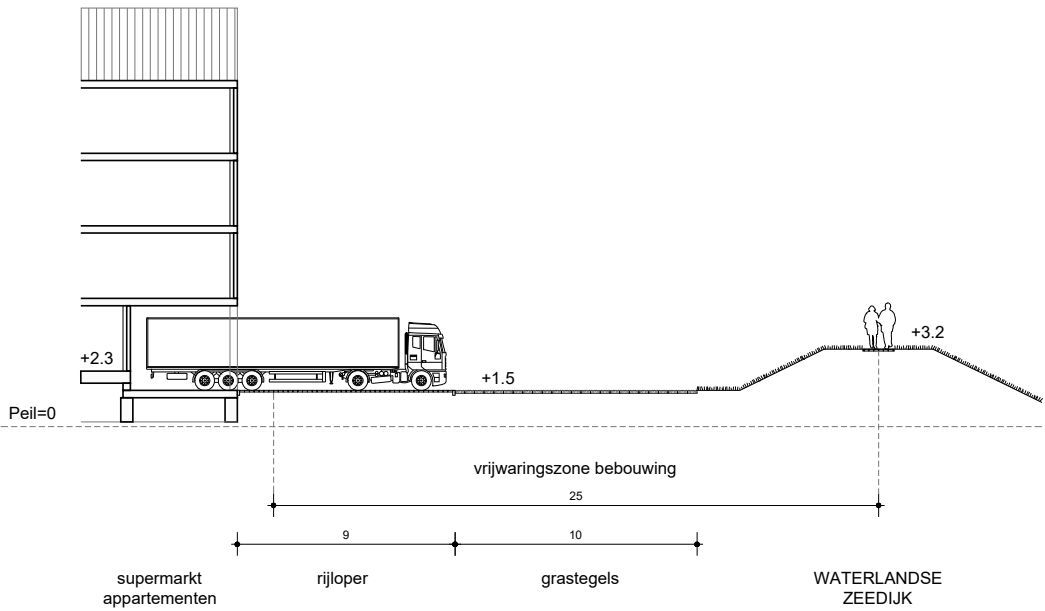
KADES type J

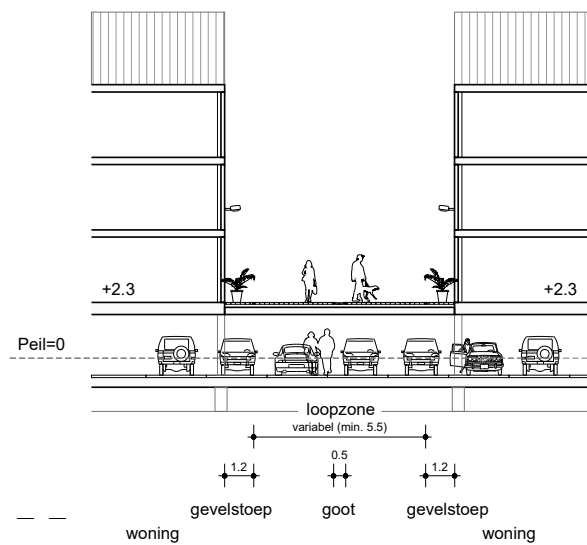
STRATEN type F

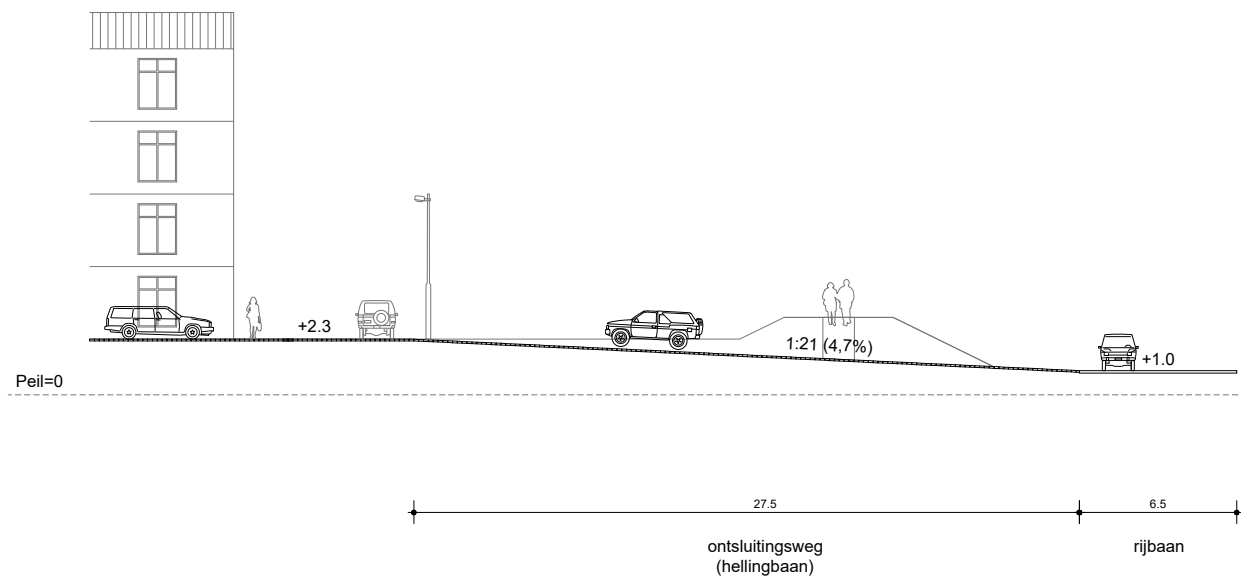
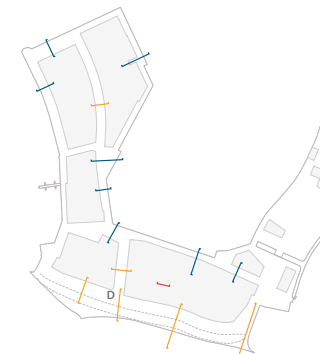
STRATEN type E

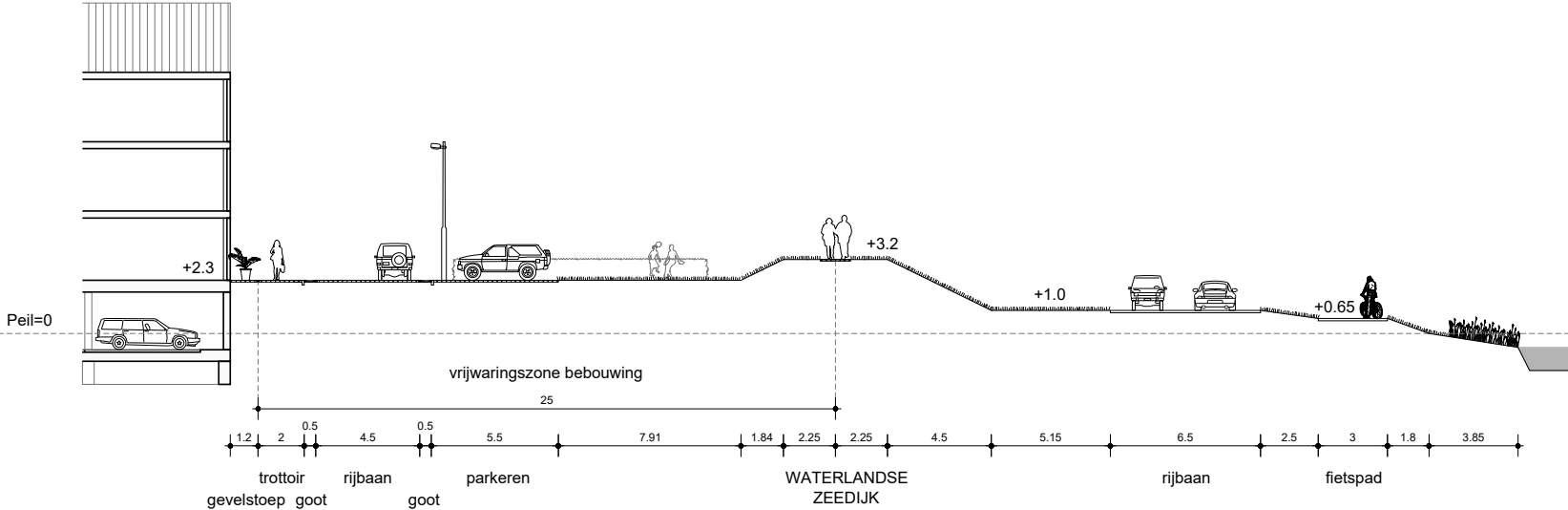
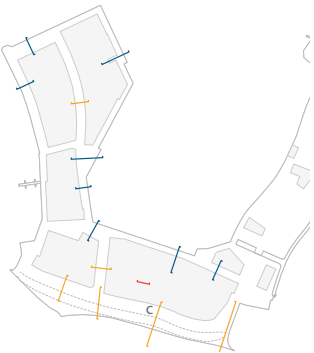
STEGEN type L

STRATEN type D

STRATEN type C

BIJLAGE
ANALYSE: DE
BESTAANDE STAD
MONNICKENDAM

Noordeinde

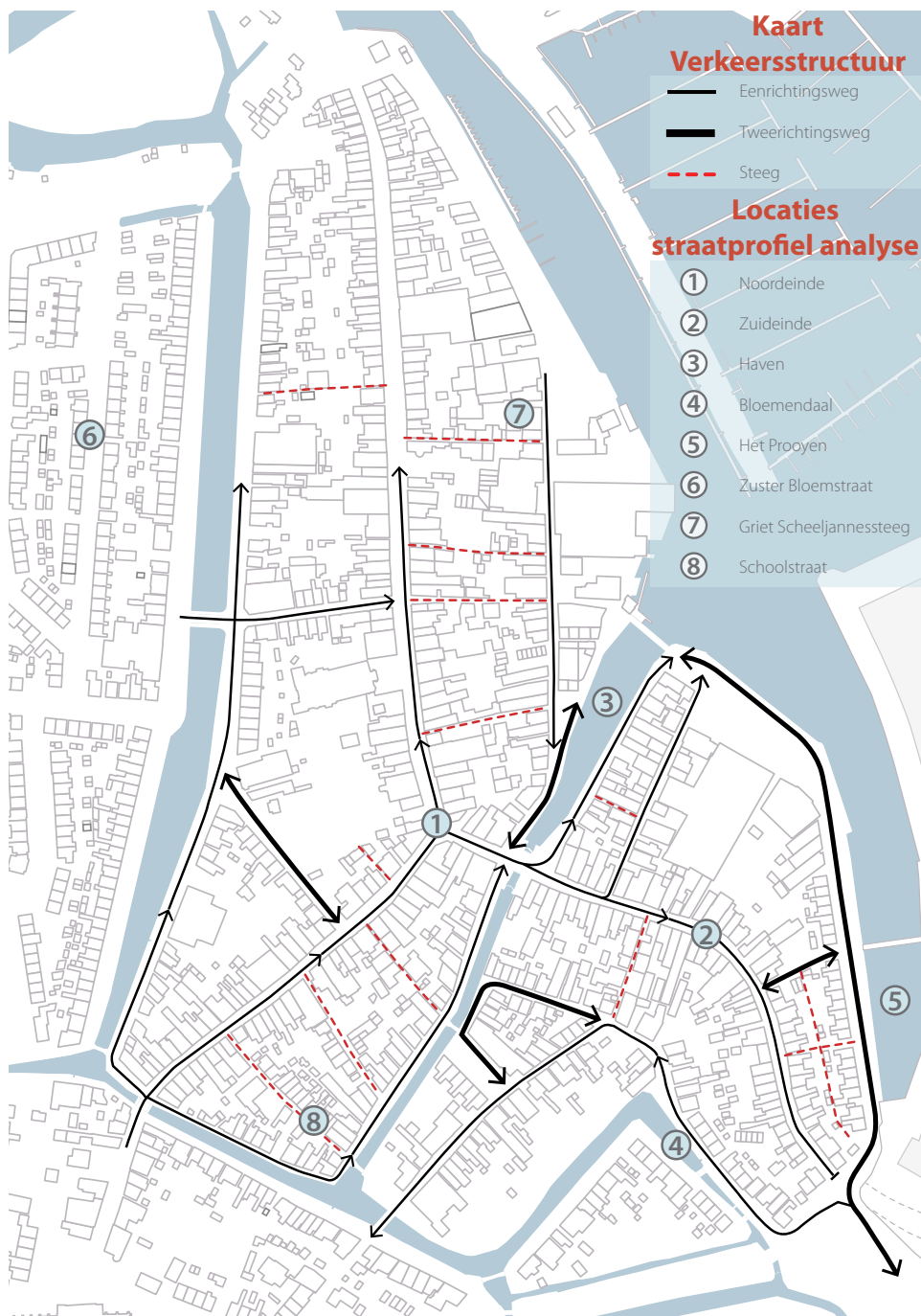
B.1 Stedenbouwkundig

Algemeen

Voor de ontwikkeling van het Galgeriet wordt teruggegrepen op de identiteit van de binnenstad van Monnickendam. Enerzijds om ervoor te zorgen dat de aansluiting vanzelfsprekend is en beide gebieden onlosmakelijk bij elkaar gaan horen. Anderzijds omdat dit beeld en deze sfeer hooggewaardeerd wordt door de inwoners van Monnickendam en we een nieuw stadsdeel willen maken dat voor hen aansprekend en aantrekkelijk is. Door het Galgeriet een Monnickendamse identiteit te geven kan het zich onderscheiden van (nieuwbouw) ontwikkelingen elders in het land en wordt het meer lokaal verankerd. Hierna worden op verschillende thema's de binnenstad beschreven en geanalyseerd. Daarbij staat benoemd wat we als inspiratie mee willen nemen voor het Galgeriet.

Hoofdopzet

De binnenstad bestaat uit een compacte kern die eerst binnen stadsmuren en later binnen een omwalling is gegroeid. Aan de lange doorgaande straten die de structuur van de stad bepaald toont de stad zich formeel en statig. Aan de watergangen en steegjes is ook een meer informele en lossere stad zichtbaar. De bebouwing ligt als (gesloten) bouwblokken met soms grote groene binnengebieden in het formele netwerk. Tuinen zijn sporadisch zichtbaar, aan de voorzijde van de bebouwing is het beeld stenig. Door de aanwezigheid van het water zijn er naast smalle stenige straten ook grotere open ruimtes in de stad. De binnenstad heeft geen centraal plein en ook geen stadspark. Groen is er wel volop aan de randen (de plek van de oude vestingwal) en er staan (grote) bomen langs watergangen.

Stratenpatroon

De kern van Monnickendam bestaat uit een aantal lange doorlopende straten die hun oorsprong vinden in de oude zeedijk (Noord- en Zuideinde), de route naar Amsterdam (Kerkstraat), de haven en de stadswal (Oude en Nieuwe Zijds Burgwal). Aan deze straten staan aaneengesloten verschillende typen huizen (klein en groot, van oorsprong woonhuizen en andersoortige functies) die gezamenlijk een doorgaande straatwand vormen, zowel aan de straten als aan de watergangen. De straatwanden bepalen grotendeels de sfeer en het karakter van de openbare ruimte. Daarnaast is de verhouding tussen de breedte van de straat en de hoogte van de bebouwing bepalend voor het (intieme) karakter. In de lange straten is de verhouding veelal 1:1, de breedte van de straat is ongeveer gelijk is aan de hoogte van de bebouwing. Het Noordeinde, met zijn meer voorname en ook hogere bebouwing, kent een breder profiel dan het Zuideinde of de Kerkstraat, maar zij zijn in verhouding ongeveer gelijk. Aan het water is de maat van de openbare ruimte groter, maar de bebouwing is er niet wezenlijk anders dan in de straten. Een uitzondering daarop vormen de Bloemendaal en de oostzijde van de Fluwelen Burgwal, waar tuinen grenzen aan het water en er tussen de stenige straten groene oases ontstaan. Tussen deze straten liggen korte verbindingstraatjes en stegen. Kenmerkend van de stegen is dat hier een enorme afwisseling is in maat en schaal van aanliggende bebouwing, vaak ook tuinen en tuilmuren, waardoor de maatverhouding tussen hoogte en breedte heel wisselend kan zijn. Soms smal met hoge bebouwing (1:2) soms met lage bebouwing waardoor er een verhouding 2:1 kan zijn.

Van oorsprong was de wegenstructuur met lange lijnen en korte stegen helder met een duidelijk functioneel zwaartepunt rond de Middendam/Damsluis waar een aantal lange lijnen samenkomen.

De voor verkeer beschikbare ruimte is in de meeste straten (te) krap. Daarom is voor bijna alle straten een éénrichtingsregime vastgesteld. De rijbanen kunnen daardoor smal zijn, maar doordat in alle straten parkeren mogelijk is, blijft er alsnog beperkt ruimte over voor een trottoir of loopzone. Op een paar uitzonderingen na maken verschillende verkeersdeelnemers gebruik van dezelfde ruimte. Deze inrichting is heel karakteristiek voor de profielopbouw van de typisch Monnickendamse straat.

SITUATIE 1

SITUATIE 2

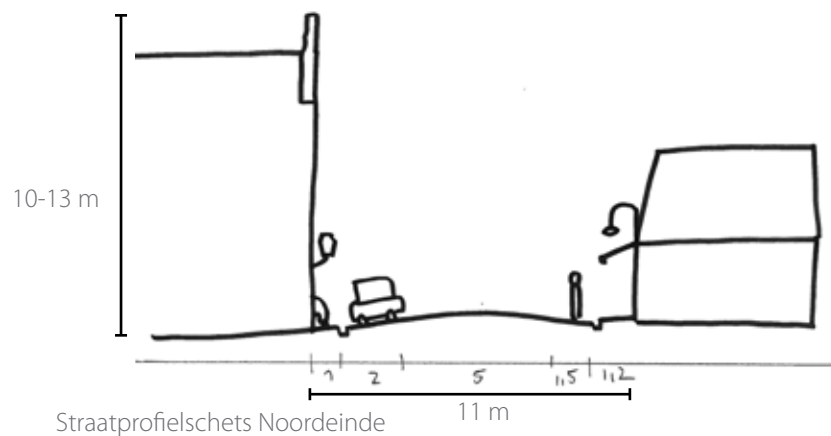

Ondanks de herkenbare lange lijnen is door het éénrichtingsregime de oriëntatie voor de automobilist verslechterd. Voor het langzaam verkeer is de structuur met de levendige lange lijnen en de rustige, intieme dwarsstructuur duidelijk herkenbaar. Wel zorgt de hoge parkeerdruk en de beperkte ruimte ervoor dat het beeld in beide vrij rommelig is en zij doet het verschil in sfeer (straten formeel op doorstroming gericht en stegen informeel op verblijf gericht) teniet.

Voor het Galgeriet nemen we de ontsluitingsstructuur van lange lijnen met doorgaand autoverkeer en haaks daarop korte verbindende straten en stegen, als inspiratie. Veel aandacht moet er wel zijn voor het reserveren van voldoende ruimte voor auto's en parkeren in de lange straten of juist weren van de auto om het informele verblijfskarakter in de stegen te versterken. Om een straatbeeld te krijgen met eenzelfde intimiteit als in de binnenstad streven we ook in het Galgeriet naar een verhouding van 1:1; waarbij de breedte van het weg profiel ongeveer gelijk is aan de hoogte van de bebouwing.

① Noordeinde

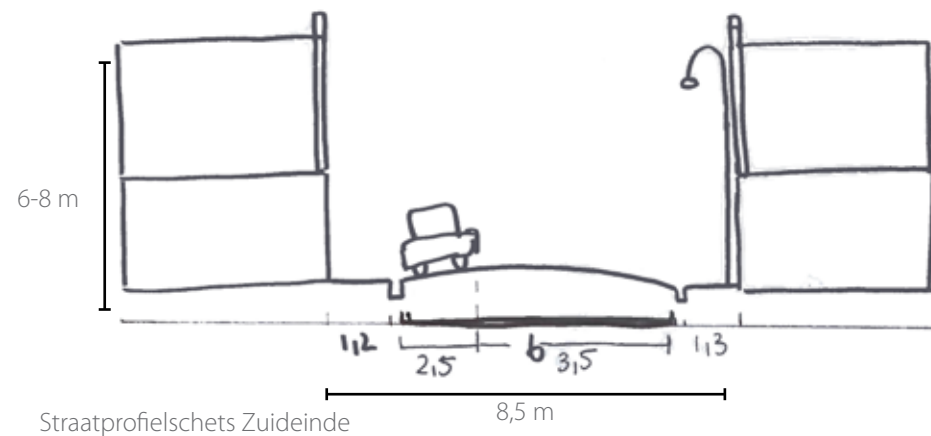
- Het noordeinde is de ruggengraad van Monnickendam.
- Levendige straat met veel verschillende functies
- Doorgaande straatwand met afwisselende stoepenzone
- Grote variatie in gevels.
- Gelijkvloerse inrichting aangegeven loopzone

Huidige situatie Noordeinde

② Zuideinde

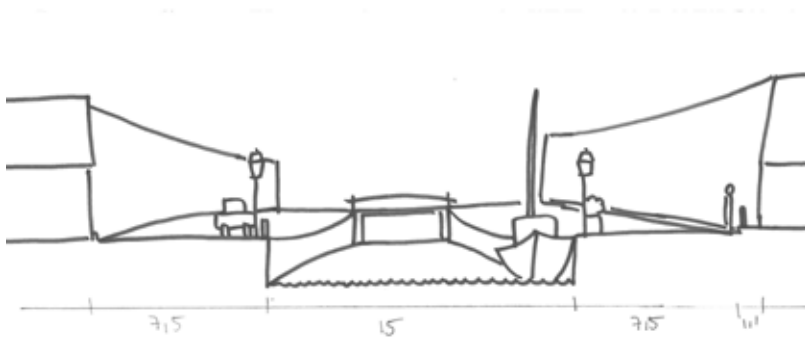
- Het verlengde van de ruggengraad van Monnickendam.
- Gevarieerde straat met verschillende functies
- Doorgaande straatwand met afwisselende stoepenzone
- Variatie in gevels.
- Gelijkvloerse inrichting

Huidige situatie Zuideinde

③ Haven

- Het oorspronkelijke hart van de bedrijvige stad
- Grote variatie aan programma/functies
- Stenige kades
- Doorgaande straatwanden, beperkte stoepenzone
- Gelijkvloerse inrichting

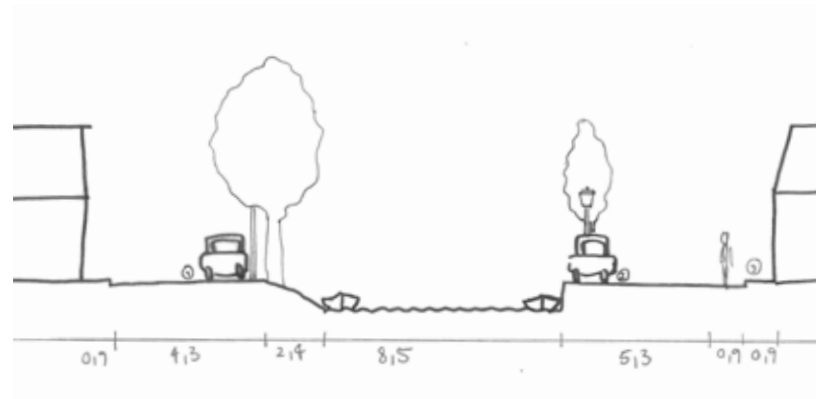
Straatprofiel schets haven

Huidige situatie haven

④ Bloemendaal

- In de luwte gelegen straat/kade
- Doorgaande straatwand maar met kleinschalige afwisselende bebouwingshoogte
- Groene uitstraling
- Gelijkvloerse inrichting

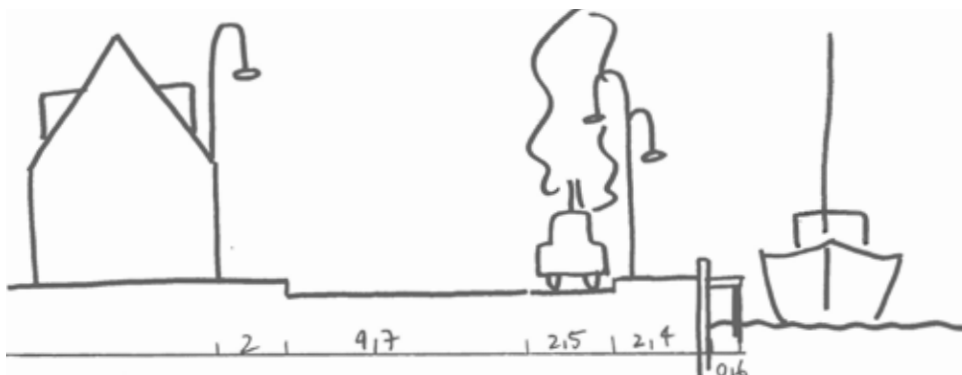
Straatprofiel schets Bloemendaal

Huidige situatie Bloemendaal

⑤ *Het Prooyen*

- Afwijkende inrichting qua bebouwing, bestrating en inrichting
- Verhoogd rottoir aan beide zijden
- Afwijkende parkeeroplossing: schuin en haaks
- Aaneengesloten rijwoningen in plats van individuele panden.
- Lage bebouwing ten opzichte van straat breedte

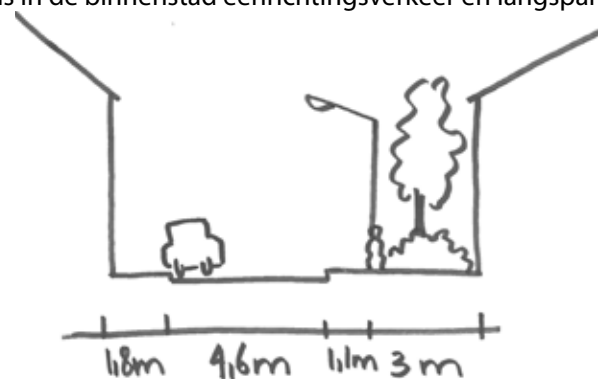
Straatprofielschets Het Prooyen

Huidige situatie Het Prooyen

⑥ *Zuster Bloemstraat*

- Ligging net buiten oude binnenstad, aan de andere zijde van de Burgwal
- Afwijkende inrichting qua bebouwing, bestrating en inrichting
- Totaal andere sfeer
- Breed openbaar profiel, lage bebouwing
- Aaneengesloten rijwoningen in plats van individuele panden.
- Voortuinen en trottoir
- Net als in de binnenstad eenrichtingsverkeer en langsparkeren

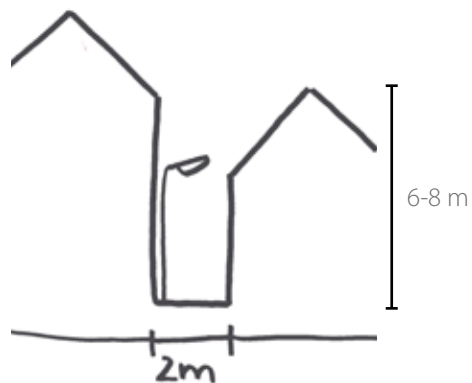
Straatprofielschets Zuster Bloemstraat

Huidige situatie Zuster Bloemstraat

⑦ *Griet Scheeljannessteeg*

- Typische supersmalle steeg als verbindingslement tussen de hoofdstraten
- Vooral zijkanen en tuilmuren van de aangrenzende bebouwing
- Een enkele voorkant
- Eén materiaal in een vlak van gevel tot gevel (goot tot goot)

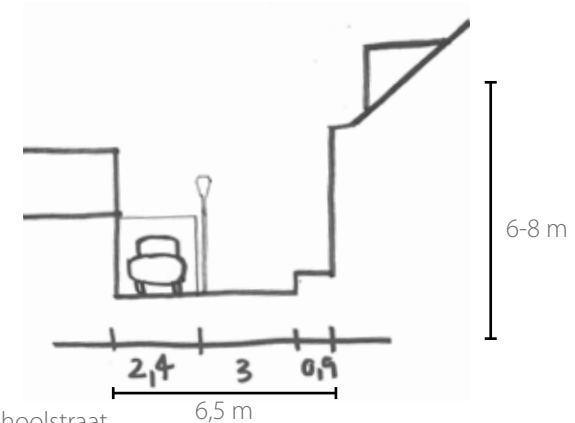
Straatprofielschets Griet Scheeljannessteeg

Huidige situatie Griet Scheeljannessteeg

⑧ *Schoolstraat*

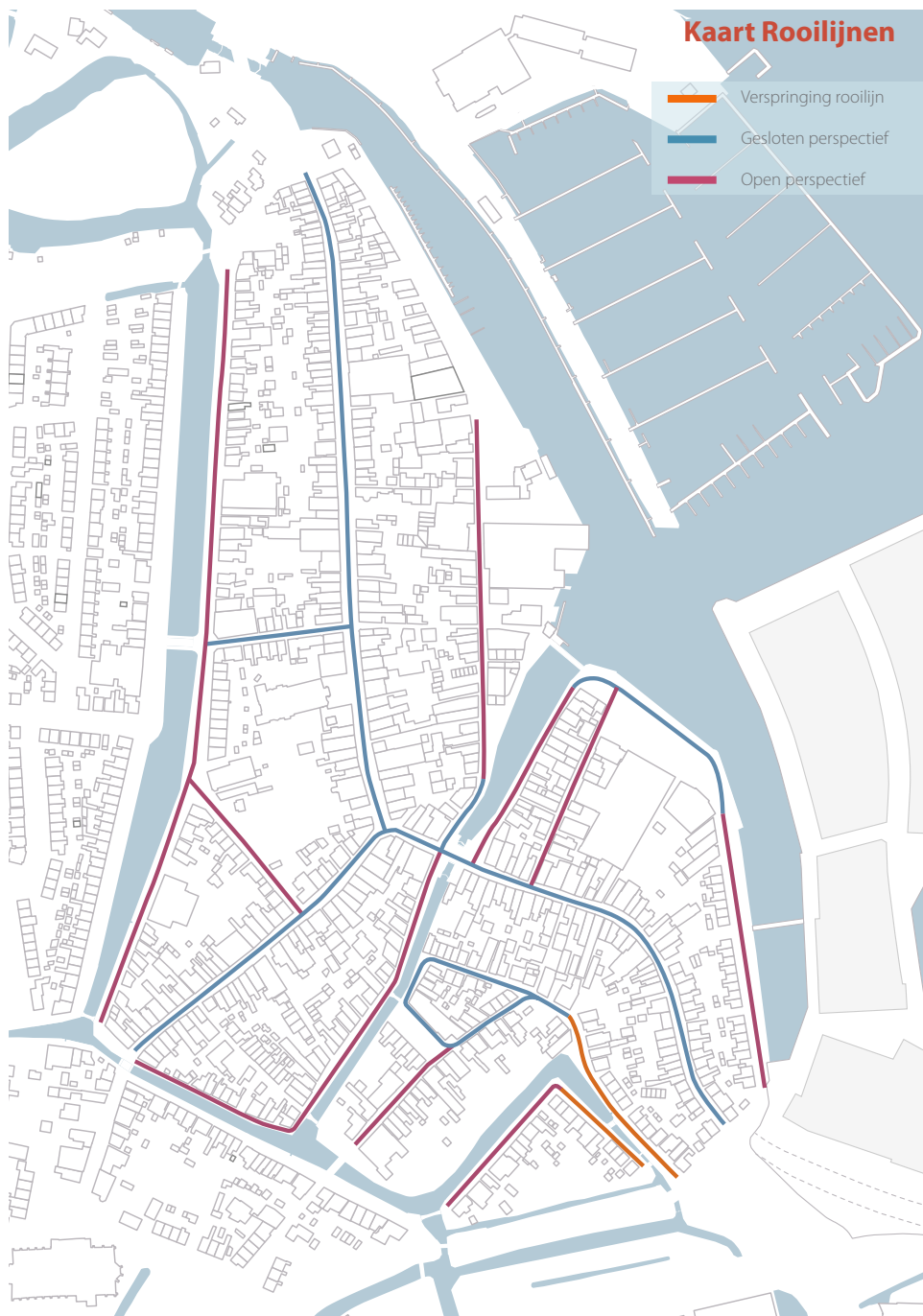
- Bredere steeg die autotoegankelijk is
- Zijkanen en tuilmuren van de aangrenzende bebouwing en voorkanten
- Variatie in bebouwing (hoogte en vorm) en beperkte afwisseling in breedte van het openbaar gebied

Straatprofielschets Schoolstraat

Huidige situatie Schoolstraat

Rooilijnen en verhoudingen

De sfeer in de straten van Monnickendam wordt niet alleen bepaald door het verkeer de profielopbouw en de verhouding tussen de breedte van het openbaar gebied en de hoogte van de aanliggende bebouwing, maar vooral ook door de afwisseling in deze bebouwing en de rooilijn. Hoewel er accentverschillen zijn tussen de verschillende openbare ruimten, valt op dat de lange doorgaande straten door hun licht gekromde loop een gesloten perspectief kennen en waarbij de rooilijn van de bebouwing de kromming volgt. Een staffelende rooilijn komt niet voor, wel kleine sprongen van ca één steen (max 20 cm). In de gevellijn is ook te zien dat gevels van oudere huizen licht naar de straat hellen (zij staan op vlucht) waardoor ten opzichte van het naastgelegen huis de sprong toeneemt en extra zichtbaar wordt. Deze sprongen spelen in het beeld een ondergeschikte rol. Aan de lange lijnen zijn op slechts enkele plekken uitzonderingen zichtbaar. Ter hoogte van de Nicolaaskerk bijvoorbeeld, die daardoor extra opvallen. Ook langs het water zijn de rooilijnen licht gekromd, maar door de grotere maat ontstaan hier toch meer open perspectieven.

Alle straten kennen een rijk en afwisselend beeld door variatie in straatwanden. Deze wordt niet gemaakt door een wisselende rooilijn, maar door afwisseling in hoogte en breedte van het individueel te onderscheiden 'huis'. In de straatwanden staan gebouwen van verschillende afmetingen door elkaar. Over het algemeen heeft een woning een verhouding waarbij de hoogte 1,5 keer de breedte is (1:1,5). Ook komen smallere woningen voor (1:2) en juist breder (2:1). Deze zijn vaak 1 laag met een kap, of 2 lagen met een kap hoog, tot maximaal 8 à 9 meter. Daarnaast komen er grotere panden voor: koopmanshuizen, panden van voormalige maatschappelijke voorzieningen, de waag of het weeshuis, met een grotere verdiepingshoogte en een grotere totale hoogte. De meest voorkomende verhoudingen is daar juist andersom 1:1,5, maar ook 1:1 of 1:2 komt voor, met een hoogte van maximaal 12 à 15 meter. Deze grotere panden voegen zich goed tussen de lagere bebouwing omdat het aantal verdiepingen afleesbaar is en gelijkend op dat van de kleinschaliger bebouwing. Tenslotte komen er nurkse gebouwen voor met een meer industriële uitstraling. In bouwmassa en

verhouding zijn zij niet heel veel groter dan de koopmanshuizen, met een hoogte van maximaal 12 tot 16 meter. Toch vallen zij meer op door een andere materialisatie en gevelindeling waarbij geen verdiepingen zijn af te lezen. Zij contrasteren meer met de ernaast gelegen kleinschalige bebouwing.

Monnickendam is een echte pandenstad waarbij het beeld van de bebouwing is opgebouwd uit verschillende individueel herkenbare panden. Dicht bij de gevel ervaar je door de continuïteit van de rooilijn vooral de eenheid en zit het verschil in detail vooral in de voorzone (privéstoept) en geveldetails. De levendigheid en vriendelijke menselijke maat is ervaarbaar door de individuele expressie van ieder pand met een herkenbare voordeur en (grote) gevelopeningen die per woning verschillen. Van een afstand ervaar je een afwisselend beeld door de afwisselende korrel, de variatie in (goot)hoogte en de maatverhouding tussen breedte en hoogte van gebouwen.

De sfeer van de Monnickendamse binnenstad is uitgangspunt voor het Galgeriet. Ook hier moet je zowel op straatniveau als op een afstand de pandenstad kunnen ervaren. Het herkenbaar en voelbaar maken van de menselijke maat bij alle typen bebouwing is een belangrijke voorwaarde. De doorgaande rooilijn die een lichte kromming in de straat herkenbaar maakt zetten we in het Galgeriet in om eenheid en continuïteit te creëren. Het contrast in de stegen en de dwarsstraatjes, waar wel verschillende rooilijnen voorkomen, lagere bebouwing en tuintjes vormt ook een belangrijke inspiratiebron. Nurkse gebouwen, met een grotere maat en schaal, kunnen eveneens onderdeel zijn van de pandenstad in het Galgeriet. Dit maakt het mogelijk binnen de pandenstad ook andere woningtypen (appartementen) te realiseren.

① *Gesloten perspectief*

- Continue rooilijn
- Bestrating benadrukt de kromming
- Afwisselende oriëntatie van de kappen, wisselende goothoogte
- Geen doorzicht

② *Steeg*

- Verspringende rooilijn, informeel beeld
- Variatie van stoepen, kleine voortuinen en muurtjes
- Gesloten perspectief door bocht
- Oriëntatie van de nok varieert

③ *Smalle steeg*

- Gesloten perspectief door beperkte breedte van de steeg
- Smalle toegang; verstopt in straatwand
- Besloten karakter

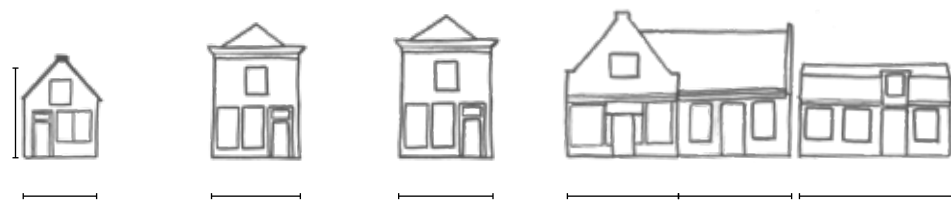
④ *Open perspectief*

- Vrij zicht
- Bomen aan de waterzijde
- Continue rooilijn, gebogen of recht
- Beperkte rol privé stoepen

Analyse van de afmetingen en maatverhoudingen van gevels in de binnenstad. Nok hoogte tussen de 6 en de 16 meter. Verhoudingen tussen de hoogte en de breedte van een pand tussen de 1:1,5 – 1:1 – 2:1

6m (h) x 5m (b) 8m (h) x 5m (b) 9m (h) x 5,5m (b) 8m (h) x 6m (b) 5m (h) x 8m (b)
7m (h) x 6m (b)

DE WAAG

12m (h) x 16m (b)

KOOPMANS HUIZEN

12,5m (h) x 12m (b)

HET WEESHUIS

15m (h) x 13m (b)

12m (h) x 24m (b)

SCHOOL DE BINNENDIJK

6-9m (h) x 30m (b)

VERSCHILLENDE LOODSEN

8,5m (h) x 12m (b)

12m (h) x 12m (b)

10,5m (h) x 17,5m (b)

16m (h) x 15m (b)

De stad en de haven

De stad kent in zijn openbaar gebied een besloten en intiem karakter. Met name door de gesloten perspectieven, gebogen lijnen en beeldbepalende straatwanden (gevels). In de stad ligt nadruk op stenige ruimten met een aantal opvallende groene plekken. De stad is daarmee vrij introvert. Daar tegenover ligt de haven. Deze is open, transparant en luchtig. Tussen de boten door zijn vergezichten mogelijk en ervaar je de grote ruimte van het Monnickendammergat. De haven is extravert maar ook onherbergzaam met de wind, de zon en de klapperende touwen. Het hout van de steigers, de touwen en de verticale masten vormen een contrast met het steen en de lange straatwanden van de binnenstad. Dit contrast is net zo goed kenmerkend voor de stad Monnickendam.

In het Galgeriet wordt dit contrast vertaald naar meer verticaliteit en openheid aan de havenzijde en de nadruk op steen aan de stadszijde.

Functiemenging

In de binnenstad van Monnickendam bevinden zich een groot aantal functies. Het grootste deel bestaat uit woningen, daarnaast is er veel detailhandel en horeca, maar ook kleinschalige bedrijvigheid en watergebonden bedrijvigheid op de rand van het water. In de binnenstad zijn ook maatschappelijke functies als een school gevestigd. Ook in het verleden was er in Monnickendam een bloeiende handel en veel bedrijvigheid. Dit weerspiegelt zich in de bebouwing; hierdoor is Monnickendam de afwisselende pandenstad die zij is. Met lieflijke en nurkse gebouwen naast elkaar. Met veel open plinten: grote deuren, glazen puien en 'marktramen' waar koopwaar uitgesteld kon worden. Ondanks het verdwijnen van veel van de handel is de levendigheid nog voelbaar en bestaat er een nauwe relatie tussen het gebouw en de straat. Het afwisselend voorkomen van koopmanshuizen, vissershuisjes en pakhuizen draagt bij aan het rijke en gevarieerde bebouwingsbeeld van de stad.

In het Galgeriet streven we een levendigheid die lijkt op die van de binnenstad. Daarom moet vanaf het begin ook rekening worden gehouden andere functies en moet dit ook in de bebouwing zichtbaar zijn.

B.2 Openbare ruimte

Voorbeelden uit Monnickendam

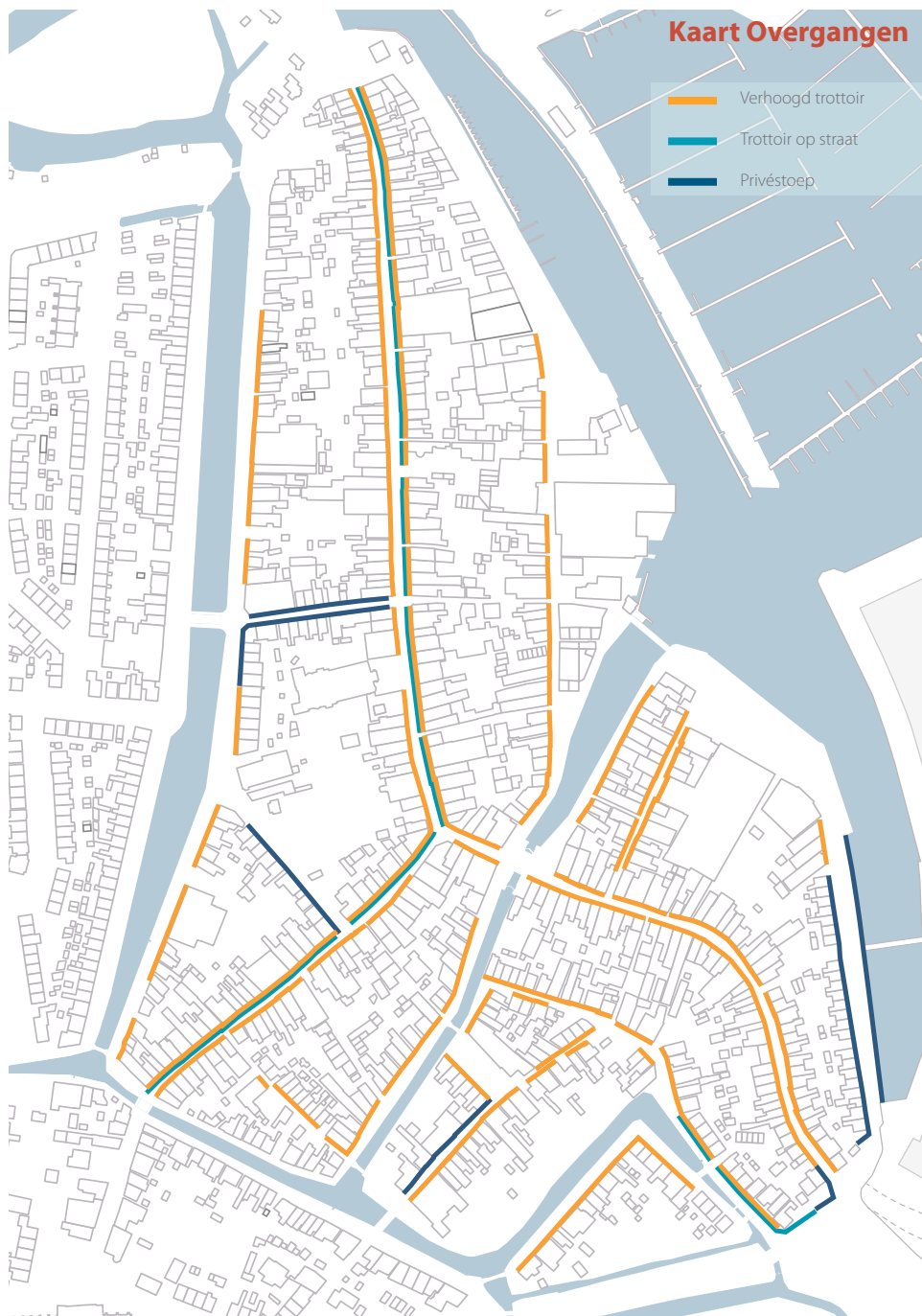

Profielopbouw en inrichting

De straten in Monnickendam zijn smal. Er is weinig ruimte voor de verschillende functies en verkeersgebruikers. Het openbare deel is grotendeels ingericht als shared space zodat de verschillende gebruikers van dezelfde ruimte gebruik kunnen maken. De 'privéstoep' onderscheidt zich in het openbare deel door een hoogteverschil, een diepe goot of een molgoot. Ten westen van de Nieuwe Zijds Burgwal (het naoorlogse deel van de binnenstad) komen wel trottoirs voor.

Soms laat het stoepje zich gebruiken als trottoir, maar veelal zijn er barrières: hekjes, bankjes en planten potten. De stoepen zijn heel verschillend gematerialiseerd (verschillend per woning en per straat). Met een rollaag afgezet, in een afwijkende gebakken klinker, in gekleurde klinkers, met natuursteen of met tegelpatronen. Binnen de shared space zijn plekken voor parkeren en rijbanen gemarkeerd in de bestrating. Vaak middels een enkele of een dubbele strekse laag, een strook natuursteen keien, een diepliggende band of verschil in betratingsverband. In de straten komt voor de rijbaan zowel halfsteens als keperverband voor. In verschillende straten is er zelf binnen de straat variatie in bestratingsverband. Op enkele uitzonderingen na liggen overal gebakken klinkers in rood-paarse kleur. Daarnaast liggen in verschillende straten gele klinkers. Deze zijn niet 'oorspronkelijk' maar bij een herstrating geïntroduceerd. De klinker is toegepast zowel als parkeerstrook, als loopzone, als (privé)stoep en in patronen in de straat op kruisingen en bruggen. Hoewel de steen niet historisch juist is, is hij op dit moment wel heel typisch en herkenbaar voor de binnenstad van Monnickendam. In combinatie met de shared space en de keienstrook ontstaat een uniek en zeer herkenbaar beeld.

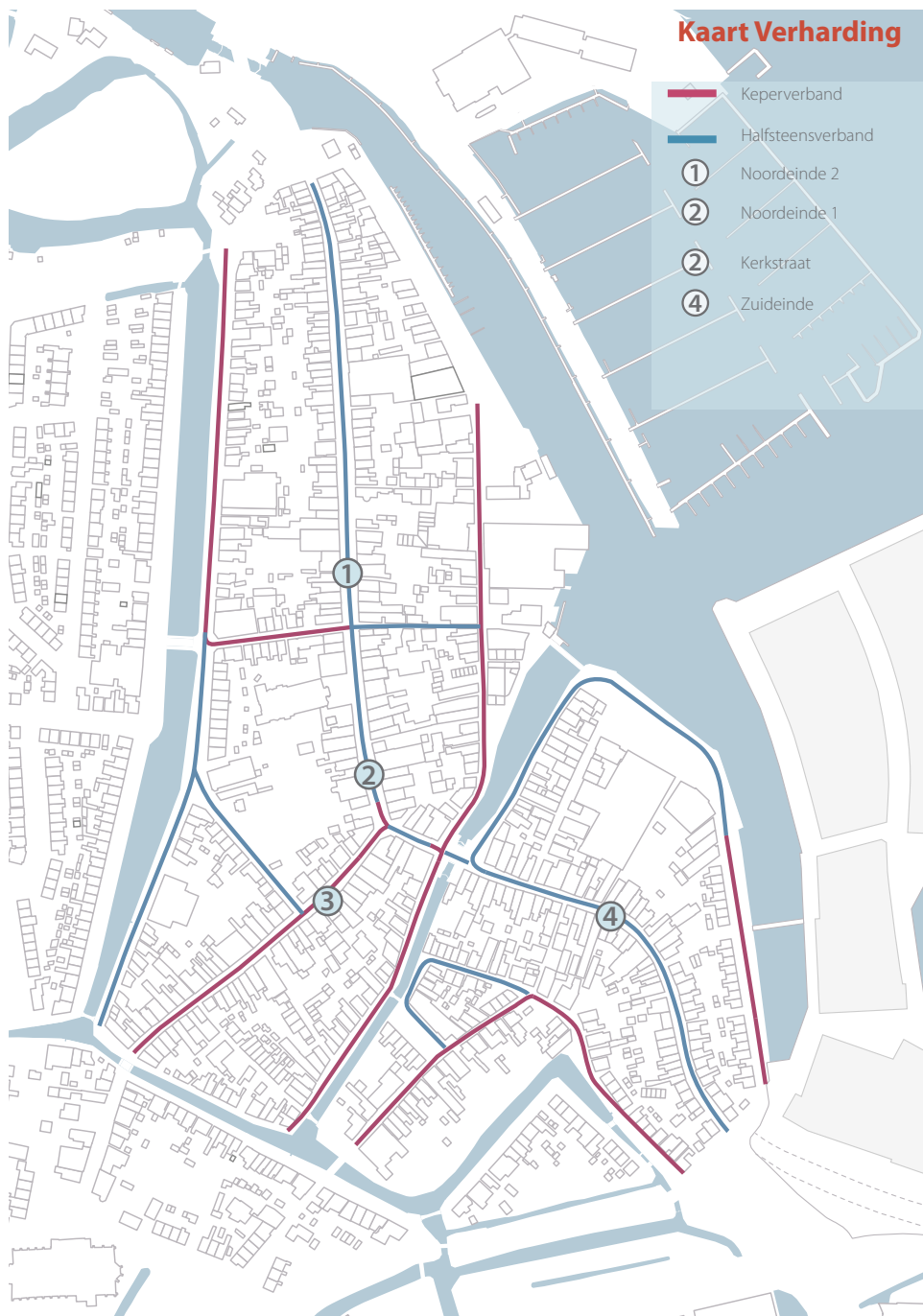
Om het Galgeriet herkenbaar Monnickendams te maken, worden voor de inrichting van het openbaar gebied dezelfde materialen en principes gehanteerd als in de binnenstad. Zoveel mogelijk profielen krijgen een gelijkvloerse inrichting volgens de principes van shared space. Daar waar vanwege een (te) hoge verkeersbelasting dit vanuit veiligheid ongewenst wordt, zoeken we naar middelen om (met een minimaal hoogteverschil) continuïteit te creëren tussen de beide gevel. Bestratingsverbanden, molgoten en keienstroken (of een interpretatie daarvan) markeren de verschillende zones. Gebakken materiaal is uitgangspunt, met een toevoeging op plekken die zich daarvoor lenen, van een gele steen.

Overgang openbaar-privé, gevel stoepjes en Monnickendams bankje

Kenmerkend in het straatbeeld zijn de al eerder genoemde (privé-)stoepen. De aanwezigheid van stoepjes voor de woningen zorgt voor een levendig en afwisselend beeld in de straat. Ondanks het smalle profiel en de grote druk op de beperkte ruimte in de straat, zorgt het stoepje ervoor dat men afstand houdt van de gevel en er voldoende privacy is in de woningen. Het stoepje is de plek waar een eventueel hoogteverschil tussen het vloerpeil en het maaiveld opgelost kan worden. Het gebruik van de stoep om even in de zon te zitten draagt bij aan sociale cohesie en levendigheid. Bij het Monnickendamse stoepje hoort ook het herkenbare konkelbankje: een afgeronde plank die aan de ene kant vast aan de voorgevel zit en aan de voorzijde voorzien is van een vaak met houtsnijwerk gedecoreerde poot. Een bankje waar burens konden op 'konkelen' of roddelen, men kon de buurt in de gaten houden! Heel herkenbaar Monnickendams is ook de toepassing van de gemetselde randafwerking (rollaag/sloof) van het stoepje en een goot tussen stoep en straat. De stoepen zijn in alle straten en zelfs verschillende stegen aanwezig, maar verschillen in breedte (tot ca 1 meter), hoogte (van gelijkvloers tot ca 30 cm) en inrichting. De stoep is op veel plekken geen eigendom van de aangrenzende woning, maar wel als zodanig in gebruik (en formeel toegestaan) en hebben ook de uitstraling van een privéstoep. Soms loopt een stoep voor meerdere huizen langs, maar vaak heeft ieder woning zijn eigen stoep.

Het stoepje met de bijbehorende detaillering (de rand, het materiaal en het bankje) is kenmerkend Monnickendams en moeten in het Galgeriet herkenbaar terugkomen. In het Galgeriet zal in deze zone veelal ook een hoogteverschil tussen maaiveld en vloerpeil worden opgelost. Daarom kan het zijn dat een maat van 1 meter op sommige plekken te weinig is. Daar waar het niet mogelijk is het stoepje echt privé (uitgeefbaar) te maken kan in de inrichting van het openbaar gebied een overgangszone gesuggereerd worden.

Kaart Verharding

- Keperverband
- Halfsteensverband
- ① Noordeinde 2
- ② Noordeinde 1
- ③ Kerkstraat
- ④ Zuideinde

① Noordeinde 2

② Noordeinde 1

- Indeling straat door verschillende teenverbanden
- gebakken klinker
- rood-paars, grijs, geel

③ Kerkstraat

- Nieuwe bestrating, verschil in bestrating en scheidelijns naar privé stoep
- gebakken klinker
- rood-paars, grijs, geel

④ Zuideinde

- gebakken klinker
- rood-paars, grijs

Straatmeubilair

Fietsparkeren

Autoparkeren

Straatmeubilair

In de binnenstad komt beperkt straatmeubilair voor.

Lichtmasten (verschillende uitvoeringen van hetzelfde type) zijn donkergroen van kleur. Net als de vuilnisbakken, ondergrondse afvalcontainers en fietsenrekjes. Er komen enkele afwijkende lantarens voor, maar eveneens donkergroen.

Aanleg bolders zijn er in verschillende typen.

Er komen verschillende typen bankjes voor, maar weinig in aantal.

Voor het Galgeriet zijn er op het gebied van het straatmeubilair niet veel aanknopingspunten. Door te kiezen voor straatmeubilair met een frissere kleur en strakke vormgeving en materiaalgebruik (met een meer nautische sfeer) krijgt het Galgeriet een eigen karakter.

Parkeerprincipes

In de binnenstad is weinig ruimte voor de auto. Niet om te rijden en niet om te parkeren. Om fout parkeren te voorkomen zijn er maatregelen nodig als paaltjes, borden en beleid. Waar wel geparkeerd mag worden is dit aangegeven met een groot aantal verschillende bestratingen. In de meeste straten, die tevens éénrichtingsverkeer zijn, mag ook maar aan één zijde langs de straat geparkeerd worden. De auto's versterken zo de lengterichting van de straat. Meer ruimte voor parkeren is er aan verschillende kades. Hier wordt (plaatselijk) ook schuin en haaks geparkeerd, veelal tussen (grote) bomen. Aan de kades aan randen van de binnenstad; Haringburgwal en het Prooyen wordt zelfs relatief veel geparkeerd. Het gevolg van het vele parkeren langs de kade is dat het water plaatselijk niet (minder)ikbaar wordt en het beeld plaatselijk erg rommelig.

In het Galgeriet zal straks de parkeerdruk hoog zijn. Om de auto niet dominant te laten zijn in het beeld zal een groot deel van de parkeerbehoefte ondergronds plaats moeten vinden. Net als in de binnenstad is het streven zoveel als mogelijk parkeren aan niet meer dan één zijde van de straat te realiseren. Aan de randen van de buurt, waar de ruimte groot is, kunnen kleine parkeerconcentraties voorkomen. Om voldoende contact met het water te behouden is het echter de wens minder dan in de bestaande stad aan de kade te parkeren.

Groen en beplanting

De straten in de binnenstad zijn smal. Waar aan beide zijde gevels grenzen aan het openbaar gebied is geen plek voor bomen. Dat is anders bij de verschillende watergangen (havens/singels/grachten), daar staan vrijwel altijd bomen in het talud of bij een harde kade in de verharding. Op verschillende plekken is groen zichtbaar over en achter tuinen en geveltuinjes brengen informeel groen in het straatbeeld. Groene taluds komen op enkele plekken voor. Daar waar sprake is van een talud gaat dit veelal samen met een (lage) houten beschoeiing. Het talud is dan flauw of heel flauw en het hoogteverschil tussen straatniveau en water is op deze plekken meestal niet meer dan 1 meter. Daar waar de hoogteverschillen groter zijn komen alleen gemetselde kademuren voor.

Het contrast tussen de smalle stenige straten en de ruimere profielen met watergangen, talud/ kade en grote bomen is herkenbaar Monnickendams. In het Galgeriet sluiten we hierop aan door vooral aan de waterzijden beplanting toe te passen.

Ritme straatgevel Noordeinde: horizontale kroonlijsten en tuitgevels in 50/50 verhouding

Ritme straatgevel Oude Zijds Burgwal: Voornamelijk verticaliteit door tuitgevels

Ritme straatgevel Zuideinde: horizontale kroonlijsten en tuitgevels in 30/70 verhouding

B.3 Bebouwing

Ritme straatwand horizontaal - Verticaal

Eén van de meest bepalende aspecten voor het karakter van een straat is het ritme van de gevels in de straatwand. In Monnickendam worden de oudere straten gekenmerkt door een zeer afwisselend beeld van verticale kopgevels en horizontale kroonlijsten. Vanuit de lucht gezien, valt de grote hoeveelheid dwarskappen in het centrum op met hun nokrichting loodrecht op de straat. Toch is op straatniveau veel meer variatie zichtbaar dan de luchtfoto doet vermoeden.

In de straten die als het ware de ruggegraat van het centrum vormen (Noordeinde, Zuideinde en Kerkstraat) is er een mooie verdeling tussen horizontaal en verticaal. Aan de diverse oudere kades (Oude Zijds Burgwal, Haven, Fluwelen Burgwal en Gooische Kaai) is er sprake van overwegend verticale gevels. In de oudere stegen (o.a. Nieuwe Steeg, Burgstraat, Oude Steeg, Kalversteeg, Smidsteeg en Schoolstraat) vormen juist de horizontale lijnen (gevels en erfafscheidingen) het straatbeeld.

Verticale gevel

Horizontale kroonlijst

Typisch
Monnickendamse
straten

Grootte van ensembles

Het centrum van Monnickendam bestaat voornamelijk uit individuele huizen. Slechts enkele ensembles (gebouwen bestaande uit meerdere eenheden) maken onderdeel uit van de oudere straten van Monnickendam. Wanneer we de ring daaromheen bekijken, valt op dat er juist steeds minder sprake is van individuele panden en meer, of soms alleen maar ensembles van meerdere eenheden in één samenhangend ensemble, zoals rijen.

Individuele panden

Drie eenheden in een ensemble

Het verticale huis

Het horizontale pand

Het nurkse blok

Opbouw gevels in Monnickendam

In de oudere straten zijn grofweg drie soorten gevels te onderscheiden. Die van het kleinschalige, verticale huis, die van het kleine - tot middelgrote horizontale pand en die van het 'nurkse blok'

het nurkse blok is een grootschalig gebouw dat afwijkt en wat meer apart staat van het andere stedelijke weefsel. Hieronder vallen onder meer de loodsen, maar ook de kerken zou je hierin kunnen opnemen.

Deze drie archetypes van Monnickendam vormen het uitgangspunt voor de verdere analyse van de woningen. Wat kenmerkt deze types, waarin onderscheiden ze zich, etc.

Vorm kopgevel loodrecht op straat: tuitgevel, trapgevel, klokgevel

Vorm goot / lijst langs straat: liggende gevel

Vorm Loods

Gevelopbouw: Voornamelijk één symmetrie-as bij éénlaagse woningen, tweelaagse woningen kennen meer assen (poly-axialiteit). Onderste laag is meestal a-symmetrisch en hoog.

Gevelopeningen: Voornamelijke één symmetrie-as bij éénlaagse woningen, tweelaagse woningen kennen meer assen (poly-axialiteit). Onderste laag is meestal a-symmetrisch. Over het algemeen geldt voor deze panden: hoe groter, hoe meer symmetrie. Onderste laag is hoog.

loodsen

VERTICAAL HUIS

Gevelverdeling

1. Symmetrie-assen
2. Hierarchie (onder groot, boven kleiner)
3. Grote ramen (ca 1/3 van de gevel bestaat uit ramen/deuren)
4. Ramen versterken verticaliteit gevel
5. A-symmetrische eerste bouwlaag

Gevelverdeling

De drie onderscheiden typerende gevels voor Monnickendam kennen elk hun eigen regels met betrekking tot de verdeling van de gevel. Deze regels staan hiernaast per karakterstieke opgesomd.

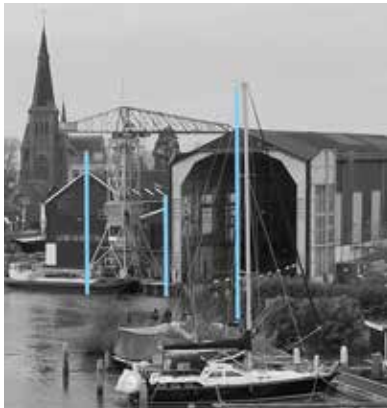
HORIZONTAAL PAND

Gevelverdeling

1. Meerdere symmetrie-assen
2. Hierarchie van onder naar boven
3. Grote ramen (ca 1/2 van de gevel bestaat uit ramen/deuren)
4. Ramen zijn verticaal van karakter
5. Entrees vaak centraal in pand

NURKS BLOK

Gevelverdeling

1. Symmetrie-assen minder van belang
2. Geen hierarchie
3. Grote glasvlakken i.c.m. gesloten gevels
4. Entrees onderdeel van grote pui

VERTICAAL HUIS

Detailtering dakrand

1. Dakrand in metselwerk, sobere maar zorgvuldige detailtering

Detailtering kozijnen en deuren

1. Negge, ondiep (max 1/2 steens)
2. Breed kozijnhout
3. Smalle raamverdeling met roedes
4. Waterslag metselwerk of onderdeel kozijn
5. Smalle rollagen
6. Deuren met bovenlicht

Detailtering

Ook wat betreft de detailtering kennen de drie onderscheiden typerende gevels voor Monnickendam elk hun eigen karakteriserende elementen. Deze regels staan hiernaast per typerend pand opgesomd.

HORIZONTAAL PAND

Detailtering daklijst

1. Sierlijke daklijst van geschilderd hout, verstrooiing van licht.

Detailtering kozijnen en deuren

1. Negge, matig ondiep (max 1/2 steens)
2. Breed kozijnhout
3. Smalle raamverdeling met roedes
4. Lekdorpel meestal natuursteen
5. Hoge rollagen boven raam
6. Deuren met bovenlicht

VERTICAAL HUIS

Detailtering daklijst

1. Sobere detailtering

Detailtering kozijnen en deuren

1. Ramen liggen in vlak van de gevel
2. Smalle detailtering

Metselwerk

Grotendeels hout

Stuc

Materiaal

Wat is het meestgebruikte materiaal voor Monnickendam? In het centrum van Monnickendam worden er drie gevelmaterialen toegepast: metselwerk, stuc en hout. Hoewel Monnickendam een Noordhollands stadje is, is dat laatste materiaal niet het meest voorkomend. Metselwerk bepaald de meeste gevels van de binnenstad.

De kleuren van het metselwerk en andere materialen zijn in een losse studie bekeken en beschreven. Het voorkomende kleurbeeld, de interpretatie daarvan en de daaruit meegenomen conclusies voor het Galgeriet zijn te vinden in bijlage C

BIJLAGE
HET KLEURBEELD

Kleurenplan Galgeriet Monnickendam

Het Kleurbureau iøv Gemeente Waterland
Amsterdam juni 2019

Gezicht op Monnickendam, anoniem, ca. 1750, coll. Noordhollands Archief

Inleiding

Om de historische binnenstad van Monnickendam op overtuigende wijze te verbinden met de nieuwbouw wordt niet alleen aandacht geschonken aan de karakteristieke vormen van stratenpatroon en architectuur, maar ook aan de karakteristieke kleuren daarvan. Historische bronnen worden geraadpleegd om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het kleurbeeld door de eeuwen heen, en het huidige kleurbeeld wordt vastgelegd en geanalyseerd. Op basis van deze informatie worden richtlijnen geformuleerd voor de kleurtoepassing in plan Galgeriet. Een kleurenwaaier illustreert deze richtlijnen en fungeert als ijkpunt voor het beoordelen van kleurontwerpen.

Historisch kleurbeeld

Er is weinig historische informatie over de kleuren van Monnickendam beschikbaar, dus het is lastig om een betrouwbaar beeld te schetsen van het kleurbeeld door de eeuwen heen. De overheersende indruk is echter dat het kleurbeeld altijd vrij sober is geweest. De baksteenkleuren zijn weliswaar gevarieerd, maar na verloop van tijd raakt de steen vervuild en wordt het beeld grijzig. Mogelijk voltrok dit proces zich vroeger langzamer dan tegenwoordig, en in dat geval kan de stad langere tijd een kleurrijke aanblik hebben geboden. Er is geen aanwijzing dat de verfkleuren aan deze kleurrijkheid hebben bijgedragen; het gaat vooral om stemmig groen en wit.

Kaart van Monnickendam, Frederik de Wit, 1698, coll. Noordhollands Archief. Hierop is duidelijk te zien dat de daken oranje zijn, m.u.v. overheids- en kerkgebouwen.

Gezicht te Monnickendam met de Grote of Sint-Nicolaaskerk, F.A.Milatz, 1805, coll. Noordhollands Archief

Een voorbeeld van de kleurrijkheid van schone baksteen. De Fransman Henry Havard komt in 1875 te voet aan in Monnickendam en ziet “grote bomen en kleine huizen, rood en groen, (...) en een grijs geschilderde houten brug. Het is, kortom, een charmant stadje geplaveid met gele stenen, opgetrokken uit rode baksteen, met lichte kozijnen en groene jaloezieën.”

De haven van Monnickendam, Johannes Josseaud (1880-1935), z.j., public domain

De haven van Monnickendam, anoniem, 1975, coll. Waterlands Archief

Tallose keren zijn de Waag, de huizen ernaast en de Speeltoren vastgelegd in tekeningen, aquarels en schilderijen. Vooral in de negentiende eeuw, wanneer het Franse begrip ‘pittoresque’ in zwang komt - en daar voldoet de rij schots en scheve huisjes aan. Slechts enkele prenten zijn in kleur, en het schilderij van Johannes Josseaud laat de kleuren het best zien, precies zoals ook Havard ze zag: rode en oranje baksteen, lichte kozijnen, groene jalouzieën en gele klinkers. De foto rechts laat zien hoe het kleurbeeld in 1975 versoberd is – de kleurenfoto is bijna zwartwit.

De Speeltoren in Monnickendam in de winter, Coenraad van Velzel, z.j., coll. Waterlands Archief

Monnickendam vanaf het water gezien, Martin Monnickendam, 1931, Zuiderzeecollectie

Twee duidelijke artistieke uitspraken over het algemene kleurbeeld van Monnickendam. Kunstschilders Coen van Velzel en Martin Monnickendam dompelen Monnickendam onder in roodbruin, de kleur van de ijzeroer waarmee baksteen gemaakt wordt, en de kleur ook van getaande botterzeilen.

De historische bronnen mogen dan schaars zijn, ze schetsen wel een consistent kleurbeeld van roodbruine, paarsbruine en oranje baksteen, met daarin groene deuren en witte kozijnen: een klassiek Hollands kleurbeeld.

Huidig kleurbeeld

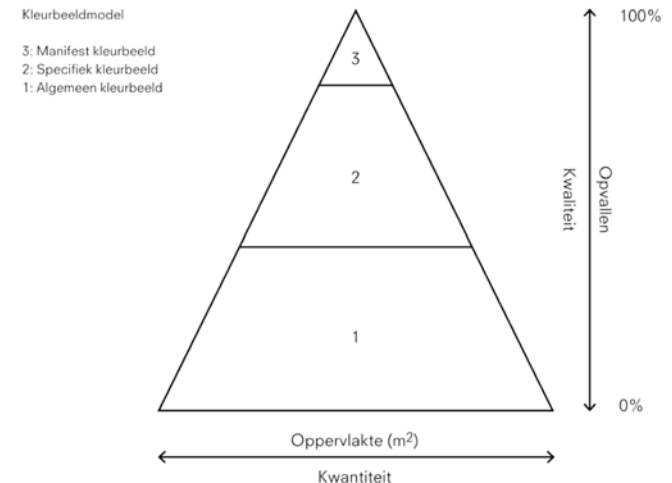
Alles heeft kleur, en bij het karakteriseren van kleur als onderdeel van lokale identiteit tellen daarom alle kleuren mee. Dus niet alleen de verfkleuren en de kleuren van baksteen, van bestrating en straatmeubilair, maar ook van het levende groen. En zelfs de licht- en weersomstandigheden zijn belangrijk voor de sfeer die kleur aan een plek geeft. Het geheel van alle kleuren op een bepaalde plek is het 'kleurbeeld', en om dit voor een bepaald gebied te benoemen wordt het onderverdeeld in drie soorten: het algemene, het specifieke en het manifeste kleurbeeld.

Het **algemene kleurbeeld** behelst de achtergrondkleuren, kleuren die meestal niet bewust als kleur worden waargenomen. In Nederland zijn dat grijs en bruin, en ook wel wit en groen, omdat dat de meest gebruikte kleuren zijn voor houtwerk.

Deze kleuren vormen de onopvallende achtergrond waarin de opvallende kleuren zich kunnen manifesteren. In groen Nederland is rood de meest **manifeste kleur**, maar ook andere kleuren kunnen in hun context zo opvallend zijn dat ze manifest zijn.

Het **specifieke kleurbeeld** tenslotte wordt gevormd door de patronen die de opvallende en onopvallende kleuren verbinden. Het meest voorkomende kleurpatroon in Nederland is dat van witte lijnen in een donkere gevel.

De kwaliteit van een kleurbeeld hangt af van de verhouding tussen deze drie onderdelen. Het spreekt voor zich dat het algemene kleurbeeld het grootste deel van het kleurbeeld bepaalt, en ook dat het manifeste kleurbeeld de uitzondering is. Daarom is het kleurmodel, de vuistregel voor de verhouding tussen de drie onderdelen, een driehoek met het algemene kleurbeeld als basis, het specifieke kleurbeeld als het midden-deel, en de top als het manifeste kleurbeeld. De driehoek kan platter of steiler zijn en kent vaak vervormingen, maar de drie onderdelen kunnen altijd en overal onderscheiden worden.

De eerste indruk van het algemene kleurbeeld van oud Monnickendam is die van grijsbruine baksteen (afb 1) . Dit is (letterlijk) een oppervlakkige indruk, want onder het grijsbruine oppervlak van de baksteen schuilt een veelkleurige stad; van enkele panden zijn de gevels schoongemaakt, en die hebben wel degelijk een sprekende kleur (afb 2) . Als alle gevels gereinigd zouden worden, was Monnickendam een kleurrijke stad.

afb 1

Dit geldt voor de meeste steden in Nederland; zowel de veelkleurigheid van de baksteen als de vergrijzing ervan zijn kenmerkend voor veel Nederlandse steden.

afb 2

Het belangrijkste specifieke kleurbeeld bestaat uit de witte lijnen van kozijnen, ramen, boeiboorden en windveren die levendige patronen vormen tegen de achtergrond van de donkere baksteengevel (afb 3) . Deze lijnen zijn van eenzelfde levendigheid als de gevelvormen, en zoals de gevelbeëindiging van huis naar huis een speelse doorlopende lijn vormt, zo accentueren de witte lijnen juist iedere gevel afzonderlijk.

Een ander specifiek patroon is het donkergroen van voordeur en raamhout (afb 4) . Donkergroen was tot begin 20e eeuw nog altijd een dure kleur door de grote hoeveelheid kostbaar pigment die nodig was om de kleur te maken. Het was een typische statuskleur die voorbehouden was aan de rijkere burger. Maar na de tweede wereldoorlog kon het donkergroen gemaakt worden met een nieuw groen pigment, phthalogroen geheten, en werd het goedkoop. De kleur raakte 'gedemocratiseerd' en verspreidde zich in rap tempo over het hele land. Hij verloor daardoor weliswaar enigszins aan statuskwaliteit, maar desondanks hult Nederland zich grotendeels nog altijd in dit donkere 'monumentengroen', zoals de kleur in de jaren '80 ging heten. Ondertussen wordt deze benaming weinig meer gebezigd en past 'Klassiek Hollands' beter.

In dit sobere kleurbeeld is de oranje dakpan (afb 5) zo opvallend dat hij bijna manifest is, maar weinig mensen zullen hem zien als een opvallende kleur, en daarom maakt hij toch meer deel uit het specifieke kleurbeeld, in het patroon van oranje voor de gewone huizen en antracietkleurige pannen voor overheids- en kerkelijke gebouwen.

Manifeste kleur is in Monnickendam slechts sporadisch aanwezig. Hier en daar springt wel een kleur van de baksteen of een luik in het oog, maar het zijn er weinig en ze vormen samen geen onderscheidende karakteristiek. Het meest opvallend is de gevel naast de Speeltoren, in het centrum van de stad (afb 6) . Het is de gevel van het gereconstrueerde oude stadhuis, en daarin zitten niet alleen rode luiken, maar ook een rode voordeur. Dat laatste is zo ongebruikelijk dat het, als een min of meer tegendraadse doorbreking van het gangbare kleurgebruik, een kleurincident genoemd kan worden.

Er mag dan misschien weinig opvallende kleur zijn, toch heeft Monnickendam wel degelijk een onderscheidend kleurfenomeen. Dat springt wat minder in het oog dan de meeste manifeste kleur, want je moet naar beneden kijken om het te zien. Daar liggen fraaie klinker- en tegelpatronen, op de straat, op de stoep en bij de voordeur (afb 7) . Dit is het bijzonderste onderdeel van het kleurbeeld van Monnickendam, en omdat je omlaag moet kijken om het te ontdekken heeft het als manifest onderdeel iets tegenstrijdigs: het is tegelijkertijd manifest en aan het oog onttrokken.

Samenvattend: het kleurbeeld van Monnickendam is samengesteld uit een sober algemeen kleurbeeld van vergrijsde baksteen, met daarin een levendig specifiek kleurbeeld van witte lijnen dat versterkt wordt door een veelvormige gevelbeëindiging. En de parel van Monnickendam ligt op straat, in de vorm van kleurrijke patronen.

Natuur

Het Galgeriet ligt in een kom die begrensd wordt door de dijk, het Hemmeland en het water. De dijk strak en recht, de grote bomen op het Hemmeland wuivend in de lucht, het water aan de noordkant als weidse ruimte.

Levend groen, licht, lucht, wind en water.
Groen dat door de seizoenen heen voortdurend van kleur verandert.
Wind die speelt met de bomen, met de groene bladeren en de kale takken.
Wind die speelt met de wolken.
Wolken die schaduwen maken.
Schaduwen die over het land schuiven.
Wind die het water opzweept en doet dreigen.
Water dat het licht doet fonkelen en de wereld reflecteert.

Het kleurenplan voor Galgeriet is niet alleen afgestemd op de oude binnenstad, maar ook op het natuurpalet.
Enerzijds is er de stevige aardsheid van de oude stad, anderzijds de ijle lichtheid van wind, lucht en water.

Kleurenplan

Het plan Galgeriet bestaat uit drie onderdelen: 'Binnenhaven', 'Buitenhaven' en 'Aan de Dijk'. De Binnenhaven is gericht op de oude binnenstad, de Buitenhaven op water en natuur, en Aan de Dijk vormt de verbinding van Binnen- en Buitenhaven.

Het kleurbeeld van de bebouwing aan de **Binnenhaven** sluit aan op de historische binnenstad qua aardseheid: de baksteen is donker met hier en daar een lichtere steen. De kleur van de baksteen is roodbruin, paarsbruin of oranje, maar de kleuren zijn terughoudend en slechts licht genuanceerd. Ter wille van een aardse, historische kwaliteit is de textuur vrij grof.

De basis van de verfkleuren is klassiek Hollands: donkergroen en gebroken wit. Hieraan zijn twee extra donkere kleuren toegevoegd die, op onopvallende wijze, het kleurbeeld verlevendigen. Om dezelfde reden is er enige variatie aangebracht in de witten, maar de verschillen zijn ook hier bescheiden.

De daken van lagere gebouwen zijn oranje, die van hogere gebouwen antraciet.

De variatie in kleur gaat gelijk op met de variatie in vorm; beide zijn nodig om aansluiting te maken met de bestaande bouw, maar de variatie is terughoudend en schaalverschillen worden zorgvuldig ingebed.

Doel is om in de Binnenhaven een aangename, vanzelfsprekende historische kwaliteit te realiseren.

Het palet voor de Binnenhaven. Vlnr zes baksteenkleuren (oranje, paars en bruin), drie donkere verfkleuren (groen, blauw en bruin), drie lichte verfkleuren (gebroken wit) en twee kleuren dakpan (oranje en antraciet).

Het kleurbeeld van de bebouwing aan de **Buitenhaven** is afgestemd op licht, lucht en water: de kleuren zijn er licht en ijl. Dit deel van het kleurenplan vormt een toevoeging aan Monnickendam van een geheel nieuwe kwaliteit. Wat kleur betreft zijn Binnen- en Buitenhaven tegengesteld aan elkaar. Om te voorkomen dat het plan daardoor 'uit elkaar valt' wordt extra aandacht besteed aan verbindende kleurpatronen. Het palet van de Buitenhaven bestaat uit vier lichtere (links) en vier donkerder kleuren (rechts). De vier lichtere zijn bedoeld als gevelkleur, de donkerder zijn bedoeld als contrastkleur. De lichtere zijn de gebroken witten van de Binnenhaven, en omwille van de kleurverbinding kunnen ook donkere kleuren uit het palet van de Binnenhaven als contrastkleur gebruikt worden in de Buitenhaven. Daarnaast is de kleurverdeling niet absoluut: in de Binnenhaven worden enkele lichte panden opgenomen, en in de Buitenhaven enkele donkere, in een verhouding van zo'n 80%-20%. En tot slot: niet alleen de kleuren kunnen bijdragen aan de verbinding, ook de vorm kan dat doen. Zo kan bijvoorbeeld een ontwerp herhaald worden, in de Binnenhaven in een donkere versie en in de Buitenhaven in een lichte versie.

Het plandeel **Aan de Dijk** is de verbindende schakel. Dit deel heeft geen eigen kleurpalet, hier wordt vrijelijk gebruik gemaakt van de kleuren van beide andere plandelen. Vanwege de schakelfunctie worden de kleurontwerpen voor dit deel consequent afgestemd op de kleurontwerpen van de andere twee delen. Zo borgt Aan de Dijk het kleurenplan als geheel.

De **bestrating** tenslotte vervult niet alleen eerder genoemde rol van verbindend element; hij is door de bijzondere straat- en stoeppatronen een kleurrijke slagader die als een donor kan fungeren voor het gehele plangebied. Op een aantal plekken wordt daartoe de fantasierijke bestrating van de oude binnenstad aangebracht in het plangebied.

Kern van het kleurenplan is het maken van **verbinding**. Verbinding van de oude stad met het nieuwe stadsdeel, en verbinding van Binnenhaven en Buitenhaven. Om deze complexe opgave te realiseren is **kleurregie** noodzakelijk: van begin af aan worden alle betrokken partijen betrokken bij de implementatie van het kleurenplan. Zo wordt de basis gelegd voor 'tolerante verbinding', voor een kader waarbinnen meerdere oplossingen mogelijk zijn die samen een geheel vormen dat meer is dan de som der delen.

Kleurnummers

vlnr

Binnenhaven

gevel baksteen

1 en 2. oranje C5.33.23 en C5.33.31

3 en 4. paars A5.15.27 en A5.10.37

5 en 6. bruin B2.10.25 en B1.08.37

verfkleuren Binnenhaven (donker)

7,8,9. L2.18.16, R2.22.18, C9.06.21

dakpannen

10. oranje D6.49.39

11. antraciet E3.06.25

verfkleuren Binnenhaven (licht)

12,13,14,15. F6.03.87, BN.00.86,

G0.03.86, RN.01.85

Buitenhaven

gevelkleuren

12,13,14,15. F6.03.87, BN.00.86,

G0.03.86, RN.01.85

contrastkleuren

16. F4.06.78

17. D6.05.65

18. F0.11.61

19. J2.04.59

straatstenen

20. geel F2.29.61

21. oranje D2.40.30

22. bruin D6.20.30

De complete waaier voor het plan Galgeriet, met de bijbehorende onderdelen en ACC-codes. Links de aardse zwaarte van de Binnenhaven, rechts de ijle lichtheid van de Buitenhaven, met drie donkerder tinten als brug tussen het lichte en donkere kleurbeeld. De laatste drie stalen zijn voor de warme aardse kleuren van de bestrating in het gehele gebied. Doel van de waaier is het realiseren van een vanzelfsprekende, onopvallende eenheid in verscheidenheid.

colofon

Kleurenplan Galgeriet Monnickendam
werd ontwikkeld in opdracht van

door Het Kleurbureau te Amsterdam

© 2019 tekst en beeld:
Het Kleurbureau/Rob van Maanen,
tenzij anders vermeld

